

GEESTELIJKE STRIJD

Een pastorale handreiking
van de Koptisch-Orthodoxe Kerk

Paus Shenouda III

Paus Shenouda III, Satanische oorlogen (Arabisch), Oktober 1984

Vertaling: Jos Strengholt en Nevine Gad

Eerste Nederlandse editie: November 2023

Design: Samia Maurice

Paus Shenouda III, 117e paus van Alexandrië,
opvolger van de heilige Evangelist Markus

Inhoudsopgave

Voorwoord van de Koptisch-Orthodoxe bisschop Arsany van Nederland	7
Inleiding van de vertaler	9

Geestelijke Strijd

Achtergrond van dit boek	13
1. Wat is de aard van de geestelijke strijd	15
2. De kenmerken van de duivel in zijn strijd tegen ons	27
3. De intriges van de duivel	53
4. Hoe te overwinnen in de geestelijke strijd	143
5. Voordelen van geestelijke strijd	179

Voorwoord

Het verheugt mij dit boek te presenteren dat door één van de unieke kerkleiders, Paus Shenouda III, de voormalige paus van onze Koptische Orthodoxe kerk in Egypte en over de hele wereld, is geschreven.

Dit boek is ongetwijfeld een verrijking voor de Christelijke bibliotheek in Nederland, die al vijftien boeken van dezelfde schrijver bezit. Daar heeft de tweede generatie jongeren van de kerk veel profijt van, opdat ze het geloof dat ze van hun van de vaders en voorvaders hebben overgenomen, vasthouden ter verheerlijking van de heilige naam van God.

Dit boek gaat over de 'Geestelijke strijd.' Dit is voor ons allemaal een belangrijk onderwerp en het boek heeft inmiddels belangrijke ervaringen opgeleverd. Denk niet dat de geestelijke strijd uitsluitend is voor beginnende christenen of zondaars. Nee hoor, de duivel valt iedereen aan, hoe ver de groei in genade ook is gevorderd. De duivel valt juist die mensen aan die in genade gevorderd zijn

De geestelijke strijd is aanhoudend en kan diverse vormen hebben; het houdt nooit op. Dit boek kan je leiden naar nieuwe ervaringen in de strijd.

Paus Shenouda is drie keer in Nederland geweest om zijn kudde te bezoeken en om nieuwe kerken in te wijden. Hoe zegenrijk waren zijn bezoeken! Wij mochten zegeningen

ontvangen door zijn bezoeken en door zijn spirituele boeken. Hij bidt nu voor ons en zegent ons.

Bisschop Arsany al-Baramousy
www.koptischekerk.nl

Inleiding van de vertaler

De vertaling van dit boekje van Zijne heiligheid Paus Shenouda III (1923-2012) van de Koptisch-Orthodoxe Kerk nam ik ter hand in de hoop dat ik de Kopten in Nederland daarmee een dienst bewijs. Vooral voor de jongere Kopten die geen of niet makkelijk Arabisch lezen, leek me een Nederlandse vertaling geschikt.

Paus Shenouda heeft tientallen boekjes geschreven. Dat waren vaak bewerkingen van zijn preken en toespraken. Dat is in het boekje dat je nu in de hand hebt niet anders. Het is gebaseerd op ruim tien lezingen, allemaal gehouden tussen 1970 en 1980. Dat is al even geleden, maar de optiek van de Egyptische christenen op geestelijke strijd is onveranderd.

Veel van de toespraken die in dit boekje zijn verzameld, waren gericht aan de monniken waartoe Paus Shenouda uiteraard zelf ook behoorde. Dat is goed te merken aan sommige thema's die hij aanroert en hoe hij daarmee omgaat. In alles wat de paus schrijft, blijkt dat hij diep heeft doorleefd waarover hij schrijft. Ook is zijn enorme pastorale ervaring duidelijk.

Paus Shenouda werd monnik in 1954, in het klooster Sourian in Wadi Natroen. In 1958 werd hij ook priester. In 1962 wijdde de toenmalige Paus Kirollos VI hem tot algemeen bisschop voor christelijk onderwijs en tot decaan van het Koptisch-Orthodoxe theologische seminarie, waarop hij de naam Shenouda aannam.

Na de dood van Paus Kirollos VI in 1971 werd bisschop Shenouda de nieuwe paus, de 117de opvolger van de

apostel Markus in Egypte. Hij werd Paus Shenouda III. Tijdens zijn pausdom groeide de Koptische Kerk wereldwijd aanzienlijk omdat nogal wat Kopten uit Egypte emigreerden. Paus Shenouda opende verschillende Koptische Kerken in Nederland.

Paus Shenouda III kreeg de titel 'leraar van de generaties' vanwege zijn grote talent om ingewikkelde theologische en religieuze concepten op een begrijpelijke en diep-geestelijke manier over te brengen.

Dit boekje over geestelijke strijd is een goede gelegenheid om te zien wat het geloof voor christenen in Egypte betekent, en hoe strijdbaar ze zijn om hun geloof in Jezus Christus niet slechts vast te houden, maar voortdurend aan te wakkeren.

Nederlandse christenen zullen soms vast wat verbaasd staan over bepaalde opvattingen die ze in dit boekje tegenkomen. Ik daag de lezers uit om wat ze vreemd vinden even te laten voor wat het is, en om te zien wat de Kerk van Christus in Egypte ten diepste beweegt. Misschien kunnen we iets van die Kerk leren.

Ik meende dit boekje te moeten vertalen, en hier en daar van voetnoten te voorzien, omdat het niet alleen een goede kijk geeft op het Egyptische christendom, maar het kan tevens iets zijn waar u persoonlijk wat aan heeft. Het houdt ons in ieder geval een voorbeeld voor ogen van een heel weerbaar en strijdbaar geloof.

De Paus citeert enorm vaak uit de Bijbel; voor deze Nederlandse vertaling heb ik de Herziene Statenvertaling (HSV) gebruikt.

We leven in een tijd waarin het christelijk geloof in het Westen voor velen steeds meer lijkt te draaien om hoe we een prettiger leven kunnen hebben. De Egyptische Kerk houdt ons voor dat waar geloof ook iets moet *kosten*. Ook is de christelijke moraal in Nederland de afgelopen decennia nogal veranderd. In zo'n situatie daagt Paus Shenouda ons uit met dit boek. Hoe zou hij onze tijd typeren in het kader van zijn opvattingen over de oorlogen die de duivel tegen de gelovigen voert?

Tenslotte, om zeker te zijn dat deze vertaling behulpzaam kan zijn voor de Kopten in Nederland, heeft de Koptische bisschop van Nederland, bisschop Arsany el-Baramousy, mevrouw Nevine Gad gevraagd mee te lezen met de vertaling, waarvoor dank.

Jos Strengholt
Cairo, Utrecht, najaar 2023

Achtergrond van dit boek

Talrijk zijn de lezingen die ik gaf over “Geestelijke Oorlogen.” Dit boekje “Geestelijke Strijd” is gebaseerd op een aantal lezingen die ik gaf op de volgende data:

❖ Twee lezingen over “Geestelijke Oorlog” gegeven op vrijdag 27 maart 1970 en 10 april 1970.

❖ Drie lezingen die overdenkingen zijn over de woorden: “Verlos ons van de intriges van de tegenstander.” Deze maken deel uit van mijn overpeinzingen over het gebed van het elfde uur,¹ en werden uitgesproken op de vrijdagen van 4, 11 en 18 augustus 1972.

❖ Een lezing over de oorlog van de duivel, gehouden in de vastentijd op vrijdagavond 2 maart 1973 en getiteld: “Wij beginnen en hij begint bij ons.”

❖ Een lezing getiteld “Ga weg, Satan,” gehouden in de vastentijd van het jaar 1974.

❖ Een lezing over “Geestelijke Oorlogen,” gehouden op de avond van vrijdag 7 maart 1980.

❖ Selecties uit enkele lezingen over “Het leven van zuiverheid,” “Oorlog van de Definities” en “De duivel past zijn plannen aan.”

¹ Dit ‘gebed van het elfde uur’ is onderdeel van het Koptische gebedsboek, de Agpeya. Monniken en priesters dienen dit te volgen en bidden dus dagelijks dit gebed.

1

Wat is de aard van geestelijke strijd

Geestelijke strijd, dat zijn de oorlogen die de duivels² tegen ons vechten, worden door God toegestaan voor ons welzijn en omwille van de kronen die we daardoor kunnen ontvangen. Zoals één van de heiligen³ zei: “Niemand zal worden gekroond behalve degene die overwint, en niemand zal overwinnen behalve degene die strijdt.” God heeft deze geestelijke strijd bedoeld om onze vrije wil te testen en om ons de kans te geven de rijkdommen van de hemel te ontvangen als we overwinnen.

Wat de duivel betreft, het is zijn aard om Gods koninkrijk te weerstaan en te vechten tegen degenen die dat Koninkrijk zoeken. Hij bestrijdt God in Diens kinderen en klaagt hen aan, zoals in het geval van Job. (Job 1.2). Hij benijdt hen die een leven van rechtschapenheid leiden en strijd ervoor dat zij niet de goddelijke zegen zullen ontvangen die hemzelf

2 Paus Shenouda heeft het in dit boekje over ‘duivel,’ ‘satan,’ en ‘dुivels.’ Hij bedoelt daarmee de ene duivel en diens leger van vele demonen en gevallen engelen, maar definities hiervan geeft hij niet. Zijn doel in dit boekje is niet het schrijven van een soort demonologie over het wezenlijke van de boze macht in onze wereld maar het gaat hem over de uitingen van de boze in het kader van een pastorale handreiking. De titel van dit boekje in Arabisch is letterlijk: “De oorlogen van de satans.” Omdat zo’n titel in het Nederlands vreemd klinkt, kozen we voor de meer gebruikelijke titel “Geestelijke Strijd.”

3 Vaak citeert de Paus uitspraken en verhalen van ‘heiligen’ en ‘vaders.’ In de Koptisch-Orthodoxe Kerk wordt veel aandacht besteed aan de levens van de Koptische woestijnheiligen en theologen. Hun verhalen worden in de liturgie van de Kerk in herinnering gebracht, en vanaf jonge leeftijd horen de kinderen deze verhalen in hun zondagsschool.

is ontnomen. Duivelse oorlogen richten zich op iedereen; niemand ontsnapt eraan.

Sinds de dagen van Adam en Eva en hun zoon Kaïn heeft de duivel gevochten en zijn best gedaan om mensen onder de veroordeling van de eeuwige dood te brengen. Hij viel profeten, apostelen en personen die de Geest van de Heere hadden ontvangen aan, zoals David en Simson. Die werden verslagen maar bekeerden zich gelukkig. Koning Saul werd ook verslagen, waarna de Geest van de Heere hem voorgoed verliet. (I Samuel 16.14)

Denk dus niet dat duivelse oorlogen alleen gericht zijn op beginnende christenen of op slechte zondaars. Satan bestrijdt iedereen en bij uitstek degenen die in geloof en genade groeien. Iedereen moet dus op zijn hoede zijn en niet menen dat hij geen doelwit kan worden. Bedenk bijvoorbeeld hoe David werd aangevallen door de verleiding van overspel; hij gaf zich over aan die zonde. Dit ondanks dat hij de Geest van de Heere had en dat hij de gezalfde van de Heere was.

Petrus beschreef de duivel met ernstige woorden: “Uw tegenstander, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij kan verslinden.” (1 Petrus 5.8) Hij dwaalt voortdurend rond om prooi te vinden. Toen de Heere hem vroeg, in het verhaal van Job: “Waar kom je vandaan?” antwoordde hij: “Van het heen en weer gaan over de aarde.” (Job 1.7, 2.2) Zijn doel is het zoeken naar prooi om die ten val te brengen. Er wordt van de zonde gezegd: “Zij heeft immers vele dodelijk gewonden doen neervallen, geweldig veel zijn allen die zij heeft gedood.” (Spreuken 7.26)

De duivel aarzelde niet om de twaalf discipelen van Christus te bevechten. De Heere sprak hierover tot zijn discipel Petrus: “De satan heeft u allen opgeëist om te ziften als de tarwe.

Maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoudt.”
(Lukas 22.31, 32)

De duivel probeerde zelfs de Heere Jezus Christus te verleiden. Op drie manieren probeerde hij Jezus in de woestijn⁴ te verzoeken. (Mattheüs 4) Hij liet zich niet afschrikken door wat hij over Hem wist noch door de goddelijke openbaring bij de doop van Jezus. (Mattheüs 3.13-17) Van Jezus wordt gezegd dat Hij “in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde.” (Hebreeën 4.15) Ook lezen we dat, omdat “Hij Zelf geleden heeft toen Hij verzocht werd, [...] Hij hen die verzocht worden, te hulp [kan] komen.” (Hebreeën 2.18) De verzoeken van Christus door satan moeten een troost voor ons zijn temidden van onze beproevingen. Als een verleiding op je⁵ afkomt, wees dan niet verontrust want zelfs Christus werd verzocht.

Verzocht worden op zich is geen zonde. Bovendien, Christus heeft overwonnen, en Hij helpt je om ook te overwinnen wanneer de duivel je bestrijdt met verzoeken.

Het gaat de duivel om het bestrijden van God, Diens Koninkrijk, en Gods kinderen, die immers tempels van de Heilige Geest zijn. De duivel weerstaat Gods koninkrijk met alle mogelijke middelen en hij verheugt zich als hij in staat is “als het mogelijk zou zijn, ook de uitverkorenen [te] misleiden.” (Mattheüs 24.24) Net zoals er “blijdschap vóór de engelen van God [is] over één zondaar die zich bekeert,”

4 De Paus heeft het in verband met deze verzoeken in de woestijn telkens over de verzoeken ‘op de berg.’ Voor een Nederlandse vertaling leek het me beter het toch maar over verzoeken ‘in de woestijn’ te hebben.

5 Ik heb gekozen voor ‘je’ in plaats van ‘u’ omdat de Paus vooral monniken toespreekt in dit boekje, in welke relatie hij de vader is, terwijl de monniken zijn kinderen zijn.

(Lukas 15.10) verheugen de demonen zich ongetwijfeld wanneer een rechtvaardige persoon ten val komt. Ze verheugen zich over iedereen die zich aan hen onderwerpt.

De apostel Paulus legt uit wat ons te doen staat in verband met deze geestelijke strijd: “Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel. Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.” (Efeze 6.11-12) Hij schreef dat we in deze geestelijke oorlogen geestelijke wapens nodig hebben om de aanvallen van de boze te weerstaan, wat de apostel in detail in hetzelfde hoofdstuk uitlegde. We hebben de hulp van God nodig, want “zonder Mij kunt u niets doen.” (Johannes 15.5) Hoe mooi om ons in deze geestelijke oorlogen te herinneren aan de woorden van de profeet David, die constateerde: “De strijd is van de HEERE.” (1 Samuel 17.47)

Zolang we leven, ontsnappen we niet aan deze oorlogen; ze gaan met ons mee tot de dood. De apostel Petrus schrijft daarom, “wandel dan in vrees gedurende de tijd van uw vreemdelingschap.”⁶ (I Petrus 1.17) Met ‘vrees’ bedoelt hij niet de angst voor demonen, maar hij bedoelt het soort vrees dat maakt dat we voorzorgsmaatregelen nemen en altijd op onze hoede zijn, en dit gedurende ons hele leven. Het gaat altijd door, die strijd.

6 Veel Bijbelvertalingen hebben het hier over vreze des Heeren; de woorden ‘des Heeren’ zijn er door de vertalers aan toegevoegd ter verduidelijking. Paus Shenouda gaat ervan uit dat het hier om een algemene houding van voorzichtigheid gaat.

Voor ons als individuen gaat de oorlog door tot de dood, maar wat de wereld betreft duurt de strijd tot het einde der tijden. Zelfs als de duivel uit zijn gevangenis is vrijgelaten, zal hij uitgaan om de naties te misleiden. (Openbaring 20.7-8) Paulus schrijft aan Timotheüs “dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof.” (1 Timotheüs 4.1) Hij zegt ook “dat in de laatste dagen zware tijden zullen aanbreken.” (2 Timotheüs 3.1)

Vóór de komst van Christus zal er eerst een afval van het christelijk geloof komen, (II Thessalonicenzen 2.3) en de duivel zal naar de wereld komen, “in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft.” (Openbaring 12.12)

Deze voortdurende oorlog van de duivel is doorgaans heviger tijdens heilige tijden, momenten die speciaal aan God zijn gewijd. De duivel raakt erg geïrriteerd als we met geestelijk werk beginnen en gebruikt al zijn middelen om te voorkomen dat de prooi aan hem ontsnapt. Dus wanneer we met geestelijk werk beginnen, begint hij zijn strijd tegen ons en tegen dat waar we mee bezig zijn.

Hij voelt zich niet op zijn gemak zolang wij een relatie met God hebben, wetende dat dit zijn koninkrijk van duisternis in gevaar brengt. We lezen prachtige woorden in het boek Paradijs van de Heilige Vaders.⁷ “Wanneer de bel midden in de nacht luidt voor de gebeden, wekt die bel niet alleen de monniken om te bidden maar ook de duivels worden gewekt om de monniken te bevechten en te voorkomen dat

7 Dit boek, geschreven in Syriac in de zevende eeuw, werd in 1888 ontdekt. Het is een compilatie van verhalen over en uitspraken van monniken en kluizenaars uit de derde en vierde eeuw in Egypte.

ze bidden.” En Evagrius zei: “Als je een heilig gebed begint, wees dan voorbereid op wat je ook maar kan overkomen.”⁸

Telkens wanneer we beginnen met geestelijke activiteiten, of dat nu gaat om gebeden, overdenkingen, zingen voor God, christelijke boeken lezen of neerknielen in aanbidding, kijkt de duivel niet alleen toe. Hij wordt actief en bestrijdt wat je doet. “Mijn kind, indien gij komt om de Here te dienen, zo bereid uw ziel tot aanvechting.” Deze woorden uit Sirach⁹ worden gebruikt bij de wijding van een nieuwe monnik. Ze worden ook jaarlijks gebruikt in de gebeden van de Lijdensweek. Natuurlijk maakt de duivel zich klaar om degenen te bevechten die zich voorbereiden om hem te weerstaan. Wees dus niet verbaasd over de tegenstand die gepaard gaat met je geestelijke werk. Laat dergelijke oorlogen je nooit doen omkeren, maar wees krachtig, standvastig, bestand tegen de moeilijkheden die je ondergaat en denk aan de woorden van de apostel Paulus: “Mijn geliefde broeders, wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Heere, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Heere. (1 Korinthe 15.58)

De strijd begint wanneer we kiezen om God te dienen, en de duivel begint vervolgens zijn gevecht. Wij beginnen met geestelijke zaken en hij verzet zich. Een voorbeeld hiervan is dat de duivel zich enorm ergert als wij vasten voor God, want daardoor “oefen [ik] mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar” aan God. (1 Korinthe 9.27) De duivel

8 Evagrius Ponticus (ca. 346-399) was een Egyptische kloosterling en een van de eerste schrijvers over de ascese van de Egyptische monniken.

9 Sirach 2.1, zoals vertaald in de Nederlandse Statenvertaling. In de Koptisch-Orthodoxe Kerk worden de Deuterocanonieke boeken gebruikt waar die nuttig worden geacht. Ze zijn niet opgenomen in de Arabische Van Dyke Bijbelvertaling die de Kerk in Egypte gebruikt.

accepteert niet voetstoots dat wij onze ziel richten op God. Hij ergert zich vooral aan onze vastentijd voor Pasen omdat de mensen in die tijd aan God zijn toegewijd. Het herinnert de duivel bovendien aan zijn eigen nederlaag toen Jezus veertig dagen vastte. (Mattheüs 4) De duivel worstelt dus om ons dit vasten te belemmeren en hij veroorzaakt problemen tijdens het vasten, zodat mensen betrokken raken bij allerlei kwesties waardoor ze hun geestelijke doelen verwaarlozen.

De duivel is jaloers op geestelijk ingestelde mensen omdat die zich hechten aan God, want dat is wat hij niet meer kan. Hij benijdt de mens omdat de mens, hoewel aards en lichamelijk, zijn ziel kan opheffen tot God, terwijl de duivel, hoewel een geest, (Mattheüs 12.45) toch onrein is en ver van God verwijderd. (Markus 1.27) Deze jaloezie kenmerkt de duivel vanaf het begin van de schepping. Hij benijdde Adam en Eva en zorgde dat ze in zonde vielen en tot sterven werden veroordeeld. Zo hebben we het in de Goddelijke Liturgie van onze Kerk over “de dood die in de wereld kwam door de afgunst van satan.”

De boze benijdt hen die dicht bij God zijn en die door Hem worden begunstigd. Hij is afgunstig op wie boete doen vanwege de ijver van hun berouw en op de aanbidders vanwege hun diepe gehechtheid aan God. Hij benijdt de nederigen, de zachtmoedigen en de zuiveren van hart en hij bestrijdt ze allemaal. Maar hoe zit het met degenen die onder zijn heerschappij en onder de heerschappij van de zonde staan, of die lauw zijn in hun geestelijk leven? Wel, waarom zou hij dat soort mensen bevechten? Hij is tevreden met hun toestand en houdt ze daar graag onder zijn hoede of hij leidt ze naar een situatie die nog erger is.

We onderscheiden drie belangrijke soorten geestelijke oorlogen:

1. De persoon tegen wie de duivel lichter of zwaarder strijd voert.
2. De persoon die tegen zijn eigen verlangens vecht, waarbij de duivel de aanzet kan hebben gegeven, maar deze arme prooi van de duivel wordt aangevallen door zijn eigen innerlijke verdorvenheid, of door de gewoonten die hem beheersen. Bij de één gaat dit over een strijd tegen zijn lichaam of zijn lusten, bij een ander kan het gaan om zijn gedachtenleven.
3. Dan zijn er mensen die worden aangevallen door valse broeders, door slechte mensen of een kwaadaardige omgeving, waarbij we kunnen spreken van handlangers van de duivel of machten van de duivel.

Dit is in overeenstemming met wat we in de Koptische Kerk zeggen aan het eind van ons dagelijkse Dankgebed: “Alle afgunst, alle verleiding, alle werken van satan, alle intriges van de goddelozen en het opstaan van vijanden, zichtbaar en onzichtbaar, werp ze weg van ons en van uw hele volk.”¹⁰

Er is nog een vierde soort oorlogen die we een test of een beproeving kunnen noemen. Een voorbeeld hiervan wordt gegeven in de Bijbel: “En het gebeurde na deze dingen dat God Abraham op de proef stelde. Hij zei tegen

¹⁰ Dit Dankgebed is onderdeel van het Koptische gebedsboek, de Agpeya. Monniken en priesters dienen dit te volgen.

hem: “Abraham! ... Neem toch uw zoon, uw enige, die u liefhebt, Izak, ga naar het land Moria, en offer hem daar als brandoffer op een van de bergen die Ik u noemen zal.” (Genesis 22.1) God bestreed Abraham natuurlijk niet, maar Hij testte Abrahams hart om de diepte van zijn liefde en zijn gehoorzaamheid aan Hem te kennen. Onze vader Abraham slaagde in deze test.

De duivel bestrijdt als mensenhater alle mensen, zowel de heiligen als de zondaars. Er is echter verschil in die duivelse bestrijding. Het belangrijkste verschil is dat een heilige alleen wordt blootgesteld aan uitwendige oorlog, terwijl zijn innerlijke zelf puur is. Hij accepteert deze uitwendige oorlog niet maar verzet zich uit alle macht om in deze strijd als winnaar uit de bus te komen.

Een zondaar of een slechte persoon kan worden blootgesteld aan een dubbele oorlog, zowel uitwendig als inwendig. Hij wordt blootgesteld aan de duivelse verleidingen van buitenaf en hij wordt van binnen bestreden door de lusten van zijn eigen hart en geest. Zo geeft hij zich over aan de duivel door zijn innerlijke poorten voor hem te openen en door diens gedachten en suggesties te verwelkomen en te aanvaarden. Zelfs als hij nog enige mate van geweten heeft om weerstand te bieden, zal het een zwakke weerstand zijn die niet lang zal standhouden, en het zal de gedachten van de uitwendige vijand niet serieus afstoten.

Wanneer heiligen worden bevochten, wordt hun macht zichtbaar en ze overwinnen; zondaars worden verslagen. God kan echter soms toestaan dat ook heiligen worden verslagen in deze strijd. Dat is dan tijdelijk, en het is voor hun eigen bestwil.

Een persoon die altijd maar overwint, kan worden aangevochten door trots en een hoge eigendunk. Daarom staat God soms toe dat ook heiligen worden overwonnen om hen nederigheid van hart te leren. Bovendien doet dit hen de macht en de hardheid van de vijand in diens oorlogen kennen, zodat ze beter kunnen meeleven met hun broeders en zusters die aan dergelijke oorlogen worden blootgesteld. Zoals de apostel Paulus zegt: “Denk aan de gevangenen alsof u zelf ook gevangen bent, en denk aan hen die slecht behandeld worden, alsof u ook zelf lichamelijk slecht behandeld wordt.” (Hebreeën 13.3)

Iemand die nooit geestelijke strijd meemaakt, kan degenen die door de duivel ten val worden gebracht, veroordelen of verachten. Iemand die zelf lijdt en moe wordt in de strijd, is echter vriendelijker voor en meer empathisch met degenen die struikelen, en hij bidt voor hun redding, zoals de apostel zegt: “Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden. Bied weerstand aan hem, vast in het geloof, in de wetenschap dat hetzelfde lijden ook aan al uw broeders in de wereld opgelegd wordt.” (1 Petrus 5.9)

Hoe vreeswekkend zijn de woorden van de apostel Johannes over de duivel: “Het beest werd macht gegeven om oorlog te voeren tegen de heiligen en om hen te overwinnen, en hem werd macht gegeven over elke stam, taal en volk. En allen die op de aarde wonen, zullen het aanbidden, althans van wie de namen niet zijn geschreven in het boek des levens.” (Openbaring 13.7-8).

Opdat we niet zullen wanhopen, wordt gezegd dat degenen die hem zullen aanbidden alleen diegenen zijn wier namen niet in het boek des levens zijn geschreven sinds de oprichting van de wereld. Dat zijn de zonen des

verderfs Dat zijn er ongetwijfeld velen, wat de ernst van de oorlogen van de duivel en zijn machten aantoonst. We worden in deze kwestie getroost door de uitspraak dat het beest en de duivel tenslotte in de poel van vuur en zwavel worden geworpen. (Openbaring 20.10) Het is duidelijk wie uiteindelijk wint, maar duidelijk is ook dat we in dit leven voorzichtig moeten zijn.

Laten we, aangezien onze vijand zo fel is, luisteren naar de woorden van de apostel: "Let er dan op dat u nauwgezet wandelt, niet als dwazen, maar als wijzen, en buit de geschikte tijd uit, omdat de dagen vol kwaad zijn." (Efeze 5.15-16) De aanvallen van de duivel maken ons niet bang maar wel behoedzaam. Ze zorgen ervoor dat we niet op onszelf vertrouwen maar op de Heere. In onze strijd klampen we ons aan Hem vast voor hulp en overwinning.

Onze Heere bestrijdt de duivel met ons en Hij overwint de wereld in ons. Hij zegt immers, "Heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen." (Johannes 16.33) Hijzelf overwon de wereld toen Hij door de duivel werd verleid, en Hij overwint nog steeds en zal de wereld te allen tijde overwinnen zolang de duivel tegen ons vecht. Dus zeggen we in vertrouwen: "God zij dank, Die ons in Christus altijd doet triomferen." (2 Korinthe 2.14)

Hij overwon de duivel in onze menselijke natuur, want Hij heeft het geheiligd en gezegend door het de Geest van overwinning te geven. Dus zeggen we tegen Hem in de Liturgie van de heilige Gregorius:¹¹ "U hebt mijn natuur in U gezegend." De duivel heeft eertijds deze menselijke

¹¹ Dit is de gebruikelijke liturgie in de Koptisch-Orthodoxe Kerk. Voor een complete versie zoals in gebruik door de Kopten, zie www.copticchurch.net/pdf/liturgy/liturgy_of_st_gregory.pdf (gezien 8 augustus 2023).

natuur overwonnen, maar de Heere Jezus Christus heeft aan onze menselijke natuur zijn Goddelijke Beeld en Zijn waardigheid teruggegeven toen Hij de duivel overwon terwijl Jezus Zelf in deze menselijke natuur leefde. De duivel ziet het en kan er niets aan doen.

De duivel beschouwt onze menselijke natuur dus niet langer als zijn eigen speelveld; hij kan niet meer overwinnen wanneer hij maar wil. Sinds hij door die menselijke natuur in Christus is verslagen, is hij er bang voor.

De Heere heeft ons gered van de geest van mislukking en ons de kracht gegeven die ons steunt in de strijd tegen de duivel. We hebben nu de hoop dat Christus de duivel in ons zal overwinnen, omdat, met de woorden van Paulus,

“Christus in uw harten [woont] door het geloof.” (Efeze 3.17) Zodoende hoeven we niet bezorgd te zijn voor de duivelse oorlogen, want de hand van de Heere is met ons in de strijd; Hij vecht voor ons en doet ons overwinnen.

God houdt ons niet bij die duivelse strijd vandaan, maar Hij geeft ons de overwinning temidden van die strijd. Hij vecht namens ons, overwint de duivels en geeft ons dan kronen omdat wij onze wil aan Hem hebben overgegeven terwijl Hij voor ons tegen de duivels vocht.

2

De kenmerken van de duivel in zijn strijd tegen ons

W e behoren de kenmerken van onze vijand en de manier waarop hij vecht te kennen, zodat we weten hoe we hem het beste kunnen bestrijden. Wat zijn de eigenschappen van de duivel? Hoe vecht hij? Heeft hij een constante manier van vechten of past hij zijn methoden aan de omstandigheden aan? Dit is het onderwerp dat we in dit hoofdstuk willen onderzoeken, zodat we hem kunnen weerstaan. Dit in overeenstemming met wat de apostel Paulus zegt, “opdat de satan op ons geen voordeel zou behalen, want zijn gedachten zijn ons niet onbekend.” (II Korinthe 2.11) Vanuit de Bijbel weten we het volgende over de duivel:

1 Hij is een niet aflatende vechter

Sinds zijn val is de voornaamste bezigheid van de duivel te vechten en te strijden. Hij is altijd een vechter geweest, zelfs voordat hij onze voorvaders Adam en Eva tot zonde aanzette¹² bracht hij massa's hemelse engelen ten val; ze volgden hem en werden vervolgens zijn strijdkrachten.¹³ Sindsdien is het zijn hobby geworden om ook de mensheid ten val te brengen. Hij begon alles te bevechten, en zoals hij de engelen, namelijk Cherubim,

¹² Genesis 1-3.

¹³ Jesaja 14.12; Genesis 6.1-4; 2 Petrus 2:4; Judas 1.6 etc.

tronen, heerschappijen, overheden of machten¹⁴ ten val bracht, zagen we hem ook gaan strijden tegen Gods profeten, apostelen en gezalfden. Hij bestrijdt ook de kluizenaars en monniken en iedereen die van God houdt. Hij vecht tegen iedereen waarvan hij weet dat die in een goede geestelijke staat verkeert en rechtschapen leeft.

Hij wordt de tegenstander genoemd omdat hij zich altijd verzet tegen Gods koninkrijk en tegen Diens wil. Hij wordt ook wel de draak, de oude slang, satan en de duivel genoemd. (Openbaring 12.9) Kort voor de kruisiging kreeg hij van Jezus de naam “vorst van deze wereld.” (Johannes 14.30)

Hij neemt nooit rust van zijn vechten. Integendeel, “uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden.” (1 Petrus 5.8) In het verhaal van Job vertelde de duivel God twee keer dat hij het druk had met “het rondtrekken over de aarde en het rondwandelen erover.” (Job 1.7; 2.2) Hij houdt zijn slachtoffers continu in de gaten en strooit zijn zaden overal. Waar de Heere tarwe plant, komt hij en plant onkruid: “Maar toen de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid tussen de tarwe.” (Mattheüs 13.25)

Hij vecht trouwens niet alleen tegen mensen, maar ook tegen engelen. Hij vocht met de aartsengel Michaël en maakte ruzie over het lichaam van de profeet Mozes, (Judas 9) en hij verzette zich tegen een van de engelen van de Heere die de hogepriester Jozua probeerde te redden. (Zacharia 3.1-2) Hij verzette zich ook gedurende 21 dagen tegen de engel die de Heere naar de profeet Daniël

¹⁴ Kolossenzen 1.15.

stuurde, totdat de aartsengel Michaël tussenbeide kwam om de engel die de Heere had gezonden te helpen. (Daniel 10.12-13)

Tenslotte lezen we in het laatste Bijbelboek: “Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog.” (Openbaring 12.7)

Hij strijdt dus op aarde en in de hemelen en hoewel al zijn oorlogen eindigen in zijn nederlaag en vernietiging, kan hij niet stoppen met vechten omdat dit een deel van zijn aard is geworden.

2 Hij is krachtig

Hij is sterk omdat hij een engel is, en van alle engelen zegt de Psalmist, “die uitblinken in kracht.” (Psalm 103.20) Als engel verloor hij zijn zuiverheid maar niet zijn krachtige aard. Zo beschreef de apostel hem als “een brullende leeuw.” (1 Petrus 5.8) In het verhaal van Job lezen we dat hij “Job [trof] met vreselijke zweren, van zijn voetzool af tot aan zijn schedel.” (Job 2.7) Hij kon ook een gewelddadige wind opwekken die Jobs huis trof waardoor dat instortte en de jonge mannen in het huis stierven. (Job 1.19)

Ook veel geestelijke zaken bewijzen zijn macht. Hij was in staat om de hele wereld te misleiden in de dagen van de zondvloed. Slechts één familie werd gered, dat is de familie van onze vader Noach. (Genesis 6) God vond dat de enige oplossing om de aarde van corruptie te reinigen de vernietiging van de meeste mensen en dieren was. Die corruptie was het werk van de duivel.

Iets soortgelijks zien we in verband met Sodom. God vond zelfs geen tien rechtvaardige personen omwille van wie Hij genade zou hebben gehad met die stad. (Genesis 18.32)

Hij vond alleen de familie van Lot (vier personen), van wie er één de vrouw van Lot was die buiten de stad omkwam. De twee dochters van Lot zondigden nadat ze Sodom hadden verlaten, en Lot zelf, “deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van [de] wetteloze daden” van Sodom. (2 Petrus 2.8) In de wetteloosheid van de stad kwam de macht van de duivel tot uiting.

De macht van de duivel wordt ook geopenbaard in hoe hij de hele wereld wist te verleiden tot heidendom. Hij wist in de oudheid de hele wereld, op één natie na, naar het heidendom te trekken. Dat is een gevaarlijke zaak. Zelfs die ene natie gaf zich over aan de aanbidding van afgoden. Toen de profeet Mozes op de berg was, maakte zijn volk voor zichzelf een gouden kalf en bracht het brandoffers. “Toen zeiden zij: Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.” (Exodus 32.1-6)

In de dagen van de profeet Elia, tijdens de regering van koning Achab, waren er onder Gods volk 450 profeten van Baäl en 400 profeten van Astarte. Dit betekent dat er 850 valse profeten waren die aten aan de tafel van koningin Izebel. (I Koningen 18.19) De boeken Koningen en Kronieken vertellen ons dat veel van de koningen van Juda en Israël zich overgaven aan de aanbidding van afgoden.

De macht van de duivel komt ook tot uiting in het doen struikelen van de wijze Salomo; hij ging afgoden

aanbidden. Salomo was de wijste man op aarde, die zijn wijsheid van God Zelf kreeg. (I Koningen 3.12) God verscheen twee keer aan hem. (I Koningen 3.5; 9.2) Van hem wordt in de Bijbel gezegd dat hij een aanbidder van afgoden werd: “Het was in de tijd van Salomo’s ouderdom dat zijn vrouwen zijn hart deden afwijken, achter andere goden aan, zodat zijn hart niet volkomen was met de HEERE, zijn God, zoals het hart van zijn vader David, want Salomo ging achter Astarte aan, de god van de Sidoniërs, en achter Milkom, de afschuwelijke afgod van de Ammonieten. Zo deed Salomo wat slecht was in de ogen van de HEERE: hij volhardde er niet in de HEERE na te volgen, zoals zijn vader David. Toen bouwde Salomo een offerhoogte voor Kamos, de afschuwelijke afgod van de Moabieten, op de berg die voor Jeruzalem ligt, en voor Molech, de afschuwelijke afgod van de Ammonieten. Zo deed hij voor al zijn uitheemse vrouwen, die hun afgoden reukoffers en slachtoffers brachten.” (I Koningen 11.4-8)

De macht van de duivel wordt ook bewezen door wat hij in de laatste dagen van onze wereld zal doen. Dan “zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. En hij zal uitgaan om de volken te misleiden die zich in de vier hoeken van de aarde bevinden.” (Openbaring 20.7-8) Hij zou zelfs de uitverkorenen misleiden, indien mogelijk, door middel van de valse christussen en profeten die hij zal sturen met grote tekenen en wonderen. (Mattheüs 24.24)

Hoe gevaarlijk zijn gewelddadige werk gedurende die moeilijke tijd zal zijn, wordt door de Heere uitgedrukt: “En als die dagen niet ingekort werden, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen ingekort worden.” (Mattheüs 24.22)

In die dagen zal de duivel ook de antichrist sturen, de “mens van de zonde” die zich verzet tegen en zich verheft boven alles wat God wordt genoemd en “wiens komst overeenkomstig de werking van de satan is, met allerlei kracht, tekenen en wonderen van de leugen, en met allerlei misleiding van de ongerechtigheid in hen die verloren gaan.” (II Thessalonicenzen 2.9-10)

Als gevolg van de macht van de duivel zal er eerst een afval van het geloof komen. Dit zal plaatsvinden vóór de komst van Christus. (II Thessalonicenzen 2.3) Maar we danken God dat die moeilijke dagen zullen worden ingekort en dat de goddeloze antichrist zal worden verteerd door de Heere en vernietigd door de heerlijkheid van Zijn komst. (II Thessalonicenzen 2.8)

Ik geef nog wat meer voorbeelden van de macht van de duivel. Hij kon spreken door een grote apostel als Petrus. Dus berispte de Heere hem: “Ga weg achter Mij, satan! U bent een struikelblok voor Mij, want u bedenkt niet de dingen van God, maar die van de mensen.” (Mattheüs 16.22-23)

Hij probeer alle apostelen te doen zondigen, dus de Heere bad voor hen dat hun geloof niet zou bezwijken. Jezus zei tegen Petrus, “De satan heeft u allen opgeëist om te ziften als de tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoudt.” (Lukas 22.31-32) De duivel deed dappere mannen als David en Simson struikelen. Hij vernietigde de profeet Bileam en ruïneerde Demas, één van Paulus’ leerlingen. “Demas heeft mij verlaten, omdat hij de tegenwoordige wereld heeft liefgekegen,” schreef Paulus.

(II Timotheüs 4.10) David riep het uit: “Hoe zijn de helden gevallen, de strijdwapens verloren!” (II Samuel 1.27) Dat is de macht van de duivel.

Een ander voorbeeld van zijn macht is hoe hij diverse mensen stukmaakt. Zijn legermacht van demonen blijkt bezit te kunnen nemen van mensen. In de tijd van Jezus hadden sommigen het nodig dat ze werden bevrijd. Daarom gebod Jezus zijn discipelen: "...drijf demonen uit." (Mattheüs 10.8)

Een van deze mensen was bezeten door een "legioen," (Markus 5.9) en die man was "dikwijls met boeien en ketenen gebonden geweest, maar de ketenen waren door hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was in staat hem in bedwang te houden." (Markus 5.4) Op dat moment waren de discipelen van de Heere niet in staat om sommige van deze duivels uit te werpen, dus zei de Heere tegen hen: "Dit soort kan nergens anders door uitgaan dan door bidden en vasten." (Markus 9.29)

Vanwege deze macht van de duivel, spreekt de Bijbel ervan dat God hem duizend jaar zal binden en opsluiten.¹⁵ Maar als hij vervolgens weer wordt losgelaten lijkt hij oppermachtig op aarde. "En ik zag een engel neerdalen uit de hemel met de sleutel van de afgrond en een grote ketting in zijn hand. En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en bond hem voor duizend jaar, en wierp hem in de afgrond, en sloot hem daarin op en verzegelde die boven hem, opdat hij de volken niet meer zou misleiden, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen zouden zijn. En daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten." (Openbaring 20.2-3)

¹⁵ Het gaat nu niet om de betekenis van dit gedeelte, maar om te laten zien hoe groot de macht van de duivel is.

Dit denken over de macht van de duivel moet je niet bang maken. Hoewel de duivel machtig is, is God veel machtiger. Er is geen vergelijking. God onderwierp de duivel niet alleen aan ons maar Hij deed veel van de vaders¹⁶ overwinnen over de duivel, die zelfs bang voor hen was.

3 Hij is ervaren in de strijd en kent ons

De duivel vecht al vanaf het begin tegen de mens, sinds Adam. Stel je voor hoeveel ervaring hij heeft opgedaan in zijn gevecht met de mensheid. Ongetwijfeld is hij het wezen dat het best in staat is om de menselijke ziel te begrijpen en hoe deze te bestrijden. Hij heeft de menselijke ziel heel goed onderzocht en kent de sterke en zwakke punten ervan, evenals de manier om ertegen te vechten.

Hij is de grootste psycholoog en psychoanalyticus. Psychologie is voor hem niet louter een theorie maar een ervaring op praktisch en wetenschappelijk niveau. Zijn ervaring omvat de mensheid als geheel. Zo weet hij wanneer hij moet vechten, hoe hij moet vechten en wanneer hij moet wachten. Hij kent de toegangspoorten naar onze geest en naar ons hart.

4 Hij is intelligent en vindingrijk

Hij wordt niet voor niets “de oude slang” genoemd. (Openbaring 20.2; 12.9) Dit is omdat hij zich in het Paradijs als slang voordeed, en de Bijbel zegt: “De slang nu was de listigste onder alle dieren van het veld.” (Genesis 3.1) Hij is intelligent en wijs in het kwade. Jezus vraagt van

¹⁶ Als in de Koptische Kerk wordt gesproken over ‘de vaders’ duidt dit doorgaans op de Egyptische woestijnvaders (dus kluizenaars en monniken) en de Kerkleiders uit de derde tot de zesde eeuw.

zijn leerlingen dat ze “wijs als slangen” zijn. (Mattheüs 10.16). De wijsheid van de duivel is één en al onheil, kwaadaardigheid en subtiliteit.

De intelligentie van de duivel blijkt daarin dat hij zijn plannen en methodes verandert naar gelang de omstandigheden. Tot zijn gevaarlijke listen behoren leugens en bedrog, die hij zo intelligent met de waarheid verweeft dat de persoon die hij bevecht zich er vaak niet van bewust is. Hij kan de zonde introduceren als deugd en we hebben het niet door.

5 Hij is een leugenaar

Hij loog toen hij tegen onze voorouders, Adam en Eva, zei: “U zult zeker niet sterven. Maar God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en dat u als God zult zijn, goed en kwaad kennend.” (Genesis 3.4-5) Liegen is een kenmerk van de duivel, dus de Heere zei over hem: “Hij is een leugenaar en de vader van de leugen.” (Johannes 8.44) Hij zei dit opdat we niets zouden geloven of misleid worden door wat ook maar door de duivel wordt gezegd. De leugens van de duivel zijn niet alleen de woorden die hijzelf spreekt, maar hij stuurt ook valse profeten en valse christussen.

De Heere waarschuwt ons tegen hen door te zeggen: “Als iemand dan tegen u zegt: Zie, hier is de Christus of daar, geloof het niet; want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen doen, zó dat zij – als het mogelijk zou zijn – ook de uitverkorenen zouden misleiden.” (Mattheüs 24.23-24) Natuurlijk zijn de tekenen en wonderen die ze zullen doen van de duivel, zoals van de antichrist wordt gezegd dat diens “komst overeenkomstig de werking van de satan is,

met allerlei kracht, tekenen en wonderen van de leugen.”
(II Thessalonicenzen 2.9)

De duivel vertelt zijn leugens ook in valse dromen en visioenen. We kennen veel verhalen van de strijd waarin monniken worden geconfronteerd met zulke valse dromen en visioenen. Sommige hiervan zijn opgenomen in *Paradijs van de Heilige Vaders*. Een voorbeeld hiervan is de verschijning van de duivel aan een monnik. De duivel zegt: “Ik ben de engel Gabriël. De Heere heeft mij naar jou gestuurd.” Maar de monnik antwoordde nederig: “Ik ben een zondaar. Ik verdien het niet om een engel te zien. Misschien ben je naar een ander gestuurd en ben je de weg kwijt.” De leugen werd onthuld en de duivel vertrok en verdween.

Een ander voorbeeld is zijn verschijning aan een monnik tegen wie hij zegt: “Ik ben Christus. Aanbid mij.” De monnik zei in zijn hart: “Ik aanbid mijn Heere Christus elke dag. Waarom vraagt Hij me dan om dat te doen?” Op deze manier werden het bedrog en de leugen ontdekt; de monnik berispte de duivel en hij vertrok.

Talrijk zijn ook de valse dromen, waarmee de duivel mensen misleidt en hen laat denken dat de dromen van God komen. De apostel Paulus zei over deze valse visioenen: De satan “doet zich voor als een engel van het licht.” (II Korinthe 11.14)

In het verhaal van de heilige kluizenaar Ghalion¹⁷ verschenen de duivels aan hem in de vorm van

¹⁷ Paus Shenouda schreef een boekje over de kluizenaars en beschrijft daarin onder meer de heilige Ghalion, zie <https://anchorites.tripod.com/copticanchorites/id9.html> (Geopend 8 augustus 2023).

rondzwervende vaders die wilden dat hij zich bij hen voegde. Hij had niet door dat het duivels waren, totdat ze hem op een dwaalspoor brachten in de wildernis en hem spottend en vol minachting achterlieten. Gods genade redde hem echter vanwege zijn vroomheid, zuiverheid van hart en zijn eerdere werk voor de Heere.

De leugens van de duivel zien we ook in de woorden van magiërs en waarzeggers en dergelijke. Daarom gebod de Heere Israel bij het ingaan van het beloofde land: “Wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u geeft, mag u niet leren handelen overeenkomstig de gruweldaden van die volken. Onder u mag niemand gevonden worden die zijn zoon of zijn dochter door het vuur laat gaan, die waarzeggerij pleegt, die wolken duidt of aan wichelarij doet, die een tovenaars is, die bezweringen doet, die een dodenbezweerder of een waarzegger raadpleegt, of die de doden raadpleegt. Want iedereen die zulke dingen doet, is een gruwel voor de HEERE.” (Deuteronomium 18.9-12)

Tijdens bijeenkomsten waarin mensen proberen de doden te raadplegen, kan de duivel zich voordoen als de geest van een bepaalde persoon, waarbij hij de aanwezigen misleidende informatie geeft over die persoon en zijn familie. Als ze hem geloven, begint hij hen geleidelijk dingen te vertellen om hen te misleiden. Onder zijn leugens is ook wat hij zegt door de mond van astrologen en degenen die beweren kennis van het onbekende te hebben.

Of het nu gaat om astrologie, handlijnkunde, geomantiek, het lezen van koffiekopjes of waarzeggerij op allerlei manieren, we blijven er ver vandaan. Het is theologisch

duidelijk dat niemand behalve God het onbekende kent. Wie dus beweert kennis van het onbekende te hebben, is een leugenaar.

Ook alle verleidingen van de duivel zijn in wezen leugens. Hij beïnvloedt de mens om zich voor te stellen dat er geluk uit zonde kan worden verkregen, of het nu gaat om plezier, macht, voordeeltjes, waardigheid of eer. Dit is wat hij deed met Adam en Eva, waardoor die meenden dat ze als God zouden zijn. Hij deed Salomo geloven dat hij gelukkig zou zijn met de overvloedige vreugden en luxe om zich heen, maar Salomo ontdekte dat dit alles ijdelheid en kwelling van de geest was. (Prediker 2)

Het is altijd de methode van de duivel dat hij de zonde opsmukt en er mooie eigenschappen aan toeschrijft om iedereen die in zijn netten valt, te verleiden. Toch zijn al die versieringen onwaarheid; hij verbergt de lelijkheid en de slechte gevolgen van de zonde.

Ook de dagdromen die hij zijn slachtoffers voorschotelt, zijn onwaarheden. Hij biedt deze dromen aan als een soort plezier dat mensen kunnen genieten waardoor ze zich niet bezighouden met normaal, positief werk. Ze leven in deze dromen vol valse verwachtingen, luchtkastelen, ingebeelde eer, genoegens en vreugden. Maar worden ze wakker, dan ontdekken ze dat de duivel hun tijd heeft verspild, hen heeft weerhouden van nuttig werk en hen valse troost heeft gegeven.

Een van de leugenachtige plannen van de duivel is om de persoon die zelfmoord pleegt te misleiden met het idee dat de dood hem van zijn problemen zal verlossen. Zo'n persoon concentreert zich op het punt dat dit leven

geen zin heeft en dat er geen oplossing is voor zijn of haar problemen behalve de dood. Wanneer iemand deze duivelse influistering gelooft en zelfmoord pleegt, vindt hij geen rust want hij bevindt zich in de hel, in vermoeidheid en pijn, veel problematischer dan alle problemen die hij in de wereld had. Hij ontdekt dan dat de dood geen einde maakt aan zijn onrustige leven, maar dat dit het begin is van een nog moeilijker leven. De duivel heeft hem door leugens bedrogen, misleid en vernietigd.

De duivel suggereert de dief dat niemand hem zal zien of zijn diefstal zal ontdekken. Hij stelt hetzelfde voor aan de smokkelaar, de corrupte persoon en de oplichter. In dit alles liegt de duivel, want God ziet alles en alles is voor Hem openbaar, ook al is het voor andere mensen verborgen.

Hij suggereert aan de moordenaar dat het slachtoffer het verdiende om gedood te worden en dat zijn leven een vergissing was die gecorrigeerd moest worden of dat moord de schaamte wegwast die zijn eer aantastte, of dat het de ziel van een overleden familielid troost.¹⁸

Misschien is atheïsme wel de grootste leugen die de duivel de mensheid doet geloven. Hij loog toen hij de existentialisten suggereerde dat Gods bestaan een belemmering is voor de vrijheid van hun eigen bestaan. Hij loog toen hij de marxisten deed geloven dat God in een hoge toren woont die niet om de menselijke samenleving geeft, en dat geloof in God de onderdrukker laat onderdrukken en de rijken de armen tot slaaf laat maken.

¹⁸ Eerwraak komt in Egypte, vooral op het platteland, veel voor.

6 Hij is vasthoudend

Hij is erg vasthoudend en wordt nooit moe. Hij kan een bepaalde gedachte vele, vele malen aan mensen opdringen en hij blijft dat doen, ook al wordt deze door de mensen verworpen. In Paradijs van de Heilige Vaders wordt vermeld dat de duivel vijftig jaar lang zonder ophouden één van de monniken met één bepaalde zonde bevocht.

Zelfs toen hij tegen de Heere Jezus Christus vocht, hield hij niet op na zijn mislukking in de eerste, tweede en derde verzoeking. Hoewel de Heere hem berispte en hij vertrok, was dat niet voor altijd. Lukas de Evangelist zegt: “En toen de duivel alle verzoeking beëindigd had, verliet hij Hem tot een bepaalde tijd.” (Lukas 4.13) De woorden “tot een bepaalde tijd” betekenen dat hij terugkeerde om Jezus opnieuw te verlokken tot zonde.

De duivel wordt nooit wanhopig vanwege een mislukte poging tot verleiding, en schaamt zich nooit, maar keert altijd terug om het opnieuw te proberen. Toen hij faalde met de eerste verleiding van Job, wilde hij een tweede kans om hem harder te treffen; en toen hij faalde met al zijn verleidingen van de Heere Jezus Christus, kwam hij tenslotte naar Hem toe toen Hij aan het kruis hing en zei: “Als U de Zoon van God bent, kom dan van het kruis af.” (Mattheüs 27.40)

De duivel erkent ook geen obstakels. Het kon hem niet schelen dat Adam en Eva waren geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God. (Genesis 1) Het kon hem niet schelen dat David de gezalfde des Heeren was, en dat Salomo de meest wijze man op aarde was, noch dat de apostel Petrus erg enthousiast was voor Christus. Dat Jozua de hogepriester was (Zacharia 3) en dat Aäron de

hogepriester was maakte hem niet uit. (Exodus 32) Dat Simson een nazireeër van de Heere was en dat de Geest van de Heere hem leidde (Richteren13) maakte niet uit. Hij geeft niet om de posities of de geestelijkheid van mensen maar hij slaat toe, wat het resultaat ook mag zijn. Aangezien hij Christus, de Heere der heerlijkheid, probeerde te verleiden, zou hij dan gewone stervelingen niet durven te verleiden?

Hij werpt zijn gif zo nu en dan op iedereen, en wie er vandaag niet door omkomt, is misschien de volgende dag, volgend jaar of na twintig jaar aan de beurt. De duivel is volhardend, actief en opdringerig. Hij wordt niet ontmoedigd door mislukkingen en hij wordt ook niet wanhopig vanwege de diepe geestelijkheid van mensen. Hij gaat door met zijn plan om Gods Koninkrijk te vernietigen en om, ware het mogelijk, zelfs de uitverkorenen te misleiden. Als hij iemands lichaam niet kan verontreinigen, verontreinigt hij in ieder geval zijn gedachten, en wie de aanvallen op zijn spiritualiteit weet af te weren, wordt op zijn minst een doorn in het vlees gegeven. (II Korinthe 12.7)

7 Hij is de aanklager

In de Openbaring van Johannes wordt van hem gezegd: “de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God...” (Openbaring 12.10) Dit betekent, hij beschuldigt christenen en beweert bij God dat hij niet de gelegenheid heeft gehad om tegen hen te vechten, of dat de kans die hij wel had niet voldoende was.

Ooit stond hij voor God om Job te beschuldigen, en hij beweerde dat hij niet de kans had om tegen hem te

strijden. Hij zei tegen God: “Hebt U niet voor hem en voor zijn huis en alles wat hij heeft, een beschutting gemaakt? Het werk van zijn handen hebt U gezegend en zijn vee breidt zich steeds verder uit in het land. Maar steek toch Uw hand uit en tref alles wat hij heeft. Voorwaar, hij zal U in Uw aangezicht vaarwel zeggen.” (Job 1.10-11)

God confronteerde de duivel met de wreedheid en valsheid van zijn beschuldiging en zei over Job: “Hebt u ook acht geslagen op Mijn dienaar Job? Want er is niemand op de aarde zoals hij, een vroom en oprecht man, hij is godvrezend en keert zich af van het kwaad. Hij houdt nog steeds vast aan zijn vroomheid, hoewel u Mij tegen hem opgezet hebt om hem zonder reden te verslinden.” (Job 2.3) Echter, de duivel klaagde hem opnieuw aan en vroeg om een grotere kans en om toestemming om Job met vreselijke zweren te treffen. (Job 2.7)

8 Hij heeft talloze talenten

Hij heeft tal van verreikende capaciteiten. Hij weet en kan veel dingen, want God ontnam hem, na zijn rebellie tegen God, niet de talenten die hem waren geschonken toen hij als engel werd geschapen.

Zijn kennis is zeer breed, op elk gebied. Hij kent zelfs de Bijbel heel goed en gebruikt die, bijvoorbeeld, in de strijd tegen theologen. In de verzoeking in de woestijn citeerde hij de Bijbel op zijn eigen manier. (Mattheüs 4.6) Hij is de auteur van alle ketterijen en onorthodoxe opvattingen. Hij plaatste die in de gedachten van ketters en bood hen verkeerde concepten aan voor het begrijpen van de verzen van de Bijbel. De woorden van onze Kerkvader Athanasius

zijn waar: “Onze vijanden zijn niet de aanhangers van Arius, maar het is de duivel.”¹⁹

De duivel kent poëzie; veel dichters spreken over de demon van de poëzie die hen met ideeën inspireert. Het is dan ook niet vreemd dat een van de spiritualisten eens zei dat hij de geest van een beroemde dichter had opgeroepen en dat hij van diens geest een gedicht in zijn gebruikelijke stijl had gehoord. Waarschijnlijk kwam de duivel tussenbeide en dicteerde die het gedicht aan de spiritualist, in de stijl van de overleden dichter. De duivel weet ook alles van muziek, kunst, houtsnijwerk, tekenen en liederen.

Hij kan degenen die zich bezighouden met amusement inspireren met alles wat ze in hun kunsten nodig hebben om mensen te verleiden en van hun geestelijke koers af te brengen.

De duivel moet worden gezien als één van de vooraanstaande psychologen vanwege zijn praktische ervaring. Aangezien deze ervaring hem helpt in zijn oorlogen, dragen zijn oorlogen op hun beurt ook bij aan zijn ervaring en zijn kennis. Zoals de duivel onder de psychologen is, behoort hij ook tot de spiritisten, omdat hij een geest is en dingen over geesten beter weet dan welk mens ook.

De kennis die de duivel heeft dient altijd alleen zijn eigen doeleinden. Zuivere kennis is één ding, en dat gebruiken om een doel te bereiken is iets anders. Het doel van de

¹⁹ Aanhangers van Arius: Arius was een theoloog in de vierde eeuw die beweerde dat Jezus een soort lagere God dan God de Vader was. Hij was de aartsvijand van de Orthodoxe gelovigen. Voor de Koptisch-Orthodoxe Kerk is dit nog steeds een zeer belangrijke kwestie. De Egyptische patriarch Athanasius (298-373) was een van de voornaamste bestrijders van de ketterij van Arius.

duivel is bekend, het is om God en Diens Koninkrijk te weerstaan. Dus gebruikt hij al zijn kennis om dit duivelse doel te realiseren.

9 Hij is wreed

Hij is genadeloos wreed. Dit komt bijvoorbeeld goed tot uiting in het verhaal van Job, zoals we al zagen. Hij leidde ook velen naar verlies en verderf, zoals degenen die werden vernietigd door de zondvloed en door het vuur van Sodom, en degenen die levend werden verzwolgen door de aarde. (Numeri 16)

Zijn wreedheid blijkt ook uit de gevallen van degenen die door zijn toedoen krankzinnig werden, zoals de man in het land van de Gadarenen die “lange tijd door demonen bezeten was. Hij had geen kleren aan en verbleef niet in een huis, maar in de grafspelonken. [Jezus] had de onreine geest bevolen van de man uit te gaan. Die had hem namelijk vele malen aangegrepen, en men had hem met ketenen en met boeien gebonden om hem in bewaring te houden, maar hij verbrak de boeien en werd door de demon naar de woeste plaatsen gedreven.” (Lukas 8.27-29) Markus schrijft over deze bezetene: “En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de grafspelonken en hij schreeuwde en sloeg zichzelf met stenen.” (Markus 5.5)

Zijn wreedheid kennen we ook uit verhalen van de vaders van onze Koptische Kerk. Toen hij eens tegen de heilige Antonius²⁰ vocht, verscheen hij in heel vreselijke vormen, soms als angstaanjagende beesten die met gruwelijke stemmen rondom hem huilden. Eens sloeg hij de heilige

20 De kluizenaar Antonius (251–356) die in de buurt van de Rode Zee een groep kluizenaars om zich heen verzamelde, wat geleidelijk uitgroeide tot een groot klooster. We weten vooral veel van hem omdat bisschop Athanasius van Alexandrie een boekje over hem schreef.

hard met zeer pijnlijke slagen, waardoor die halfdood achterbleef. Als je het verhaal van de heilige Keriakos, de rondtrekkende kluizenaar, leest vind je meer voorbeelden die dit soort strijd, of zwaarder nog, laten zien.²¹

Hij is wreed in oorlogen, calamiteiten en misdaden die hij in de wereld veroorzaakt. De gevolgen van dit alles zijn bekend. De duivel is blij met alle rampen van de wereld en beschouwt die als zijn eigen overwinning.

Naast het vernietigen van zielen en het innerlijk leven van mensen, het verspreiden van geruzie en het veroorzaken van chaos is hij een destructieve factor die onophoudelijk en gewelddadig kapot maakt wat hij maar kan, en hij verheugt zich over de vernietiging die hij verspreidt. Geloof me, als we lezen over de wreedheid van de duivel in zijn angstaanjagende oorlogen tegen heiligen, moeten we erkennen dat wij eigenlijk nog nooit echt door de duivel zijn aangevochten, omdat onze huidige oorlogen onbeduidend zijn in vergelijking met die van hen.

10 Hij is kwaadaardig maar doet zich vriendelijk voor

Zijn 'vriendelijke' woorden zijn een kwaadaardig middel om mensen stuk te maken. Hij toont 'medeleven' met je als je vast en hij roept je op om te eten, voor je eigen gezondheid natuurlijk. Hij waarschuwt je voor ziekten en zwakte. Hij zegt tegen je: "Pas op dat je je lichaam niet doodt, dat lichaam is immers een talent waarmee je God kunt verheerlijken." Hij citeert de uitspraak van de apostel: "Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het." (Efeze 5.29)

²¹ Aangezien Paus Shenouda III zijn toespraken hield voor monniken, hoefde hij niet alles wat hij zei uit te leggen. De monniken lazen veel boeken over martelaren en heiligen, en kenden het verhaal van de heilige Keriakos.

Hij 'sympathiseert' met je als je geestelijk actief wordt en als je wakker blijft om te bidden, Bijbel te lezen en te knielen in aanbidding. 'Vriendelijk' maant hij je dan om te gaan slapen en te rusten. Hij lijkt 'bezorgd' om je, bang dat je in 'buitensporigheid' vervalt en hij roept je op om je geestelijke inspanningen te beperken.

Wanneer je met diepe geestelijke oefeningen bezig bent, zegt hij tegen je: "Dit is allemaal niet nodig, de vaders leren ons dat de middenweg velen heeft gered." En hij zegt: "Pas op voor extremisme, opdat de duivel je niet zou slaan met een harde klap die te zwaar is, want je zou kunnen vervallen in ijdele zelfverheerlijking, wat het ergste kwaad is van alle ondeugden die er zijn." Hij vervolgt zelfs met te zeggen: "Ongetwijfeld is geestelijke extremisme het werk van de duivel en hij heeft geen goede bedoelingen met jou! Luister naar de woorden van de Bijbel: 'Wees niet al te rechtvaardig en acht uzelf niet bovenmate wijs. Waarom zou u uzelf verwoesten?'" (Prediker 7.16)

De 'goedhartige' duivel heeft medelijden met je als je huilt om je zonden. Hij zegt tegen je: "Waarom huil je en leef je in droefheid, dit is niet de weg van God. Heeft God je zonden niet vergeven en ze uitgewist met Zijn bloed? Waarom treur je dan zo? Wil je blijven huilen totdat je je zenuwen en je ziel te gronde richt? Zegt de Bijbel niet: 'Verblijd u altijd in de Heere'?" (Filippenzen 4.4) De duivel blijft aandringen tot je de nederigheid van hart en je de tranen van berouw verliest. Daardoor wordt het gemakkelijker voor je om te zondigen. Natuurlijk laat hij je de woorden van de Bijbel vergeten, "Verdriet is beter dan lachen, want bij een treurig gezicht gaat het goed met het hart." (Prediker 7.3)

De ‘goedhartige’ duivel rechtvaardigt je fouten zodat je geweten niet vermoeid wordt. Hij voorkomt dat je jezelf berispt, rekening houdend met je gevoelens. Hij is ‘meelevend’ met je, opdat je niet in verdriet en wanhoop zou vervallen. Dus biedt hij je bij al je fouten verschillende excuses en rechtvaardigingen aan en adviseert je: “Zeg niet van alles dat het verkeerd is, en berisp jezelf niet teveel. Inderdaad, wat je deed is verkeerd, maar je bedoelde het niet zo. Je bedoelingen waren goed, en God kijkt naar je intenties. Het is verkeerd, maar wat had je anders kunnen doen? De omstandigheden waren nijpend en geloof me, als ik in jouw plaats was geweest zou ik niets anders hebben gedaan. God verlangt niet van je wat je vermogen te boven gaat; wees dus niet bedroefd.”

Door je fouten te rechtvaardigen, stelt hij je geweten gerust, zodat je een kameel kunt doorslikken. Hij trekt je weg van berouw, van voorzichtigheid, behoedzaamheid en van eerlijkheid in de kleine dingen.

De ‘vriendelijkheid’ van de duivel is geen liefdadigheid, maar een middel om mensen omver te blazen. Pas dus op voor hem, luister niet naar hem, wees strikt voor jezelf en gedraag je voorzichtig. Wees er zeker van dat de duivel oneerlijk is in al zijn oorlogen tegen jou; geen van zijn adviezen is eerlijk en betrouwbaar, ook al zien ze er misschien goed uit. Hij wil niets anders dan je ondergang.

11 Hij is jaloers

Zijn hart rust nooit wanneer hij een succesvolle of rechtvaardige persoon ziet. Hij doet zijn best om zo iemand ten val te brengen. In zijn afgunst deelt hij genadeloos klappen uit.

Hij benijdde de rechtvaardige Jozef vanwege de visioenen die hij zag en hij blies jaloezie in de harten van Jozefs broers, zodat ze hem als slaaf verkochten. Vervolgens benijdde hij Jozef om zijn succes en om het vertrouwen dat hij van Potifar kreeg; dus regelde hij een plan waardoor Jozef als boosdoener in de gevangenis werd gezet.

Hij benijdde de wereld vanwege het geloof in God en liet de wereld vervallen in heidendom, polytheïsme en atheïsme. Daartoe werkte hij allerlei gedachten en filosofieën en zelfs primitieve erediensten uit. Waarachtig zijn de woorden van de Psalmist: "Want al de goden van de volken zijn afgoden." (Psalm 96.5)

De duivel benijdt kennis en wijsheid, kuisheid en nederigheid. Hij verspreidt onwetendheid, overspel en trots in de wereld met alle boosaardigheid die hij heeft. Hij keerde Salomo af van zijn wijsheid en deed hem struikelen. Hij introduceerde veel verkeerde 'kennis' in de wereld met als resultaat atheïsme: "De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God." (Psalm 14.1)

Overspel werd een van de gevaarlijke oorlogen waarmee hij de hele wereld bevecht. Trots is ook een deel van zijn strijd geworden en vormt een valstrik voor iedereen die aan andere zonden ontsnapt.

De afgunst van de duivel is destructief. Als de duivel jaloers is, vecht hij uit alle macht, zoals in het geval van Job. Hij benijdde hem om zijn integriteit, beschuldigde hem voor God en trof hem keihard. Hij benijdde ook de bewoners van de Egyptische woestijn vanwege hun ascetisme en hij veroorzaakte de zwaarste oorlogen

tegen. Hij benijdde Origenes,²² de meest geleerde van zijn tijd en de eerste professor in de theologie; hij deed hem vallen voor vele ketterijen waardoor de Kerk hem excommuniceerde en er werd van hem gezegd: "Hoe zijn de helden gevallen!"²³

Reken dus op de afgunst van de duivels wanneer je enige daad van gerechtigheid verricht. Verwacht dat ze je als rechtschapen mens nooit met rust zullen laten, maar ze zullen proberen je met al hun middelen te laten vallen. Dus als ze je treffen op een dag van diepe geestelijkheid, wees dan niet wanhopig, maar zeg: "Dit is wat ik kon verwachtten. Ik bid echter om Gods genade om me te helpen niet opnieuw te vallen."

Als God je een gave geeft om Hem daarmee te dienen, verwacht ook in dat geval de afgunst van de demonen.

Ze zullen proberen om je trots te maken, of dat je die gave op een verkeerde manier gaat gebruiken, waardoor die gave het geestelijke doel mist en jij en anderen er geen voordeel van hebben.

12 Hij is een opportunist

De duivel probeert elke gelegenheid aan te grijpen om zijn verleidingen op je af te sturen, zoals hij misbruik maakte van de honger van onze Heere Jezus Christus nadat die 40 dagen had gevast. Jezus kreeg honger en de duivel probeerde Hem te verleiden met brood.

22 Origenes (ca. 185 - 253/254) was een van de belangrijkste apologeten en theologen van de oudheid maar verkondigde nogal veel gedachten die door de Kerk werden afgewezen..

23 1 Samuel 1.19, 27.

Hij profiteerde ook van de angst voor Petrus en bracht hem ertoe Christus te verloochenen. Hij maakte misbruik van het feit dat de Joden zich strikt aan hun sabbatsregels vasthielden waardoor ze de evidente wonderen van Christus ontkenden en ze Hem zelfs van zonden beschuldigden. (Johannes 9.11)

13 De duivel is ontrouw en oneerlijk

Zoals we eerder schreven, de duivel kan medeleven tonen met je gezondheid, of het nu gaat om vasten, waakzaamheid of lichamelijke vermoeidheid in de dienst van de Heere. Hij raadt je aan je lichaam rust te gunnen voor je eigen bestwil.

Hij raadt je aan om rust te nemen, maar dan alleen als je wakker blijft voor gebeden, contemplatie, of Bijbellezen. Als je echter wakker blijft voor amusement of vermaak, zal hij je beslist niet waarschuwen voor de schadelijke gevolgen voor je gezondheid van laat opblijven. Als je moe wordt vanwege ijdele wereldse zaken, raadt hij je niet aan om te rusten. Als je moe wordt van het verzamelen van geld, het zoeken naar roem en waardigheid, het najagen van je lusten en vreugden, het organiseren van luidruchtige feesten, spelletjes, sporten en andere wereldse activiteiten, zal dit niet zijn medeleven met je opwekken, en hij zal je niet vragen om wat rust te nemen.

Als je vast, trekt de duivel de kleding van een arts aan en geeft hij een lange lezing over het belang van dierlijke eiwitten en de belangrijkste aminozuren, waarmee hij zijn bezorgdheid over je lichaam en zijn gezondheid laat zien. Maar hij praat niet over je gezondheid als je blijft roken en drinken of je jeugdige lusten beoefent die je gezondheid

vernietigen, omdat hij niet eerlijk is als hij je stimuleert om voor je gezondheid te zorgen.

Hij raadt je aan om rust te nemen als je moe bent van een geestelijke activiteit. Je geestelijke strijd is het enige dat zijn 'mededogen' voor jou en je gezondheid opwekt. Dus als hij je vraagt om rust te nemen in tijden van geestelijke activiteiten en strijd, gehoorzaam hem dan niet. Het is in feite een oproep tot luiheid en verslappen. Gods kinderen daarentegen verheugen zich juist in arbeid en zijn er zelfs trots op. Paulus schrijft enthousiast over zijn inspanningen: "Maar door de genade van God ben ik wat ik ben, en Zijn genade voor mij is niet tevergeefs geweest. Integendeel, ik heb mij meer ingespannen dan zij allen; niet ik echter, maar de genade van God, die met mij is." (I Korinthe 15.10)

Paulus beschrijft zijn leven zo: "In ingespannen arbeid veel vaker, in slagen bovenmate, in gevangenissen veel vaker, dikwijls in doodsgevaar. In inspanning en moeite, vaak in nachten zonder slaap, in honger en dorst, vaak in vasten, in koude en naaktheid." (II Korinthe 11.23, 27). Hij was gemotiveerd om zich volledig in te zetten: "Ieder zal zijn eigen loon ontvangen overeenkomstig zijn eigen inspanning." (II Korinthe 3.8) Dit wetende willen we toch om Gods wil werken zo hard we kunnen?

Weet dus dat het advies van de duivel aan jou om rust te nemen, geen trouw, eerlijk of waarachtig advies is. De heilige Paulus van Tammah²⁴ vermoeide zich in ascetisme

24 De heilige Paulus van Tammah (Tammouh) was een ascetische christen die in de vierde en vijfde eeuw leefde. Hij bracht zijn leven door op de berg Ansena in Midden Egypte. Hij besteedde veel tijd aan vasten en gebed. Volgens de Koptische traditie verbrak hij zijn vasten alleen als Jezus hem dat in een visioen opdroeg.

totdat onze Heere Jezus Christus aan hem verscheen en zei: “Stop met werken, mijn geliefde Paulus.” Maar de heilige antwoordde: “Wat is mijn werk vergeleken met al uw werk, o Heere, voor onze redding!”

Het is beter voor je om jezelf hier op aarde uit te putten en de kroon van de strijd te bereiken, dan hier rust te hebben en vermoeid te zijn in de eeuwigheid. Weet dat je werk hier niet door God wordt vergeten, want “God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk zou vergeten en de liefdevolle inspanning die u Zijn Naam bewezen hebt.” (Hebreeën 6.10) Alle arbeid die je hier en nu verricht, wordt voor eeuwig voor je bewaard. Dit leven is geen plaats van rust, maar een plaats van strijd en arbeid. Daarom zeggen we ook, als iemand sterft, dat hij of zij nu eindelijk rust in vrede.

Dus als de duivel je bestrijdt met als argument het comfort en de gezondheid van je lichaam, zeg dan: “Daar is het nu niet de tijd voor.” Als we lichamelijk moe zijn, worden we getroost in onze ziel. Wanneer we onze plichten vervullen, voelen we troost en vreugde, hoe moe ons lichaam ook is. Het overwinnen van ons lichaam door vasten, waakzaamheid, neerknielen in aanbidding en in kuisheid, geeft ons een onbeschrijflijke troost.

3

De intriges van de duivel

“Verlos ons van de intriges van de tegenstander en maak een einde aan alle valstrikken die hij tegen ons uitzet.”

Uit het dagelijks gebed van het elfde uur

Hoe overvloedig zijn de intriges van de duivel! Daar komt geen eind aan. Als de ene faalt, ruilt hij zijn list in voor een andere, dan een derde, en een vierde, totdat hij zijn doel bereikt. Hij heeft geen vastomlijnd plan om zijn doel te bereiken maar gebruikt wat hij geschikt acht voor elke situatie zonder door iets te worden beperkt.

Er zijn echter onder zijn listen sommige die zo vaak worden herhaald dat ze ons duidelijk zijn. Dit hoofdstuk wil een opsomming geven van de diverse valstrikken die hij tegen ons uitzet.

1 Een zonde vermommen als deugd

Het is zo gemakkelijk voor de duivel om je enkele zonden voor te houden onder verschillende namen, in een stijl die gemakkelijk kan worden geaccepteerd, zodat zonden vermomd worden als deugden. Zoals de Heere heeft voorzegd over valse profeten zijn er ook zonden “die in schapenvacht naar u toe komen maar van binnen roofzuchtige wolven zijn.” (Mattheüs 7.15)

Het bespotten van mensen kan worden geïntroduceerd als zachtheid en hoffelijkheid, genegenheid, vertrouwelijkheid, geestigheid en een poging tot humor. Hij leidt je tot een

harde behandeling van je kinderen²⁵ en jongere broers en zussen in de naam van discipline, goede opvoeding en correctie. Hij zorgt er zelfs voor dat je geweten je beschuldigt als je dit niet doet.

Hij suggereert ongepaste kleding en uiterlijke sier en noemt het elegantie en schoonheid. De duivel introduceert de zonde niet expliciet, want dat zou een christen weigeren. Hij geeft het een andere naam terwijl het dezelfde zonde blijft, zonder enig verschil. Hij zegt: "Ik zal die-en-die bestrijden door het veranderen van de taal, en hem in de valstrik laten lopen die ik heb uitgezet; misschien heeft hij het niet door. Of misschien heeft hij het door, maar zijn geweten zal het hem niet kwalijk nemen."

"Als ik hem hypocrisie aanbied onder deze hatelijke naam zal hij het niet accepteren. Wat moet ik dan doen? Ik zal hem maken als een witgekalkt graf dat inderdaad mooi lijkt aan de buitenkant (Mattheüs 23.27) maar die van binnen totaal anders is dan van buiten. Ik zal huichelarij een aanvaardbare naam geven; laat het vermomd zijn als 'om anderen voor struikelen te behoeden', of noem het 'een goed voorbeeld zijn voor anderen.'"

Het is de 'wijsheid' van de duivel om de zonde niet bij zijn naam te noemen, want dan zouden zijn plannen onthuld worden en zijn doelen mislukken.

De Heere zei tegen zijn discipelen: "De tijd komt dat ieder die u doodt, denkt God een dienst te bewijzen." (Johannes 16.2) De duivel presenteerde moord aan die mensen als 'ijver' of 'religie verdedigen,' 'heilige strijd'

²⁵ Dit deel van het boekje komt blijkbaar uit een toespraak van de paus die niet aan monniken was gericht.

of 'de aarde zuiveren van zondaars'. Dit zou het gevoel kunnen zijn van de schriftgeleerden, de Farizeeën en de oudsten toen ze de Heere Jezus Christus presenteerden aan Pontius Pilatus, om Hem te doen kruisigen.²⁶

Degenen die de kinderen berispten en hen verboden tot Christus te gaan (Lukas 18.15) beschouwden dit niet als wreedheid of onverschilligheid jegens die kinderen, maar hun wolfachtige gedrag hulde zich in de kleding van schapen en nam de naam van een deugd aan, of dat nu was voor 'het bewaren van orde en discipline' of zorg om 'de waardigheid van de goede Meester.'

De duivel biedt zijn leugens aan als een vorm van goed gedrag, of om een situatie te redden en een probleem op te lossen. Een arts kan de patiënt vele leugens vertellen en dit voor zijn geweten rechtvaardigen als 'het moreel van de patiënt op peil houden' en 'hem beschermen tegen instorting om genezen te worden.'²⁷ Sommige mensen noemen bepaalde leugens witte leugens en op 1 april noemen ze deze leugens grappen, of iets dergelijks.

Hoe gemakkelijk is het voor de duivel om op deze manier dansen, of onbeschofte en schaamteloze foto's 'kunst' te noemen. Hetzelfde doet hij met schaamteloze standbeelden. Acteren in theater en de bioscoop valt onder deze noemer 'kunst,' hoe zondig dit soms ook is.

Zingen en muziek wordt ook kunst genoemd, hoewel die verleidelijk en opwindend kunnen zijn. Onder de naam

26 Met de woorden 'ijver' of 'religie verdedigen', 'heilige strijd' of 'de aarde zuiveren van zondaars' lijkt Paus Shenouda te verwijzen naar religieuze extremisten die in Egypte in zijn tijd actief waren.

27 In Egypte hebben artsen en familieleden soms de neiging om doodzieke patiënten niet de waarheid over hun probleem te vertellen.

‘kunst’ verbergt de duivel een grote verzameling zonden en struikelblokken die de mooie naam ‘kunst’²⁸ niet verdienen!

Zonde verbergen onder het mom van deugd is een sluwe list van de duivel. Denk je dat de duivel hebzucht bij zijn naam zou noemen? Niemand zou het geaccepteerd hebben. Hij kan het ‘goede economie,’ ‘geld sparen voor toekomstige behoeften,’ of ‘niet gierig zijn’ noemen. Als de duivel wil voorkomen dat een rijke iets aan de armen geeft, zal hij tegen hem zeggen: “Het is niet goed om ze te laten wennen aan bedelen, landloperij en afhankelijkheid. Hen niets geven is wijsheid, zelfs de kern van wijsheid, opdat zij werk zoeken en hun brood eten in het zweet huns aanschijns volgens het gebod van de Heere God.” (Genesis 3.19)

Zou de duivel de ideeën van Arius, Macedonius, Sabellius en anderen ‘ketterijen’ hebben genoemd?²⁹ Nee, hij overtuigde die mannen ervan dat hun ketterijen feitelijk het juiste geloof waren. De duivel voorzag hen van verkeerde interpretaties van verzen in de Bijbel, zodat ze zijn gedachten zouden accepteren en ook anderen ervan zouden overtuigen.

Zonde de naam van deugd geven, zorgt ervoor dat mensen de zonde blijven doen. Dit bedrog voorkomt dat het geweten van mensen hen berispt met betrekking tot het verleden, maar het leidt er ook toe dat ze in de toekomst

28 Blijkbaar is de Paus niet tegen deze kunstvormen op zich, maar tegen onacceptabele uitingen ervan.

29 Namen van theologen uit de vroege Kerk die door de Kerk zijn afgewezen omdat hun theologie niet orthodox was.

doorgaan met dezelfde zonde. Pas dus op voor verkeerde benamingen en sta niet toe dat de duivel je bedriegt; want zonde is zonde, hoe je het ook noemt.

2 De ene deugd teniet doen om een andere deugd te verwerven

De duivel ergert zich aan de stabiele deugden die een deel van je natuur zijn geworden. Hij probeert ze op alle mogelijke manieren te vernietigen en de gemakkelijkste manier om dit te doen is door je nog een nieuwe deugd aan te bieden. Als je de nieuwe deugd, door gebrek aan ervaring, zonder geestelijke onderscheid beoefent, kan je wel eens je eerste stabiele deugd verliezen. Wat bedoel ik hiermee?

2.1 Het geval van iemand die een zachtmoedig, rustig, kalm, vreedzaam en fatsoenlijk leven leidt

De duivel wil deze persoon al zijn zachtheid, goede woorden en nederigheid van hart laten verliezen. Wat kan hij doen? Natuurlijk kan hij niet tegen die zachtmoedige persoon zeggen: “Laat je zachtmoedige aard, waar iedereen van houdt, varen...” Maar hij bereikt dit door het te vervangen. Hij biedt een andere deugd aan zonder te zeggen dat het een vervanging is. Hoe?

Eerst legt hij de persoon het belang uit van het vers: “Want de ijver voor Uw huis heeft mij verteerd.” (Psalm 69.10) Hij vertelt hem dat dit werd gezegd door David, die bekend stond om zijn zachtmoedigheid (Psalm 132.1), en dat de discipelen zich deze woorden herinnerden over de Heere Jezus Christus, de meest zachtmoedige van allen: “Nadat Hij een gesel van touwen gemaakt had, dreef Hij ze allen de tempel uit, ook de schapen en de runderen. En het geld van de wisselaars wierp Hij op de grond en de

tafels keerde Hij om. En Hij zei tegen hen die de duiven verkochten: Neem deze dingen vanhier weg, maak niet het huis van Mijn Vader tot een huis van koophandel. En Zijn discipelen herinnerden zich dat er geschreven is: De ijver voor Uw huis heeft mij verslonden." (Johannes 2.15-17). Onze Heere zei ook tegen hen: "Er is geschreven: "Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden; maar u hebt er een rovershol van gemaakt." (Mattheüs 21.13)

De duivel roept zo iemand op om de fouten van anderen te bestrijden en hij voorziet hem van alle noodzakelijke Bijbelverzen. Hij vertelt hem dat de Heere Jezus Christus de schriftgeleerden en Farizeeën in een lang hoofdstuk van de Bijbel streng berispte: "Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars." (Mattheüs 23) Hij confronteerde hen met al hun fouten door hen meer dan eens "blinde leidslieden" te noemen en tegen hen te zeggen: "Jullie zijn witgepleisterde graven, die van buiten wel mooi lijken, maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid." En: "Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten." (Mattheüs 23.27, 38).

Ook Johannes de Doper berispte de leiders van de Joden in zijn dagen door te zeggen: "Adderengebroed! Wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?" (Mattheüs 3.7)

De duivel zegt vervolgens tegen deze zachtmoedige persoon: "Luister naar de woorden van de apostel Paulus. Wat hij zegt is een bevel. Hij gebiedt u: 'Weerleg, bestraf, vermaan.'" (II Timotheüs 4.2) Maar hij voltooit het vers niet, "en dat met alle geduld en onderricht." Hij vertelt hem niet dat deze woorden specifiek zijn gericht aan Timotheüs, bisschop van Efeze, en dat ze niet voor iedereen gelden. Hij legt hem niet uit op welke manier

Paulus de priesters van Efeze placht te onderwijzen, “dag en nacht met tranen.” (Handelingen 20:31) Dus de duivel dringt erop aan dat zo’n zachtmoedige persoon anderen moet gaan terechtwijzen en berispen. Alsof hij Christus was, of Johannes de Doper, de apostel Paulus, of bisschop Timotheüs.

Het arme slachtoffer is nu overtuigd en gaat rond om iedereen te vermanen, zonder dat hij de geestelijke manier om zoiets te doen begrijpt, en zonder dat hij doorheeft wie nu eigenlijk wie moet vermanen, en ook niet wat zijn gezag is om dit te doen. Zijn vermanen gaat makkelijk over in veroordelen, in boosheid, wreedheid en roddel over anderen. Hij heeft een zwartgallige kijk op mensen, en door hem verlaten sommigen zelfs de Kerk. Hij is als een explosieve bom die overal schade berokkend.

Op deze manier verliest hij zijn nederigheid, vriendelijkheid en beschaafdheid. Hij haat mensen en mensen krijgen een hekel aan hem. Als dit uiteindelijk tot hem doordringt en hij moe is van zijn eigen gedrag dat niet past bij zijn oorspronkelijke aard, ontdekt hij dat zijn hart en gedachten zijn veranderd. Hij is zijn eenvoud, de zuiverheid van hart en denken kwijtgeraakt, net als zijn goede relaties. Hij is niet langer een voorbeeld voor anderen.

De duivel heeft hem gelokt met een ‘deugd’ die hij nu kwijt wil, maar intussen is hij zijn eerdere deugd kwijtgeraakt. Hij verloor zijn deugd, maar won er geen deugd bij, maar raakte slechts in verwarring. De duivel staat hem toe de tweede deugd te beoefenen, omdat deze niet stevig in hem is geworteld en de duivel ergert zich hier niet aan want hij weet dat hij de persoon ook weer makkelijk kan losweken van zijn nieuwgevonden ‘deugd.’

Vandaar dat onze vaders hun leerlingen adviseerden: “Weiger elke deugd die de duivels aanbieden met de bedoeling een andere deugd die je al hebt te vernietigen, en zeg tegen hen: ‘Deze deugd is goed, maar in vredesnaam, ik wil het niet.’”

Inderdaad, geen enkel werk van God vernietigt een ander werk van God, en iedereen heeft zijn eigen persoonlijkheid die verschilt van die van anderen. Wat bij de ene persoon past, past misschien niet bij de ander, en evenmin heeft iedereen de bevoegdheid om te regelen en te organiseren, om te berispen en te bestraffen, noch om te oordelen en te veroordelen. Wie deze autoriteit van God krijgt, krijgt zeker ook de manier om het goed te gebruiken zonder verkeerd te doen.

Niet iedereen kan zeggen: “Wee mij als ik het evangelie niet verkondig.” Deze woorden zijn gezegd door Paulus die de reden hiervoor uitlegde: “De noodzaak daarvan is mij immers opgelegd” en “het beheer van het Evangelie [is] mij toch toevertrouwd.” (I Korinthe 9.16-17) Maar jij, wat is de taak die jou wordt opgelegd? Is je een taak door God toevertrouwd zoals Christus die aan Paulus toevertrouwde, of een missie zoals Johannes de Doper die ontving door de aankondiging van de engel aan zijn vader, (Lukas 1.15-17) of een verantwoordelijkheid als wat Timotheüs ontving door handoplegging? (II Timotheüs 1.6) Ik geef nog een voorbeeld van een nieuwe deugd waardoor een eerdere deugd vernietigd wordt:

2.2 Een persoon die met zuiverheid van hart leeft,
verstoken van vleselijke overtredingen

Deze persoon leeft behoedzaam. Hij leest niets waardoor hij zou kunnen struikelen, hij kijkt niet naar

aanstootgevende afbeeldingen, gaat niet om met personen die hem tot struikelen kunnen brengen, noch luistert hij naar aanstootgevende praatjes. Zo houdt hij zijn gedachten zuiver en komt er niets onheiligs in zijn hart. De duivel wil deze reine persoon bevechten, maar kan hem geen overduidelijk struikelblok bieden, want dat zou hij zeker weigeren. Wat kan hij dan wel doen?

De duivel opent de weg voor hem om een geestelijke leidsman te zijn die de jeugd moet begeleiden om een rein leven te leiden. De duivel argumenteert met hem dat hij niet alleen zelf rein moet leven, maar dat hij de arme jeugd moet bijstaan, die immers zonder zijn goede raad makkelijk ten val zou kunnen komen. De duivel zegt hem te luisteren naar de woorden van de apostel: "Weet dan dat hij die een zondaar van zijn dwaalweg doet terugkeren, een ziel zal redden van de dood en een menigte van zonden zal bedekken." (Jakobus 5.20) Dus hij begeleidt degenen die naar hem toe komen om advies en hulp.

Dan komt de volgende stap: om zijn advies praktisch te laten zijn, moet hij luisteren naar hun problemen en fouten. Ze vullen zijn oren met hun nieuws en verhalen over hun falen, soms in details, en misschien zijn sommige van deze verhalen aanstootgevend. De reine leidsman luistert naar waar hij nooit naar wilde luisteren, en maakt kennis met wat hij nooit wilde weten. Wat hij probeerde te vermijden, vult nu zijn gehoor met zijn volledige instemming. Iedere andere persoon biedt hem nieuwe beelden van zonde. Door een leidsman te zijn merkt onze man dat zijn geest gevuld is met vuile beelden.

Hij komt dingen te weten die de zuiverheid van zijn geest bederven en hem verontreinigen met nieuws en verhalen die “te schandelijk [zijn] om zelfs maar te vertellen.” (Efeze 5.12) Zelfs als ze hem niet boos maken of zondige emoties in hem opwekken, zullen ze in ieder geval zijn geest verontreinigen alsof hij vreemde vruchten heeft geplukt van de boom van de kennis van goed en kwaad.

Als hij probeert ermee te stoppen, zal de duivel tegen hem zeggen: “En hoe zit het dan met die jongeren?” Misschien raakten ze aan hem gehecht en vonden ze troost in zijn leiding. Ze zouden zijn geweten kunnen kwellen door hem te vertellen dat ze tot hun zonden zouden terugkeren als hij ze zou verlaten; en ze zouden kunnen aandringen dat hij doorgaat met hen te helpen op eigen benen te staan. Dus wat gebeurde met de rechtvaardige Lot overkomt nu hem: “Want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden.” (II Petrus 2.8) Onze broeder hier kwelt zich misschien alleen met horen en niet met zien; toch kan wat hij hoort zijn geest vullen met beelden die hij nog nooit eerder heeft gezien, alsof hij ze in werkelijkheid ziet.

Wie weet, misschien zal deze leidsman zelf ten val komen, al is het maar in zijn gedachten en zijn hart. Hij had ze vanaf het begin naar een geestelijke vader kunnen sturen en zichzelf kunnen ontlasten, maar de duivel had hem erbij betrokken of hem op het begin van de weg geplaatst en hij accepteerde te goeder trouw deze taak, niet wetende hoe dit voor hem zou uitpakken.

Hij kan er uiteindelijk in slagen de jongeren over te dragen aan geestelijk wijzere en meer ervaren vaders. Intussen

heeft zijn geest veel verhalen en nieuwigheden opgeslagen die zijn aanvankelijke zuiverheid vernietigen en die nieuwe kennis in zijn geest brengen, waarvan de wijze Salomo zegt: “Wie kennis vermeedert, vermeedert leed.” (Prediker 1.18)

2.3 De listen van de duivel kunnen in andere vormen komen, waarbij niet het hart wordt verontreinigd maar twijfel wordt gezaaid in het denken

Het hart van een mens kan eenvoudig vertrouwen hebben op God, en alleen lezen wat geestelijk is, om zijn gehechtheid aan God te verdiepen. Maar dan wordt hem door iemand om begeleiding gevraagd met betrekking tot twijfels die hem kwellen. De twijfels volgen elkaar vanuit elke richting op en zoeken naar oplossingen totdat het geloof van deze begeleider zich geleidelijk verplaatst van het hart naar het denken en naar wetenschappelijk onderzoek. Slechts enkelen kunnen hart en verstand bij elkaar houden, en deze man merkt dat de twijfels bij hem toenemen, maar hij heeft niet het talent om ze te weerleggen.

We moeten weten dat niet iedereen geschikt is om leiding te geven. Degenen die zo’n talent wel hebben, worden niet gekwetst door geestelijke problemen of door het horen van vleselijke zonden, of door problemen met betrekking tot overtuigingen of het aanhoren van twijfels.

In zo’n geval ligt de vindingrijkheid van de duivel hierin: Hij biedt de dienst van begeleiding aan die personen aan, die er het talent niet voor hebben, en die daardoor geestelijk verwond kunnen raken.

De duivel volhardt in het suggereren van dergelijke soorten dienstbaarheid door zulke personen het gevoel te geven dat het een dringende noodzaak en een heilige plicht is. De apostel zegt immers: “Wie dan weet goed te doen, en het niet doet, voor hem is het zonde.” (Jakobus 4.17) Het is echter veel beter en gemakkelijker voor een zuiver hart om in nederigheid te zeggen: “In dit geval weet ik het niet. Ik was niet in staat mezelf te leiden, hoe zou ik dan anderen kunnen leiden?”

De duivel kan dus geestelijk werk aanbieden waarmee hij de waardevolle betekenis van ander geestelijk werk elimineert. Wanneer hij iemand vindt die een diep geestelijk gebed opzendt en zichzelf van harte in contemplatie voor God uitstort, kan hij hem iemand sturen die hem vraagt te helpen vrede te sluiten tussen sommige ruziënde mensen. Terwijl hij bij hen zit om ze met elkaar te verzoenen en hij het lawaai, de drukte, het geruzie of de harde verwijten hoort, vervaagt het effect van het bidden en de contemplatie.

Deze persoon keert terug naar huis met niets anders in zijn hoofd dan de verhitte discussies die hem daarna tijdens het bidden zullen afleiden. De duivel waardeert je gebed en Bijbellezende niet, dus wil hij je afleiden. Wat zou hij doen? Terwijl je aan het bidden bent, zegt hij tegen je: “Dit is een prachtige en diepe gedachte. Als anderen het horen, zullen ze er baat bij hebben. Sta nu op en schrijf het op, anders vergeet je het.” Zo neemt hij je weg van het bidden en hij beëindigt je tijd met God om te gaan zitten, te schrijven en meer geïnteresseerd te zijn in anderen dan in de aanwezigheid van God.

Met betrekking tot alle deugden waartoe de duivel je aantrekt, is zijn enige doel om je te laten verliezen wat je hebt, door je te verleiden met deugden die je niet hebt.

Of de duivel laat je verliezen wat je al in handen hebt omwille van dingen die hij belooft en die je misschien nooit bereikt, of hij staat je enkele deugden toe om die daarna weer van je weg te nemen.

3 Je deugden op de verkeerde plaats inzetten

De Bijbel zegt: “Voor alles is er een vastgestelde tijd, en er is een tijd voor elk voornemen onder de hemel.” (Prediker 3.1) Als deugden buiten hun juiste plaats of tijd worden gebruikt, kunnen ze tot een averechts resultaat leiden en zullen ze het geestelijke doel niet dienen. Hierna volgen enkele van de verschillende intriges van de duivel.

In tijden van bekering, als boetedoening vereist is, biedt de duivel de deugd van vreugde aan. Hij herinnert je aan alle verzen die met vreugde te maken hebben, zodat bekering, berouw en tranen verloren kunnen gaan, hoewel ze nodig zijn om verder te gaan op het pad van berouw. Tegelijkertijd verbergt hij andere verzen zoals: “Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen getroost worden.” (Mattheüs 5.4)

Op deze manier gebruikt de duivel de methode van het enkele vers, los van de context van de Bijbel en los van wat op dat moment in het leven vereist is. De Heere Jezus Christus weigerde deze methode. Toen de duivel Hem aansprak in de woestijn met de woorden, “er staat geschreven,” antwoordde de Heere met, “er staat eveneens geschreven.” (Mattheüs 4.6-7)

Zo liet Hij ons zien dat de methode van het gebruik van zomaar een Bijbelvers door de duivel, niet kan leiden tot een juist geestelijk inzicht, aangezien er andere verzen zijn die de zaak verduidelijken. De duivel kan ook verschillende verzen van een bepaalde strekking gebruiken die zijn doel dienen. Hij somt verzen op die betrekking hebben op barmhartigheid, als vastberadenheid vereist is en waar straf nodig is. En hij noemt de verzen die betrekking hebben op straf wanneer juist vergeving, mededogen en barmhartigheid vereist zijn.

De duivel probeert iemand te overtuigen om te zwijgen door verschillende verzen uit de Bijbel te presenteren op het moment dat het juist nodig is om te spreken. Aan de andere kant biedt hij verzen over het voordeel en het belang van spreken aan, juist wanneer stilte de voorkeur zou moeten hebben.

De duivel kan aan een persoon ook sommige verzen in gedachten brengen die niet bij hem passen, maar die wel bij anderen passen. Hij biedt je als gemeentelid bijvoorbeeld bepaalde verzen aan, die alleen betrekking hebben op de apostelen en en niet rechtstreeks betrekking hebben op alle gelovigen en die niet geschikt voor hen zijn. Een voorbeeld hiervan is wat de Heere Jezus Christus tot zijn twaalf discipelen zei: "En u mag niemand op de aarde uw vader noemen, want Eén is uw Vader, namelijk Hij Die in de hemelen is." (Mattheüs 23.9)

Een ander voorbeeld is een persoon met een nogal gewelddadig aard die, wanneer hij iemand ontmoet die iets verkeerd doet, hem hard wil aanpakken. De reden hiervoor is dat de duivel het vers in zijn geest

plaatste: “Elke morgen zal ik alle goddelozen in het land ombrengen, door allen die onrecht bedrijven, uit de stad van de HEERE uit te roeien.” (Psalm 101.8)

4 Verdachtmakingen en twijfels

De duivel plant achterdocht op elk terrein, omdat een achterdochtig persoon meestal zwak is en de duivel hem kan verslaan. De duivel plant bijvoorbeeld twijfels over je bekering, ofwel over de mogelijkheid van bekering ofwel over de aanvaarding ervan door God.

Hij suggereert de persoon dat het niet gemakkelijk voor hem is om van de zonden af te komen die een deel van zijn karakter zijn of die een van zijn gewoonten zijn geworden of waar hij zoveel van is gaan houden dat hij niet meer zonder kan. Door die persoon te voorzien van twijfels over zijn bekwaamheid tot bekering, verbergt de duivel volledig dat God kan helpen en hij laat de gelovige daar in ieder geval aan twijfelen. Zoals de profeet David zegt: “HEERE, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God.” (Psalm 3.2)

Maar als de persoon zich echt wil bekeren, laat de duivel hem twijfelen aan Gods aanvaarding van zijn berouw, hetzij omdat het lang duurde voor de zondaar berouw toonde, of omdat het niet waarachtig zou zijn, of omdat de zonden zo verschrikkelijk zijn dat ze niet gemakkelijk vergeven kunnen worden. “Hebben deze zonden geen steviger straf nodig?”

Het enige doel van de duivel is om de berouwvolle mens tot wanhoop te brengen. Dit zodat hij de moed zal verliezen en hij gewoon doorgaat met zondigen. De duivel kan hem doen twijfelen aan Gods genade, door hem

talloze Bijbelverzen in gedachten te brengen over Gods gerechtigheid en straffen; en misschien gaat het hierbij om straffen voor zonden die veel lichter zijn dan die welke hij heeft begaan.

De twijfels die de duivel zaait kunnen ook in het persoonlijke leven doordringen. Hij plant twijfel over wat de voorkeur verdient: maagdelijkheid of huwelijk. Ook laat hij laat een persoon twijfelen aan de levensweg die hij heeft gekozen.³⁰

Als de persoon voor maagdelijkheid kiest, laat de duivel hem twijfelen of hij wel in staat is zo'n leven te leiden en hij laat hem zien dat het een zeer moeilijke weg is, die alleen geschikt is voor degenen "aan wie het is gegeven" (Mattheüs 19.11) en dat "ieder zijn eigen gave van God" heeft. (I Korinthe 7.7)

De duivel vraagt je: "Hoe weet je dat dit jouw gave is?" en wijst hem op de zonden van enkele heilige mensen, door te zeggen: "Ben je beter dan David en Simson die beiden de Geest van de Heere hadden?"

Aan de andere kant, als de persoon ervoor kiest om te trouwen, zegt de duivel tegen hem: "Je hebt de kroon van maagdelijkheid verloren." Hij legt hem de woorden van de apostel Paulus voor: "De ongehuwde draagt zorg voor de dingen van de Heere, hoe hij de Heere zal behagen. Wie echter gehuwd is, draagt zorg voor de dingen van de wereld, hoe hij zijn vrouw zal behagen." (I Korinthe 7.32-33) en, "wie niet ten huwelijk geeft, handelt beter." (I Korinthe 7.38) Zo laat hij hem in verwarring achter, niet wetend welke weg hij moet kiezen.

30 Maagdelijkheid, dat wil zeggen, een leven als monnik of non.

De duivel plant ook twijfels over je afzondering en dienst aan de gemeente. Als een persoon de weg van monnikendom en afzondering kiest, houdt de duivel hem de schoonheid voor van de openbare bediening en hoe het de weg is van de apostelen en de helden van het geloof, en “zij die er velen rechtvaardigen, [zullen zijn] als de sterren, voor eeuwig en altijd.” (Daniël 12.3) “En ook steekt men geen lamp aan en zet die onder de korenmaat, maar op de standaard, en hij schijnt voor allen die in het huis zijn. Laat uw licht zo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.” (Mattheüs 5.15-16)

Als de persoon echter de weg van de openbare bediening kiest, zegt de duivel tegen hem: “Je bent de weg van de engelen die op aarde zijn, kwijtgeraakt; je bent het leven van rust en kalmte kwijtgeraakt waarin men alleen aan God is toegewijd. Je hebt gekozen voor de weg van Martha wie de Heere berispte, ‘Martha, Martha, u bent bezorgd en maakt u druk over veel dingen. Slechts één ding is nodig,’ (Lukas 10.41-42) en je koos niet de weg van Maria die aan Jezus’ voeten zat en het goede deel heeft gekozen.”

Zo blijft de duivel twijfel zaaien, zoals de heilige Johannes Climacus³¹ zegt: “De duivel bestrijdt de monnik die in afzondering leeft met de liefde en dienstbaarheid aan de broeders. Maar hij bestrijdt de monnik die de broeders in de samenleving dient met de liefde voor eenzaamheid en het leven van rust, gebeden en contemplatie.”

³¹ Johannes Climacus was monnik in het klooster van Sint Catharina in de Sinai Woestijn in de zesde en zevende eeuw.

De duivel plant argwaan in de sociale verhoudingen als geheel. Hij zaait argwaan tussen man en vrouw, tussen vrienden, tussen zakenpartners, en tussen baas en ondergeschikten. Hij laat de een twifelen aan de liefde, trouw en eerlijkheid van de ander. Hij plant verdenkingen tegen alles wat de ander doet, en tegen diens intenties en bedoelingen. De duivel doet dit alles om de relaties tussen mensen te verstoren, hen tot onenigheid en geschillen te bewegen en de liefde te vernietigen waarvan het geestelijke en sociale leven als geheel afhangt. Zelfs zaken die gemakkelijk zouden moeten gaan, worden gecompliceerd door de verschillende verdachtmakingen door de duivel en hij kan van alles een ingewikkeld probleem maken.

De duivel zaait twijfels met betrekking tot je geloof en je diepste overtuigingen. Alle ketterijen en onorthodoxe opvattingen waaraan de mensheid heeft geleden, zijn het werk van de duivel en diens gedachten. Ook alle verschillende sekten met hun onderlinge conflicten en atheïsme worden door de duivel veroorzaakt.

Hij doet mensen ook twifelen aan de mogelijkheid van een leven met God. Hij legt uit dat het geestelijk leven moeilijk of onmogelijk is, want wie kan de moeilijke weg bewandelen of door de enge poort binnengaan, (Mattheüs 7.13-14) wie kan het leven van volmaaktheid bereiken dat de Heere van ons verlangt, (Mattheüs 5.48) en wie kan ontsnappen aan de oorlogen van de duivels?

In dit alles verbergt de duivel de rol van genade en het werk van de Heilige Geest in de redding van de mens en hij verbergt de overvloedige hulp van God.

De duivel kan twijfel in iemands hart zaaien over de biechtvader.³² Hij doet de persoon twijfelen aan diens zorg en liefde voor hem en hij laat hem twijfelen of hij zijn geheimen zal bewaren. Hij koestert argwaan in zijn hoofd over de begeleiding door de biechtvader en of die al dan niet correct en geschikt is voor zijn geestelijke groei. Hij twijfelt aan zijn kennis en geestelijkheid. De duivel wil zijn prooi met alle middelen scheiden van de biechtvader die hem de oorlogen van de duivels, hun intriges en sluwheid kan onthullen. Zo blijft de arme persoon zonder mentor en wordt hij een gemakkelijke prooi voor de demonen.

De duivel laat iemand twijfelen aan zijn biechtvader om hem ongehoorzaam te doen zijn, om die biechtvader te verlaten of om zijn gezindheid voor hem te verhuilen. Hij kan hem zelfs aan het sacrament van de biecht doen twijfelen door tegen hem te zeggen: “Waarom zou ik biechten aan een mens zoals jijzelf?”

Hij kan iemand zelfs aan de waarde van de deugd doen twijfelen. De duivel kan bijvoorbeeld tegen je zeggen: “Wat is de noodzaak van nederigheid en zachtmoedigheid? Ze verzwakken je persoonlijkheid! Waarom zou je niet op je strepen staan als je met een beetje kracht kan krijgen waar je recht op hebt? Waarom toestaan dat anderen over je lopen?” Zo plaatst de duivel ook de andere deugden onder kritiek. Je moet dergelijke gedachten niet accepteren en wanneer je achterdochtig bent over de waarde van je geestelijke leven en alle deugden, zeg dan tegen jezelf: “Dit is het werk van de duivel.”

32 Elke gelovige in de Koptisch-Orthodoxe Kerk heeft een priester of monnik die zijn biechtvader is en wordt verondersteld daar minstens jaarlijks bij te biechten.

Accepteer geen enkele verdachtmaking tegen het goede, twijfel niet en laat de twijfels niet voortduren. Als je een bepaalde twijfel kunt bespreken, doe dit dan en stel de valsheid ervan vast, of bid tot God om deze van je weg te nemen en denk aan de woorden van de Bijbel: “Wees standvastig, onwankelbaar.” (I Korinthe 15.58)

5 De strijd van de wanhoop

Wanhoop is een wapen dat de duivel gebruikt na lange voorbereidende introducties. Deze voorbereidingen kunnen opeenvolgende mislukkingen zijn waarin de duivel zijn prooi onophoudelijk in de val lokt totdat die prooi tenslotte roept: “Er is geen hoop voor mij. Het is onmogelijk om gered te worden zolang ik zo ben.”

De voorbereidingen kunnen ook suggesties zijn die de duivel voortdurend in zijn prooi influistert onder het mom van nederigheid. Hij herhaalt elke dag: “Ik ben zwak en hulpeloos, ik ben een en al zonde.” Maar in plaats van hierdoor tot meer nederigheid te worden bewogen, wordt hij zwak van geest en voelt hij dat hij nooit meer zal opstaan uit zijn geestelijke lethargie.

Het begin van de wanhoopsoorlog kan een grote zonde zijn (zoals die van Judas) waarbij de duivel iemand het gevoel geeft dat er geen vergeving meer mogelijk is. Misschien is je zonde lang niet zo zwaar, maar de duivel is gewend fouten uit te vergroten om de persoon die ze begaat tot wanhoop te drijven.

De duivel is in dit opzicht erg sluw, want vóór hij de wanhoop als troefkaart inzet, begaat de persoon een zonde die zo gering lijkt alsof het een gewone zaak is en de duivel geeft je er een rechtvaardiging voor. Maar na

die zonde gaat de duivel ofwel door in dezelfde trend die laat zien dat die zonde heel gemakkelijk kan worden begaan, zodat de persoon het zou kunnen herhalen, of hij overdrijft het om de persoon tot wanhoop te brengen. Hij zegt tegen de persoon: "Is het mogelijk dat God zo'n zonde vergeeft?" De zondaar kan zelfs het gevoel hebben dat hij tegen de Heilige Geest heeft gezondigd.

Zo voelt hij dat hij voor eeuwig geen vergeving meer kan krijgen hoewel zijn zonde natuurlijk niets te maken heeft met de lastering tegen de Heilige Geest. (Markus 3.29) Die zonde tegen de Geest is dat je Hem voor je hele leven volledig uit je hart verdrijft. Dat wil zeggen, een persoon bekeert zich niet en ontvangt dus geen vergeving, omdat vergeving afhangt van bekering en bekering afhangt van het werk van de Geest in het hart.

De duivel kan de persoon tot wanhoop brengen, en hem het gevoel geven dat hij zich nooit zal kunnen bekeren. Hij zegt tegen hem: "Zou je de zonde willen loslaten? Het is onmogelijk. De zonde stroomt nu in je bloed. Je besluit is genomen, je wil is gebroken, zelfs de wens om je te bekeren bestaat nu niet meer. Hoe vaak heb je geprobeerd je te bekeren, maar dat lukte niet? Hoe vaak heb je je zonden beleden en ben je teruggegaan om ze opnieuw te begaan en misschien wel meer nog dan voorheen?" Op deze manier breekt de duivel een mens, totdat die zich aan hem overgeeft en stopt met worstelen.

Hij zegt tegen hem: "Je bent nu helemaal in mijn handen, ik kan nu met je doen en laten wat ik wil. Er is dus geen enkele noodzaak om je te verzetten, want die strijd kan je toch niet meer winnen." Natuurlijk hebben deze angsten geen basis in de werkelijkheid en zijn het valse voorwendselen van de duivel.

God is in staat om de mens bekering te geven, hoe slecht zijn toestand ook is. De geschiedenis vertelt ons over de zeer slechte toestand van de heilige Maria de Koptische, en van de heiligen Pelagia, Augustinus en Mozes de Zwarte,³³ en desondanks hebben die zich bekeerd en ze zijn zelfs heiligen geworden.

Wanneer een persoon in zonde valt, probeert de duivel hem tot wanhoop te brengen, en hij probeert hem te overtuigen dat die val permanent en eeuwigdurend is. Hoe wonderlijk mooi zijn dan de troostende woorden in het boek van de profeet Micha: “Verblijd u niet over mij, mijn vijanden, want als ik gevallen ben, zal ik weer opstaan, als ik in duisternis zit, is de HEERE mij een licht,” (Micha 7.8) en: “Want al valt een rechtvaardige zevenmaal, hij staat weer op, goddelozen struikelen in onheil.” (Spreuken 24.16) Let op, ondanks de herhaalde valpartijen in de zonde, noemt de Bijbel deze persoon toch “rechtvaardig.”

Een van de middelen die tot wanhoop leiden, zijn de aanvallen van de duivel tijdens onze meest geestelijke momenten. Dit is een van de beroemde intriges van de duivel waar velen ervaring mee hebben. Je mag bijvoorbeeld een geestelijke tijd in de Kerk doorbrengen, aan het begin van een nieuw jaar, vol verlangen en vastberadenheid om een heilig en gezegend jaar te beginnen. Je brengt de nacht door, woont de liturgie bij en neemt deel aan de Eucharistie, en dan ga je naar buiten waar je een zeer lastige persoon ontmoet die de duivel op je pad brengt om je te storen en boos te maken.

33 Dit zijn in de Koptisch-Orthodoxe Kerk bekende heiligen.

Je wordt boos en zondigt; hier slaat de duivel je met wanhoop en je zegt: "Hoe zou ik na dit alles zo kunnen falen? Wat hebben al mijn geestelijke bezigheden dan voor zin!" Maar raak niet wanhopig. Het is een bekende truc. Zeg dan met de profeet: "Als ik gevallen ben, zal ik weer opstaan."³⁴ Weet dat de duivel zijn strijd niet zal staken. Aan het begin van elk nieuwe jaar, op elke geestelijke dag, na elk gebed, aan het begin van elk vasten en na elke Eucharistie, verwacht een klap van hem om je omver te kegelen. Als hij toeslaat, zeg dan tegen hem: "Zoek een ander spel; je trucs zijn me nu wel bekend." Geloof me, de oorlogen bij geestelijke aangelegenheden zijn ontelbaar en komen enkel voort uit de afgunst van de kant van de duivel voor jouw geestelijke werk en succes.

Een van de middelen die tot wanhoop leiden, is dat de duivel de persoon wijst op geestelijke niveaus die hoger zijn dan wat hij op dat moment kan bereiken. Hij geeft hem rechtse directen door hem te overtuigen dat er hoge niveaus van geestelijk leven zijn die hij moet nastreven, hoewel die op dat moment nog onbereikbaar voor hem zijn. Als zijn biechtvader hem aanraadt geleidelijk vooruitgang te boeken en hem op een lager niveau probeert te plaatsen, maakt de duivel hem achterdochtig tegenover zijn biechtvader en diens spiritualiteit.³⁵

Hoe gemakkelijk is het voor iemand om twee of drie dagen of zelfs langer op een hoog niveau door te gaan zonder een goede basis, maar dan kan hij niet verder en faalt. Hier begint de duivel hem verwijten te maken en

34 Micha 7.8.

35 Deze kwestie van hogere en lagere niveaus gaat onder meer over de vraag hoe intensief mensen moeten bidden en vasten. Dit speelt een rol bij kloosterlingen maar ook bij alle andere gelovigen.

hij drijft hem tot wanhoop door te zeggen: "Je bent niet geschikt voor de geestelijke weg! Je bent van nature niet geschikt voor het juiste geestelijke leven."

De duivel gaat door met hem kapot te maken. Als die persoon geleidelijk was gevorderd in overeenstemming met het advies van zijn biechtvader, zou hij uiteindelijk het niveau hebben bereikt waarmee de duivel hem juist wilde doen beginnen, in een poging hem totaal te ontmoedigen.

De duivel wist de schriftgeleerden en Farizeeën ervan te overtuigen zich op deze manier te gedragen. "Want zij binden lasten samen die zwaar zijn en moeilijk om te dragen, en zij leggen ze op de schouders van de mensen." (Mattheüs 23.4) Deze zware lasten kunnen mensen tot wanhoop brengen, want de persoon die ze draagt, kan zeggen: "Wie kan dit dragen? Wie kan worden gered?"

Onze heilige apostelen deden dit niet. Toen ze de naties introduceerden tot het christelijke geloof, besloten ze: "Daarom ben ik van oordeel dat men het hun die zich uit de heidenen tot God bekeren, niet lastig moet maken." (Handelingen 15:19) Ze stuurden de gelovigen uit de volken een brief met daarin: "Want het heeft de Heilige Geest en ons goedgedacht u verder geen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen." (Handelingen 15.28) De apostel Paulus zei ook: "Ik heb u met melk gevoed en niet met vast voedsel, want u kon dat nog niet verdragen; ja, u kunt dat ook nu nog niet." (I Korinthe 3.2)

Dus, als de duivel je verleidt met zaken die boven je niveau liggen, accepteer dit dan niet. Zeg tegen hem: "Ga weg, satan. Ik heb mijn geestelijke adviseur die ik gehoorzaam. Je hebt geen goede bedoelingen met mij. Je hebt je eigen

wegen die ongepast zijn en niet tot het goede einde leiden.”

Toen de heilige Antonius op een nacht door de duivel werd gewekt om hem tot bidden aan te zetten, weigerde Antonius dat en hij zei: “Ik bid wanneer ik dat wil en ik zal je niet gehoorzamen...”

De duivel tilt een persoon hoog op om hem diep te doen vallen, en als hij valt, leidt de kwaadaardige duivel hem tot wanhoop. Vechten met wanhoop als methode is een belangrijke oorlog voor de duivel omdat wanneer iemand wanhopig wordt, hij kapot gaat, hij zijn zelfvertrouwen en geloof in God verliest, en hij twijfelt aan de mogelijkheid om een geestelijk leven te leiden. Hij heeft alleen nog oog heeft voor zijn eigen falen.

Dit is wat de duivel wil, zodat zijn prooi hem niet kan weerstaan en vernietigd wordt. Het lijkt alsof de duivel tegen zo’n wanhopig persoon die zich aan hem overgeeft, zegt: “Je zult niet aan mijn greep ontsnappen. Je zult zeker naar de hel gaan. Het heeft geen zin. Dus ik raad je aan om je weinige dagen van de wereld te genieten, in plaats van niks uit dit huidige leven te halen terwijl je het komende leven ook al verloren hebt.” De duivel overtuigt zo iemand van de moeilijkheid van het geestelijk leven en van zijn zwakke en verdorven natuur. Hij overtuigt hem ervan dat hij niet zal ontsnappen aan zijn greep, noch aan goddelijke gerechtigheid.

Dit is het gevaarlijkste wapen van de duivel in de wanhoopsoorlog. Toch is het antwoord op dit alles simpel. Immers, de strijd hangt niet van onszelf af, “want de strijd is van de HEERE.” (I Samuel 17.47) Hij laat ons triomferen in Christus. (II Korinthe 2.14) Hoewel we niet in staat zijn

vanwege onze zwakheid en verdorvenheid en omdat de weg moeilijk is, toch kunnen we alle dingen doen door Christus die ons kracht geeft. (Filippenzen 4.13) We worden ondersteund door het werk van genade en de kracht van de Heilige Geest die in ons werkt en door de engelen die zijn gestuurd om ons te dienen. (Hebreeën 1.14) Bovendien worden we ondersteund door de voorspraak van de heiligen.

Wat de duivel betreft, hij heeft geen macht over ons, we geven niet om zijn bedreigingen. Hoe goed zijn de woorden van de apostel: “Bied weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvlugten.” (Jakobus 4.7)

En wat de goddelijke gerechtigheid betreft, die is door de Heere aan het kruis vervuld toen hij ons in zijn liefde een zo grote redding aanbood. (Hebreeën 2.3)

Wat ons betreft: “Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid,” (I Johannes 1.9) en Hij zal ons wassen en wij zullen witter zijn dan sneeuw (Psalm 50.7) Hij heeft tegen ons gezegd: “Al waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol.” (Jesaja 1.18)

De duivel bestrijdt ons met wanhoop, maar de Bijbel bemoedigt ons juist en noemt hoop als een van de grote deugden. (I Korinthe 13.13) Talrijk zijn Gods beloften aan ons en aan de Kerk: “De poorten van de hel zullen haar niet overweldigen.” (Mattheüs 16.18) En: “U wordt immers door de kracht van God bewaakt door het geloof tot de zaligheid.” (I Petrus 1.5) Ook staan we in de palmen van Zijn hand gegrift. (Jesaja 49.16)

De Bijbel zegt ook: “God heeft ons niet gegeven een geest van vreesachtigheid, maar van kracht en liefde en bezonnenheid.” (II Timotheüs 1.7) De apostel Paulus adviseert ons meer dan eens om de moed niet te verliezen. (II Korinthe 4.1, 16; Galaten 6.9)

Als je op de geestelijke weg wandelt en je valt, denk dan niet dat je niet meer kunt lopen en word niet wanhopig, maar sta op en vervolg je weg. De duivel is jaloers op elke stap die je zet en wil je belemmeren. Laat zijn obstakels je niet tot wanhoop leiden. Integendeel, sta sterker op en weet dat als je niet succesvol zou zijn in het geestelijke leven, de duivel niet tegen je zou vechten. Inderdaad, waarom zou de duivel zich vermoeien met het bestrijden van personen die toch al falen? Hij valt liever personen aan die onderweg zijn met God, standvastig.

Word dus niet wanhopig, hoe krachtig de oorlogen van de duivel ook zijn. Word niet wanhopig, hoe vaak je ook valt en Gods geboden vergeet en faalt in je christelijke leven. Raak niet wanhopig als je je maar een beginnening, zwak of nutteloos voelt. Zeg op zo’n moment tegen jezelf: “Dit zijn allemaal oorlogen van de duivel, maar ik zal me aan God vasthouden. Ik zal op de weg van God wandelen, ook al gaat het met moeite en stapje voor stapje. Zelfs als ik onderweg honderd keer val, ik zal opstaan en mijn weg vervolgen. Wanhoop zal ik nooit accepteren, want dat komt van de duivel.”

6 De duivel past zijn plannen aan

Het gaat de duivel om het ten val brengen van de gelovigen, en om dat doel te bereiken hecht hij niet erg aan zijn plannen. Waar nodig past hij ze aan. Ik geef vier voorbeelden van hoe hij dat doet.

6.1 Een jongeman die vooral leed onder aanvallen van overspel.

De duivel maakte hem doodmoe en soms viel hij in de zonde. De jongeman begon dus een leven van berouw en werd heel behoedzaam voor deze zonde. Hij bleef weg bij de oorzaken ervan, sloot alle toegangspoorten waar het zou kunnen binnenkomen, of dat nu door lezen, luisteren,³⁶ televisie of ontmoetingen was. Tegelijkertijd verstreekte hij zichzelf van binnenuit door geestelijke oefeningen en door onder tranen tot God te bidden om bewaring.

Wat zou de duivel doen met zo'n krachtige voorzichtigheid jegens overspel? Hij zou zeggen; "Ik zal hem nu een tijdje met rust laten. Ik zal hem lange tijd niet met deze zonde bevechten totdat hij denkt dat hij het volledig heeft overwonnen en minder voorzichtig wordt; en vervolgens zal ik hem bestrijden met een andere zonde."

Hij liet hem een jaar of twee of drie achter zonder hem met deze zonde te bevechten, zonder struikelblokken op te werpen, en zonder enige gedachte aan overspel te opperen. Maar daardoor liet hij hem wel struikelen door de zonde van trots.

De arme jongen, die zag dat hij gered was van overspel, verheugde zich en werd door de duivel verleid tot een hoger niveau van vasten, Bijbellesen en dienst aan God.

Terwijl zijn geest op zijn gemak was met betrekking tot overspel en hij tevreden was met zijn geestelijke koers,

³⁶ Waarschijnlijk doelt de Paus op radio luisteren. Radio was in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw zeer populair in Egypte.

stuwde de duivel hem ernaar om zich te meten aan het geestelijke niveau van anderen. Hij liet hem zien dat die anderen nalatig waren en dat hij ze behoorlijk had overtroffen. Dus hij werd trots.

De duivel duwde hem ook in de richting van het terechtwijzen, bestraffen en veroordelen van anderen. Hij fluisterde hem in: “Je vader bidt niet, je moeder vast niet, je broers nemen niet deel aan de Eucharistie, je familie leest de Bijbel niet. Ga hen met kracht vermanen.”

De man maakte zich schuldig aan het verachten en beledigen van anderen omdat ze van God waren afgedwaald, terwijl zijn eigen hart zich verhief. Terwijl de persoon het onkruid probeerde te verzamelen, werd hij zelf onkruid. In naam van gerechtigheid begon hij te beledigen, boos te praten, anderen te veroordelen, te verachten en hij werd arrogant. Hij was trots als de Farizeeër: “O God, ik dank U dat ik niet ben zoals de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers.” (Lukas 18.11)

Als je de duivel zou vragen waarom hij de jongeman niet langer bestreed met de zonde van overspel, zou hij antwoorden: “Wie omkomt door trots, is als hij die omkomt door overspel. Beiden zullen omkomen.” Is overlijden door tuberculose niet hetzelfde als overlijden door kanker of als gevolg van een chirurgische ingreep? Het is dezelfde dood en hetzelfde einde. De oorzaken zijn verschillend, maar de dood is hetzelfde.

Wat betreft overspel, hoewel de jongeman denkt dat hij eraan ontsnapt is, op een dag zal de verleiding naar hem terugkeren, wanneer hij minder oppassend wordt en zijn weerstand afneemt. Op dat moment slaat de duivel hem

zodanig dat hij niet meer bij bewustzijn komt. Als je de duivel vraagt hoe hij dat deed, zegt hij: “Gedurende de tijd dat de jongeman rustte van de oorlog van overspel, dacht hij dat het hem helemaal niet meer zou bevechten en dat het niet langer een plaats in zijn leven had. Hij dacht dat het een van de zonden is waar beginners mee van doen hebben en het is onmogelijk dat die hem opnieuw zou aanpakken nu hij de hoge niveaus van geestelijkheid had bereikt. Veel gelovigen zoeken nu zelfs zijn begeleiding in het weerstaan van die zonde.”

Als geestelijk begeleider begint hij allerlei details van deze zonde van overspel te horen in de biecht, die hij zichzelf niet eerder toestond te horen. Hij leest nu boeken over zaken die met dat struikelblok te maken hebben en die hem voorheen onbekend waren, om te kunnen antwoorden op de vragen die hem worden gesteld. Hij heeft dergelijk materiaal nooit gelezen in de tijd van zijn voorzichtigheid en zorgvuldigheid.

Zijn geest wordt gevuld met gedachten die bepaalde gevoelens en indrukken in hem achterlaten en die met het verstrijken van de tijd in hem groeien zonder dat hij zich ervan bewust is. Bovendien begon de genade hem in de steek te laten vanwege zijn trots en het veroordelen van anderen. Het is dus tijd voor de duivel om hem met dezelfde zonde te slaan en het wordt gemakkelijk voor de duivel om hem te doen vallen. Hier is het plan van de duivel geslaagd, hoewel hij het onderweg aanpaste.³⁷

Nu zegt de duivel: “Ik heb hem een tijdje van die zonde verlost, zodat hij er niet meer op voorbereid is; hij is niet

37 De strategie van de duivel is onveranderd, maar hij kan steeds tactische wijzigingen in zijn plannen aanbrengen.

langer op zijn hoede. Hij zal dus toegeeflijk worden jegens die zonde en de gedachten die ik hem ingeef. Tijdens deze verslapping en toegeeflijkheid zal ik hem bevechten met de zonde die hij al jaren vergeten is en zo zal hij me makkelijk ten prooi vallen.”

Zo doet de duivel dat. Het kan zijn dat hij je momenteel niet bestrijdt met een bepaalde zonde, maar dit is niet vanwege zijn liefde voor jou, maar omdat hij een andere valstrik voor je aan het voorbereiden is.

6.2 Iemand die last heeft van boosheid, het veroordelen van anderen en het gebruik van harde en beledigende taal.

Deze persoon begint te ontwaken en beoefent diepe en lange tijden van stilte om van de zonden van de tong af te komen. Wat zou de duivel doen? De duivel zou zeggen: “Oké, ik kan het plan veranderen, en in plaats van hem te bevechten met de zonden van de tong en met woede, zal ik hem bevechten met een zonde zoals ijdelheid.”

“Die persoon zal er volledig van overtuigd zijn dat er niemand beter is dan hij. Maar hoe? Ik zal hem volledig verlossen van de zonden van de tong, ik zal hem er nu helemaal niet meer mee bestrijden en ik zal hem adviseren om op een overdreven manier een plotselinge groei in geestelijke werk na te jagen, zonder hem in dat opzicht te bevechten.”

De persoon begint te denken dat niemand op hem lijkt en gedraagt zich verwaand. Hij kan het ook oneens zijn met zijn biechtvader die bezwaar maakt tegen zijn overdrevenheid in het geestelijke leven en tegen zijn verwaandheid, maar dat kan hem niet schelen. Hij

onderwerpt zich aan niemand meer en gehoorzaamt niemand meer. Hij raadpleegt niemand en respecteert niemand.

Verwaandheid houdt hem in de greep en vernietigt hem zonder dat hij in de zonden van de tong vervalt. Echter, ijdelheid zal hem met anderen doen botsen en hij zal zeker opnieuw zondigen met zijn woorden, daar hoeft de duivel hem niet eens bij te helpen.

De duivel verandert voortdurend zijn plannen. Hij kijkt naar de toestand van de persoon en kiest voor hem de val die bij hem past. Hij weet wanneer hij moet vechten, hoe en met welke middelen. Wie niet op een bepaalde manier ten val komt, struikelt wel op een andere manier. En wie vandaag niet in een bepaalde zonde uit zijn jeugd valt, zal later vast weer in greep van dezelfde zonde komen. De valstrikken zijn er in overvloed en ze zijn opgezet.

6.3 Iemand die wordt bestreden in het vasten voor de Heere.

De vastentijd begon, en de duivel vocht het jaar ervoor tegen een jonge man om hem niet te doen vasten, maar dat was tevergeefs. Om hem twijfel te geven met betrekking tot het vasten, sprak hij hem daarom op een andere manier aan: “Wat betekent het om je te onthouden van dierlijk voedsel? Het is veel beter om je te onthouden van zonde en te vechten tegen het beest in je. Wat is het nut van vasten zonder kuisheid en reinheid? Is je vasten dan niet onaanvaardbaar?”

De jonge man antwoordde: “Ik voer alleen het gebod uit de Bijbel uit: “Deze dingen zou men moeten doen en die andere dingen niet nalaten.” (Mattheüs 23.23) Dus ik

probeer van beide te vasten: ik onthoud mijn lichaam van eten, en ik laat mijn ziel zich onthouden van de begeerte tot zonde. Ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar” (I Korinthe 9.27) door mijn lichaam te beroven van heerlijk voedsel om er zo aan te wennen ook mijn ziel te onderwerpen om niet te zondigen.”

De duivel zei: “Maar je bent zwak en je gezondheid kan vasten niet verdragen. Je hebt zeker dierlijke eiwitten nodig om te leven, vooral in deze tijd dat je in de groei bent.” De jongeman antwoordde hem met de woorden van de Heer: “‘De mens zal niet van brood alleen leven.’ (Mattheüs 4.4) Bedenk dat Adam en Eva leefden van fruit en zaden, daarna van de kruiden van het veld (Genesis 1.29, 3.18) De Bijbel vermeldt niet dat ze ziek werden door gebrek aan dierlijke eiwitten.”

De duivel zei: “Goed dan, je kunt vasten, maar het is niet nodig om vanaf het begin van de vastentijd te vasten, want het is te veel. Je moet jezelf ook niet dwingen om te vasten, anders zou de duivel je met ijdelheid bevechten. Je weet toch van de duivelse oorlogen en het gevaar van de harde rechtse klappen die hij uitdeelt?”

De jongeman antwoordde: “Ik wil niet verslapen, want de Heere verlangt van ons dat we volmaakt zijn. (Mattheüs 5.48) Welk vasten ik ook doe, wat is het vergeleken met het vasten van de heilige monniken? Het stelt niets voor.” De jonge man vastte dus. En na een jaar was het weer vastentijd en hij stond er opnieuw op, om te vasten.

De duivel ontdekte dus dat elke poging om te voorkomen dat deze jongeman zou vasten tevergeefs was, dus begon hij zijn plan in het tegenovergestelde te veranderen.

Hij zei tegen de jonge man: “Hoe nuttig is vasten! Het diepe voordeel komt van de lange tijd van onthouding. Ik zie dat je je vanaf het begin van de vastentijd elke dag tot zonsondergang moet onthouden van eten. Maar je moet wel je biechtvader raadplegen en zijn toestemming hebben.” De duivel was zeker dat de biechtvader het niet met dit rigide vasten eens zou zijn, en zette zo de val op.

De biechtvader was het inderdaad niet met het zware vasten van de jongeman eens, en adviseerde hem om wat geleidelijker te werk te gaan. Hier kwam de duivel tussenbeide: “Je biechtvader heeft geen ervaring met vasten en zijn leiding zal je geestelijk leven hinderen. Zo kom je niet vooruit en proef je niet de zoetheid van het vasten, vooral je vasten in de Lijdensweek! Het is beter om van biechtvader te veranderen. Of raadpleeg je biechtvader niet langer over vasten en dergelijke. Laat deze zaken achterwege en ik zal je helpen om zelf hierover te beslissen.”

Zo veranderde de duivel zijn plan van het zaaien van twijfel over het vasten, in twijfel over de biechtvader. Hij geeft niks om de tactiek in zijn oorlog, maar de strategie is altijd hetzelfde: Hij wil de val van de persoon tegen wie hij vecht.

Hij scheidde de jongeman van zijn geestelijke vader, liet hem zich naar de ideeën van eigen zijn hart gedragen zonder leidsman, en bovendien vulde hij zijn hart met trots waardoor hij dacht dat hij beter was dan zijn gids en hij die gids veroordeelde. Dit zijn allemaal middelen die een mens naar beneden kunnen trekken en doen struikelen.

6.4 Dan is er de duivel van verwaandheid.³⁸

Deze duivel verandert zijn aanval voortdurend om zich aan elke omstandigheid aan te passen. Deze duivel staat bekend als de ronde duivel, omdat hij als een bal is die in alle richtingen rolt. Daarmee wijkt hij af van de kubus die op een bepaalde sokkel moet staan. De ronde duivel beweegt overal waarheen je draait of stuurt als een bal die alle kanten oprolt.

Als je aan een tafel zit en niet eet, zegt hij tegen je: “Ik bewonder je ascetisme. Je eet niet zoals alle anderen.” Als je juist wel eet zoals de anderen, zegt hij tegen je: “Zo doen de heiligen, ze doen alsof ze eten terwijl ze in feite aan het vasten zijn om heel bescheiden hun deugden verborgen te houden.” Als je praat, zegt hij, “Het de stem van wijsheid die de bewondering krijgt van degenen die je horen.” En als je zwijgt, zegt hij: “Stilte is de deugd van heiligen zoals de heilige Arsenios.”³⁹

Wees wijs en geloof niet wat de duivel je vertelt en laat je niet beïnvloeden door zijn woorden en meningen. Als hij je bestrijdt door je te prijzen, denk dan aan je zonden en zwakke punten en bestraf jezelf daarvoor, of denk eraan wat je nog mist in het leven van gerechtigheid, om een balans te vinden met alle lof die je hoort.

38 Paus Shenouda gaat ervan uit dat aan concrete zonden en ondeugden, bepaalde demonen zijn verbonden. Later volgen hiervan meer voorbeelden.

39 De heilige Arsenios (ca. 350-345) was een Romeinse keizerlijke leermeester die kluizenaar werd in Egypte. Hij was een van de hoogst aangeschreven woestijnvaders, wiens onderwijs grote invloed had op de ontwikkeling van ascetisme en het contemplatieve leven. Arsenios was vaak stil, zoals blijkt uit een adagium van hem: “Vaak heb ik berouw gehad dat ik heb gesproken, maar nooit heb ik berouw gehad dat ik heb gezwegen.”

In het algemeen, zoals geldt voor elk soort duivel, als hij zijn plannen voor jou verandert, verander jij dan ook je plannen tegen hem. Een voorbeeld hiervan is de heilige Johannes de Dwerg⁴⁰ die door de duivels werd geprezen om de deugden die hij had bereikt, zodat alle kluizenaars in zijn omgeving hem om een opbouwend woord vroegen. Maar de heilige Johannes antwoordde hen altijd: “Wie ben ik, arme? Heb ik bereikt wat de heilige Antonius of de heilige Pambo⁴¹ hebben bereikt? Ik ben een en al zonde.” Toen ze tegen hem zeiden: “Je bent inderdaad een zondaar en je zult omkomen,” antwoordde hij: “Maar waar zijn Gods liefde en barmhartigheid?” Dus de duivels zeiden altijd tegen hem: “Je stelt ons voor een raadsel. Als we je verheffen, verneder je jezelf, en als we je vernederen, verhoog je jezelf.”

Stel je zo op in het omgaan met de duivels. Als de duivels je loven, denk aan je zonden, en als ze je tijdelijk rust geven in de strijd, zeg dan tegen jezelf: “Misschien bereiden ze een valstrik voor me, die ik nog niet ken. Moge God genade hebben met mijn zwakheid.” Onthoud, als je niet veel wordt aangevallen, dat je blijkbaar nog niet het geestelijke niveau hebt bereikt waarvoor de demonen tegen je zouden willen vechten. Denk aan de broeder die bij de heilige Bishoy⁴² klaagde omdat hij dacht dat de duivels tegen hem vochten. Toen verscheen de duivel aan Bishoy en zei: “Wie is die broeder dat ik tegen hem mag

40 De heilige Johannes de Dwerg (ca. 339-405) wordt genoemd in de Koptische liturgie als een van de meest geliefde kluizenaars. Er bestaat een lange biografie van hem in de Koptische taal; die is nog niet in andere talen vertaald. Hij staat bekend om zijn trouw en volharding.

41 De heilige Pambo, of Bemwa, (stierf ca. 390) was een woestijnvader en leerling van Antonius.

42 De heilige Bishoy van Sketis (320-417) was een van de leidende woestijnvaders in Egypte.

vechten. Ik heb niet eens gehoord dat hij een monnik is geworden!"

De echte oorlogen van de demonen zijn bikkelhard, en de meesten van ons zijn daar waarschijnlijk nooit aan blootgesteld. De oorlogen die de heiligen moesten vechten waren gewelddadig, God verhoede dat wij die moeten ondergaan.

De duivel van verwaandheid voert een oorlog die is gebaseerd op lof, maar er is een tegenovergestelde manier die de duivel gebruikt, namelijk die van droefheid

7 Droefheid

Met een soort sterke overdrijving van droefheid bestrijdt de duivel de boetvaardigen en degenen die zich bewust zijn van hun zonden, om hen naar het verderf te leiden. De duivel kiest slechts één vers uit alle verzen van de Bijbel en legt het hen altijd voor, namelijk: "Verdriet is beter dan lachen, want bij een treurig gezicht gaat het goed met het hart." (Prediker 7.3) Hij herinnert hen eraan dat de Bijbel nooit vermeldt dat Christus lachte, maar dat er wel vele malen wordt gezegd dat Hij weende.

Telkens wanneer iemand in zonde valt of op krachtige manier wordt aangevallen door een zonde, vergroot de duivel zijn droefheid door te zeggen: "Je bent geen kind van God, want je bent een zondaar, want de Bijbel zegt: "Ieder die uit God geboren is, doet de zonde niet ...en hij kan niet zondigen, omdat hij uit God is." (I Johannes 3.9, 5.18)

De duivel zegt ook tegen hem: "Je verdient het niet om een zoon te zijn, niet alleen van God, maar zelfs niet van je biechtvader. Je bent een schande voor hem. Je belastert

hem.” Hij vervolgt: “Het is beter om deze rechtvaardige biechtvader te verlaten, opdat de mensen hem niet zouden beschimpen door te zeggen: ‘Kijk, dit is een voorbeeld van uw zonen.’ Verlaat hem zodat hij niet door bij jou betrokken te zijn, wordt veroordeeld en opdat hij niet hoeft te treuren als hij ziet in wat voor toestand je verkeert.” Zo leidt de duivel hem weg van God en Diens vaderschap, en van zijn biechtvader bovendien.

Zelfs als hij de Bijbel vasthoudt om daarin te lezen, zegt de duivel hem: “Hoe durf je Gods Heilige Boek vast te houden met je onreine handen. Elk woord in de Bijbel veroordeelt je, want de Heere Jezus Christus Zelf zegt over jou en degenen die op je lijken: “Het woord dat Ik gesproken heb ...zal hem veroordelen op de laatste dag.” (Johannes 12.48) Zo vult hij zijn ziel met droefheid totdat hij de Bijbel niet meer aanraakt, verbitterd en wanhopig.

Als hij dienaar⁴³ is, laat de duivel hem graag zijn dienst staken omdat hij denkt dat hij niet goed genoeg is. De duivel zegt tegen hem: “De bediening is voor heiligen, niet voor zondaars, en jij bent een zondaar. Je verdient het niet om op de plaats van de leraren te zitten, want daar word je maar een struikelblok. De bediening zal je bovendien je zonden doen vergeten, hoewel je je die juist steeds voor ogen moet houden om er dag en nacht om te treuren.”

Als hij staat om te bidden, verhindert de duivel dat; hij zegt: “Het offer (gebed) van goddelozen is voor de HEERE een gruwel.” (Spreuken 15.8, 28.9). Hij zegt ook: “En de tollenaar bleef op een afstand staan en wilde ook zelfs zijn

43 Denaar, in het Arabisch gèdim, meervoud goddèim. Het lijkt erop dat Paus Shenouda in dit boekje deze term gebruikt voor de breedte van iedereen in de Kerk met een bepaalde functie, of dat nu priester, diaken, monnik of iemand met een andere dienst is.

ogen niet naar de hemel opheffen,” (Lukas 18.13) terwijl jij onbenullig en zorgeloos bent, want je waagt het tot God te spreken hoewel je Zijn geboden overtreedt. Ga je schamen en stop dit slechte bidden.”

Zo leidt de duivel hem door droefheid weg van alle middelen van genade, want de duivel wil hem alleen voor zichzelf hebben. De duivel is nu alleen met die persoon die nu eenzaam is, gebroken, zonder Bijbel of gebed, zonder biechtvader, zonder dienst of Kerkelijke bijeenkomsten en misschien zonder vrienden om zich heen, want die hebben hem wellicht in de steek gelaten vanwege zijn overdadige verdriet. Hij is een gemakkelijke prooi voor de duivel.

Hoe gemakkelijk is het voor de duivel om tegen zo’n persoon te zeggen: “Verlaat de religieuze omgeving, want dit is de oorzaak van je verdriet!” Het is gemakkelijk om hem deze woorden te laten horen via zijn familieleden of via zijn arts, om hem geleidelijk te lokken tot vormen van amusement die hem vermaken in zijn verdriet. Dit kan slechts voor een korte tijd zijn, totdat de duivel zijn aanvallen uitbreidt met een andere list om hem volledig van God te scheiden.

De duivel kan hem ook door wanhoop ten val brengen, waarvoor droefheid de eerste stap is. Door droefheid trok de duivel zijn prooi weg bij de hoop en de vergeving. Hij verwijderde hem van de liefhebbende God, die Zijn verloren zoon met veel vreugde welkom heette, die een feest bereidde en die Zijn zoon Zijn beste mantel gaf.

(Lukas 15.22-24) De Heere zegt zelfs: “Zo zeg Ik u, is er blijdschap vóór de engelen van God over één zondaar die zich bekeert.” (Lukas 15.10) Het is waar dat heiligen

weenden om hun zonden, maar niet zonder hoop, want Paulus zegt ons dat “u niet bedroefd bent zoals ook de anderen, die geen hoop hebben.” (I Thessalonicenzen 4.13)

Zuiver verdriet over de zonde scheidt ons niet van God, maar brengt ons juist dichterbij Hem en het vergroot onze liefde voor Hem omdat Hij onze zonden vergaf. Hij zegt: “Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer denken.” (Jeremia 31.34) God heeft er geen enkel genoegen in dat de goddeloze zou sterven, maar wenst dat hij terugkeert van zijn wegen, en dat hij zal leven. (Ezechiël 18.23)

Het probleem van de persoon die door verdriet de hoop verliest, is dat hij de raad van de slang, de duivel, opvolgt. De duivel met zijn kwaadaardige methodes probeert de persoon die het betreft te vernietigen. Het Woord van God echter is vol troost en Gods hart is altijd vol liefde. Verdriet is bedoeld om ons te leiden tot nederigheid en boetvaardigheid, niet tot wanhoop en scheiding van God.

Nadat de apostel Petrus Christus had verloochend, hilde hij bitter en de Heere Jezus Christus - glorie zij Hem - verscheen aan hem en zei: “Weid Mijn lammeren, ... hoed Mijn schapen.” (Johannes 21.15-16) Is er groter hoop dan dit? Dus de droefheid van het gelaat die het hart beter maakt, mag nooit los worden gezien van Gods liefde en hoop.

8 Gehaastheid

De werken van de duivel worden gekenmerkt door snelheid of wat in de volksmond ‘haast’ wordt genoemd. Aan de andere kant worden de werken van God gekenmerkt door kalmte, overleg, geduld en

zorgvuldigheid, in overeenstemming met Gods plan van redding en Gods beloften.

De duivel biedt je een gedachte aan, en dringt erop aan dat je dat idee snel gaat uitvoeren. Als de duivelse gedachte in je zit, voel je een groot enthousiasme om het uit te voeren, je voelt een vuur van binnen branden en een motief dat je dwingt om de zaak onmiddellijk uit te voeren zonder dralen, zonder de gedachte enige tijd te laten beklijven en erover te praten met anderen. Je zou het moeten onderzoeken, vanuit alle gezichtshoeken overwegen en erover nadenken. Doel van de duivel is nu juist om je niet de tijd te laten voor kalm nadenken en om anderen te raadplegen.

Door middel van snelheid wil hij alleen met je zijn, zonder tussenkomst van wie dan ook, niemand om mee te overleggen zodat je zou kunnen profiteren van advies, de ervaring en de geestelijkheid van een vriend of familielid, een biechtvader of geestelijke leider, of iemand anders met levenservaring. Voer de gedachte op eigen houtje snel uit, daar gaat het de duivel om.

Met spoed wil hij ook voorkomen dat je de zaak in gebed aan God voorlegt. Hij wil je niet de kans geven om over deze kwestie te bidden om erachter te komen wat God hierover eigenlijk zou kunnen zeggen, of om tijdens de eredienst voor dit onderwerp te bidden, of om Gods leiding te zoeken. De gedachte blijft zwaar op je drukken en de duivel overtuigt je ervan alsof het een axioma is dat geen discussie behoeft. De woestijnvaders zeiden hierover: "Elke gedachte die op je drukt om die snel uit te voeren, is van de duivel."

Natuurlijk zijn de gedachten die hier bedoeld worden niet het verlangen om je te bekeren en terug te keren naar God, of om in liefde aan Hem gehecht te zijn, maar andere gedachten die discussie behoeven en niet urgent zijn. Urgent zijn bijvoorbeeld het redden van een drenkeling of het blussen van een brand. Hoeveel zaken zijn er niet die iemand snel uitvoert, maar wanneer hij tot zijn zinnen komt, heeft hij er spijt van. Soms gaat het om gedachten aan zonde en lust, die zo dringend zijn dat de persoon in kwestie geen tijd vindt om na te denken en zijn gevoelens te veranderen.

Het doel van de duivel bij het gebruik van snelheid is ook dat zijn rol niet ontdekt zal worden. Misschien schuilt er achter de gedachte of de suggestie die hij doet een leugen of een list waarvan hij wil dat die wordt ontdekt; dat zou natuurlijk kunnen gebeuren als je rustig nadenkt, iemand raadpleegt of erover bidt. Dus dringt hij erop aan dat het snel wordt uitgevoerd voordat zijn leugen of list wordt ontdekt. Hier blijkt het voordeel van het hebben van een biechtvader, dat hij de intriges van de duivel onthult, zoals wordt gezegd: “Zij die geen gids hebben, zullen vallen als de bladeren van de boom.” Dat komt omdat ze snel tot actie overgaan voordat ze iemand raadplegen. De duivel zet hen zwaar onder druk en ze voeren zijn gedachten uit voordat zijn list wordt doorzien.

Wat Gods kinderen betreft, zij gehoorzamen niet aan elke gedachte die in hen opkomt. De woestijnvader Makarius⁴⁴ had bijvoorbeeld het idee om naar de diepste wildernis te

44 De heilige Makarius de Grote (ca. 300-392) is een van Egyptes meest invloedrijke woestijnvaders. Hij was leerling van de heilige Antonius, en bouwde zelf een kloostergemeenschap in Sketis (Wadi Natroen) die daar nog steeds bestaat.

gaan om de daar zwervende kluizenaars te ontmoeten. De heilige zei: "Ik bleef drie jaar tegen deze gedachte vechten om erachter te komen of het van God kwam of niet." Hoe verbazingwekkend is dit, voor een heilige als Makarius de Grote, en daarbij ging het ook nog eens om een mooi, geestelijk idee, namelijk het bezoeken van rondtrekkende kluizenaars.

De heiligen zagen geen kwaad in treuzelen, alleen maar voordeel. Ze voerden geen enkele gedachte snel uit, opdat wat ze deden niet van de duivel zou zijn. Twijfelen gaf hen de kans om zich ervan te vergewissen dat het goed was, nadat ze wachtten tot God Zijn mening in dat opzicht bekend zou maken. Aan deze woestijnvaders ontleen ik deze waarheid: "Wat van God is, wordt bevestigd en wat niet van God is, wordt weggenomen."

Toen de duivel verscheen aan de heilige kluizenaar Ghalion in de vorm van een monnik die hem uitnodigde met hem mee te lopen, deed Ghalion dit zonder de zaak voor te leggen aan God en aan zijn biechtvader. De duivels die hem meenamen in de woestijn, zeiden: "Je zult hier alleen sterven, in deze wildernis." Gelukkig, God redde Ghalion en hij had zijn lesje geleerd.

9 Trage en geleidelijke vooruitgang

De tactieken die de duivel gebruikt in zijn strijd tegen ons, variëren en soms lijkt er een tegenstrijdigheid te zijn tussen de ene methode en de andere, maar ze hebben allemaal één strategisch doel. De tactiek van de gebruikte middelen verschilt echter per geval. Over het algemeen houdt de duivel er niet van om dezelfde stijl aan te houden, anders zouden mensen er maar aan wennen.

Soms slaat hij plotseling en snel toe, zodat de persoon onvoorbereid is voor de klap. Een andere keer gaat hij juist te werk met trage, geleidelijke vorderingen, zodat de persoon zich misschien niet bewust is van wat er gebeurt.

Geleidelijke vooruitgang heeft langere tijd nodig, maar de duivel geeft niet om de tijd, als de mensen maar gevelde worden. Geleidelijke vooruitgang past waarschijnlijk bij personen die een bepaalde zonde niet gemakkelijk accepteren. Hij leidt ze er geleidelijk, rustig, in zeer kleine stapjes naar toe, en de intensiteit neemt toe totdat ze vernietigd zijn. Hij kan de zonde opsplitsen in stadia, waarbij elke stadium zich geleidelijk manifesteert.

De eerste stap naar de zonde is als zodanig misschien helemaal niet zondig, noch problematisch voor het geweten. De eerste stap in de val van de profeet David was dat hij zelf niet deelnam aan de oorlog. Hij stuurde het leger erop uit en bleef zelf thuis. De tweede stap was dat hij wat luxe in zijn leven toeliet, nadat hij van de ene wildernis naar de andere was gezworven terwijl koning Saul hem achtervolgde. De profeet David passeerde deze twee stadia zonder zich van enige fout bewust te zijn. Er deden zich echter bepaalde psychologische processen in hem voor die hem beroofden van zijn geestelijke ijver.

Toen kwam David tot de derde stap, namelijk het nemen van veel vrouwen; een zaak die in die tijd was toegestaan, maar ongetwijfeld was dit voor David een vleselijke kwestie. Hoewel het in die tijd legaal was, stond het beslist haaks op het streven naar volmaaktheid. De lusten van het vlees kregen de controle over David, of hij zich daarvan nu bewust was of niet.

Toen kwam de vierde stap. Hij klom naar het dak om rond te lopen en te kijken naar zijn burenen. Hij stond zichzelf toe om naar de huizen van anderen te kijken en hun privacy te zien en zo begon het afglijden. De vijfde stap was een harde klap van de duivel; hij deed de grote Psalmist vallen voor zijn lust en pleegde vervolgens overspel. De zesde stap was de ongemakkelijke situatie waarin hij zijn zonde probeerde te verbergen met een heleboel zonden waardoor hij zijn spiritualiteit verloor; het ging met hem van kwaad tot erger.

Misschien had de duivel deze stadia al eerder voorbereid. Als de duivel zijn slag uitdeelt, wil hij dat het dodelijk is. Dit vereist soms lange voorbereidingen van zijn kant, zodat, wanneer hij bij iemand arriveert, het huis versierd, gemeubileerd en klaar is voor zijn werk. Dan is zijn prooi voorbereid zonder dat die nog enige weerstand kan bieden. En zelfs als hij zich verzet, zou hij toch volkomen machteloos zijn en een gemakkelijke prooi.

Het verhaal van de heilige Jakob de Strijder⁴⁵ lijkt op het verhaal van de val van David, omdat het een duidelijk beeld geeft van de aanpak van de duivel met een lange reeks geleidelijk toenemende verzoeken. Hier kon de duivel een grote kluizenaar laten struikelen, hoewel hij een heilige was die de gave had om demonen uit te drijven. De duivel was in staat om deze heilige drie dodelijke slagen te toe te dienen die hem zouden hebben vernietigd als Gods genade hem niet tot berouw had geleid. Hoe is dit gebeurd?

45 Deze Koptische heilige, ook Jacob de Kluizenaar genoemd, leefde in de vierde eeuw. Hij stond bekend om zijn gave om demonen uit te drijven. Informatie op https://st-takla.org/Saints/Coptic-Orthodox-Saints-Biography/Coptic-Saints-Story_1930.html (bekeken 9 augustus 2023)

De dochter van een zekere koning was bezeten door een onreine geest die niemand kon uitdrijven. Ze brachten haar naar de heilige Jakob de Strijder die voor haar bad, en de onreine geest werd uitgeworpen. Maar toen ze terugkeerde naar haar land, keerde de demon in haar terug. Ze brachten haar dus opnieuw naar de heilige, hij bad voor haar en de demon werd weer uitgeworpen. Zodra ze in haar land aankwam, keerde de demon opnieuw terug en ze brachten haar voor de derde keer naar de heilige.

Het plan van de duivel werd vele malen herhaald totdat het gezelschap moe werd van het vele reizen.

Daarom besloot de koning de prinses bij de heilige achter te laten. Ze bouwden een kamer voor haar en elke keer dat de duivel haar overweldigde, brachten ze haar naar hem toe en ze lieten haar dan de hele tijd bij hem achter. Toen ze zagen dat ze kalm was geworden, verlieten ze haar en keerden terug naar hun land.

Na verloop van tijd ontstond er een vertrouwelijkheid tussen hen, die zich tot zonde ontwikkelde. Ze werd zwanger van Jakob en hij vreesde dat de zonde zou worden ontdekt en dat hij zou worden belasterd en dat de koning hem zou doden. De duivel stelde hem voor haar te doden, dus doodde hij haar en begroef haar op een afgelegen plek in de woestijn.

Maanden gingen voorbij en de boodschappers van de koning kwamen informeren naar haar veiligheid; maar de heilige verborg zijn tweede misdaad met een leugen en vertelde hen dat de duivel haar een keer had aangegrepen en dat ze was ontsnapt. Niemand kon haar vinden en ze verdween. Ze geloofden hem omdat hij een betrouwbaar iemand was.

Zo gaf de duivel hem drie slagen; hij onderwierp hem door overspel, moord en leugens. Dit alles ontwikkelde zich geleidelijk en over een lange periode en aan het begin zou je nooit over zo'n mogelijk einde gedacht hebben. Het is de sluwheid van de duivel die zijn doelen met verbazingwekkend geduld bereikt. Dit plan van een lange, geleidelijke strijd heeft als doel dat met elke stap de persoon dichterbij de zonde komt, eraan gewend raakt, en dat hij tenslotte zo zwak wordt dat hij erin trapt.

Zijn wil kan heel sterk zijn, en hij kan ver verwijderd zijn van de realiteit van de zonde, en hij kan elk aspect ervan verwerpen, maar na verloop van tijd raakt hij eraan gewend en raakt hij ermee vertrouwd. Geleidelijk nestelt het zich in zijn geest en vervolgens in zijn gevoelens en met elke stap verzwakt zijn wil en kan hij het langer meer weerstaan, of hij zich hiervan nu bewust is of niet.

Een voorbeeld van die lange, geleidelijke oorlog is wat we 'gewoonte' noemen. Elke gewoonte die een persoon domineert, begint helemaal niet als een gewoonte. Misschien heeft de persoon er in eerste instantie controle over en kan hij het stoppen. Maar door een lange, geleidelijke oorlog verliest hij zijn controle erover, en dan domineert het hem. De duivel heeft bij de eerste stap misschien één woord tegen hem gezegd: "Probeer het eens. Gewoon een test." Toen vervolgde hij: "Het hele leven heeft te maken met ervaring. De zaak hangt van jezelf af, je kunt ophouden wanneer je maar wilt." Hij gaat door met aandringen totdat de persoon volledig toegeeft en zijn verzet staakt.

Gewoonten afleren is mogelijk voor iedereen die dat wil. De duivel kan je influisteren dat je daartoe niet in staat zou zijn, of als je in staat zou zijn, je toch weer zult

terugkeren naar die gewoonte. Het is een soort oorlog met de wanhoop, maar geef het niet op. Een gewoonte is het resultaat van een herhaalde opzettelijke handeling, en je kunt er vanaf komen door een tegengestelde herhaalde opzettelijke handeling, door standvastig te zijn in zo'n handeling.

Ons advies is om weerstand te bieden aan dit plan van geleidelijke oorlog dat de duivel gebruikt, door met alle vastberadenheid weg te gaan van de eerste stap, ongeacht hoe onschuldig het lijkt of hoezeer de duivel je er ook van overtuigt dat het geen probleem is. Pas op voor zijn leugens, vooral als hij je vertelt dat het maar een enkel stapje is dat zich nooit verder zal ontwikkelen. De duivel accepteert het niet om de zaak op dit punt los te laten, maar gaat voortdurend door naar zijn uiteindelijke doel. Kijk dus uit voor hem. Pas op voor de eerste stap, niet alleen voor verdere ontwikkeling ervan, hoe klein deze eerste stap je ook mag lijken.

10 De kleine dingen

Het Hooglied waarschuwt ons voor de invloed van kleine dingen: "Vang voor ons de vossen, de kleine vossen die de wijngaarden te gronde richten." (Hooglied 2:15) De belangrijke waarschuwing ligt hierin: Hoewel ze klein zijn, bederven ze de wijnstokken.

Het eerste gevaar van deze 'kleine vossen' is dat ze in de ziel gaat zitten. Grote vossen vinden misschien geen gat dat breed genoeg voor ze is in de heg van de wijngaard van ons leven, terwijl de kleintjes gemakkelijk naar binnen kunnen. Men kan op zijn hoede zijn voor de grote zonden en er vanaf blijven. Dus de duivel stelt het verleiden tot die

grote zonden uit omdat men zich ervan bewust is, maar hij vecht eerste met de kleine verleidingen in zijn arsenaal. De duivel gedrukte die kleine zaken omdat je er niet voor op je hoede bent en je er waarschijnlijk ook niet bezorgd om maakt.

Als je bijvoorbeeld tegen iemand zegt: “Pas op voor overtredingen,” zal hij verbaasd antwoorden: “Overtredingen! Denk je dat iemand zoals ik daarvoor bang is?” Dus de duivel bestrijdt zo’n persoon met schijnbaar kleine dingen. Wie had gedacht dat onze vader Abraham, de geliefde van God, bang zou zijn en dat hij daarom zou zeggen dat zijn vrouw Sarah zijn zus was, waardoor ze werd meegenomen door een andere man? Ongetwijfeld waren angst en leugens de ‘kleine dingen’ voor zo’n groot geestelijk iemand als onze vader Abraham, de vader van onze vaders en profeten.

Het is niet nodig dat iemand een grote zonde begaat, zoals overspel, om onrein te worden, maar het is voldoende om een zonde van de tong te begaan die “het hele lichaam verontreinigt.” (Jakobus 3:6) De tong is een “klein lid” maar het is “een wereld van ongerechtigheid” en “het is een weerbarstig kwaad, vol dodelijk vergif.” (Jakobus 3.8) Het verontreinigt de hele persoon, zoals de Heere heeft gezegd: “Wat de mond ingaat, verontreinigt de mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat verontreinigt de mens.”

(Mattheüs 15.11, 18) Het is verbazingwekkend dat de duivel je ervan kan overtuigen dat de zonden van de tong ‘kleine zaken’ zijn.

Inderdaad, de duivel van kleine zaken⁴⁶ kan een persoon vernietigen. Een schip kan zinken door een klein gaatje in de bodem. Het is niet nodig dat een persoon wordt verslonden door een enorm beest om te sterven, maar een microbe dat niet met het blote oog te zien is, is daarvoor voldoende. De Heere heeft in de Bergrede gezegd: “Maar Ik zeg u: Al wie ten onrechte boos is op zijn broeder, zal schuldig bevonden worden door de rechtbank. En al wie tegen zijn broeder zegt: Raka! zal schuldig bevonden worden door de Raad; maar al wie zegt: Dwaas! die zal schuldig bevonden worden tot het helse vuur.” (Mattheüs 5.22)

Hoe gemakkelijk is het voor de duivel om u ervan te overtuigen dat het woord “dwaas” en dergelijke tot de kleine dingen behoren. Misschien dachten Ananias en Saffira dat hun zonde een van die ‘kleine dingen’ was, maar ze kwamen er wel door om het leven.

Misschien dacht Salomo ook dat zijn huwelijk met buitenlanders van die ‘kleine dingen’ waren, maar we zagen de zeer gevaarlijke resultaten, zelfs voor het eeuwige heil van niemand minder dan Salomo. (I Koningen 11.1-11)

In feite zijn die ‘kleine dingen’ dus helemaal niet klein. De duivel geeft ze zo’n naam, maar misschien zijn ze dat niet. Ze kunnen tot de meest gevaarlijke resultaten leiden, zoals wat er gebeurde met Salomo, David en Ananias. Deze ‘kleine zaken’ kunnen zeer gevaarlijke dingen worden. God test onze wil met elke verzoeking, hoe eenvoudig die ook lijkt, maar het onthult onze innerlijke ziel; zoals Hij deed met Adam en Eva door een vrucht uit de tuin.

46 Een gespecialiseerde demon.

Wat zijn dan deze ‘kleine dingen’ en welke soorten zijn er? Een voorbeeld is misschien een persoon die vasthoudt aan zijn eigen opvattingen en niemand raadpleegt. De duivel kan tegen hem zeggen: “Wat is er mis mee? Waarom is het nodig om anderen te raadplegen? Zijn mijn eigen redeneringen en besluiten niet voldoende?” Een ander voorbeeld van deze ‘kleine dingen’ kan toegeeflijkheid zijn aan de zintuigen, of met wat je leest of beluistert.

De manier om gered te worden van de duivel van de kleine zaken is een leven van striktheid. Dit is de deugd van “trouw in het minste,” want de Heere zegt: “Wie trouw is in het minste, is ook in het grote trouw. En wie onrechtvaardig is in het minste, is ook in het grote onrechtvaardig.” (Lukas 16.10)

11 Uitstel

De duivel probeert je met alle middelen te weerhouden van geestelijke oefeningen en dienstbaarheid. Als hij merkt dat je echt toegewijd bent om iets te doen, probeert hij je tot uitstel aan te zetten. Hij zegt tegen je: “Waarom haast je je? De zaak is in je handen, je kunt het op elk moment uitvoeren. Misschien kunnen we onze tijd nemen om de zaak beter te onderzoeken of de makkelijkste manier te ontdekken om ons doel te bereiken. Hoe dan ook, we hebben wat andere belangrijke dingen te doen die we eerst moeten aanpakken, daarna zullen we aan deze nieuwe taak beginnen.”

Het doel van uitstel is om het enthousiasme voor het werk weg te nemen, om je de kans te doen missen om de taak uit te voeren, of om de zaak aan de kant te schuiven, zodat het wordt vergeten of iets ‘belangrijkers’ prioriteit krijgt.

Iets anders neemt bijvoorbeeld al je zorg en tijd, of er vindt een gebeurtenis plaats die je ophoudt, of bepaalde obstakels zorgen ervoor dat je niet kunt presteren. De duivel kan je ook een zonde op het pad brengen waardoor je je geestelijke ijver verliest, zodat je niet uitvoert wat je van plan was, maar je kiest voor uitstel.

Denk aan de verloren zoon, die het verlangen voelde om op te staan en naar zijn vader te gaan, en hij stond ook daadwerkelijk op en ging. (Lukas 15.18-20) Als hij dit had uitgesteld, weten we niet wat het einde zou zijn geweest.

Een van de voorbeelden die de nadelen van uitstel laten zien, is wat er gebeurde met Felix de gouverneur en koning Agrippa. Terwijl Paulus sprak over gerechtigheid en matigheid en het komende oordeel, was Felix zeer bevreesd en hij antwoordde Paulus: “Nu kunt u gaan; wanneer ik gelegenheid heb, zal ik u weer laten halen.” (Handelingen 24.25) Door uitstel had Felix geen last meer van zijn vrees en hij had ook geen tijd meer om Paulus bij zich te roepen.⁴⁷

Wat betreft koning Agrippa, toen Paulus zijn zaak voor hem bepleitte, zei hij tegen hem: “Geloof u, koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat u ze gelooft.” Toen zei Agrippa tegen Paulus: “Je haalt me bijna over om christen te worden.” Door uitstel profiteerde Agrippa niet van deze overtuiging en de Bijbel vermeldt niet dat hij ooit tot geloof kwam.⁴⁸

47 Felix riep Paulus herhaaldelijk bij zich, maar zijn geestelijke interesse was verdwenen. Hij hoopte dat Paulus hem zou omkopen, maar dat gebeurde niet. Tenslotte werd Felix als gouverneur vervangen en zijn kans was voorbij. Zie Handelingen 24.26-27.

48 Beschreven in Handelingen 26.

God kan in genade keer een keer tot je roepen, maar als je steeds uitstelt, gaat het effect verloren. Je hebt de gelegenheid in je hand en enthousiasme in je hart; doe dan het werk van God, verslap niet en stel niet uit, want uitstel kan een stap in de richting van afstel zijn. Dit is de bedoeling van de duivel. Hij wil je niet te overduidelijk tegenhouden, maar doet dat tactvol, door uitstel. Pas dus op voor hem. Stel bekering, gebeden of in het algemeen het goede doen niet uit.

De Bijbel zegt: "Onthoud het goede niet aan wie er recht op hebben als het binnen je macht ligt dat te doen. Zeg niet tegen je naaste: Ga heen en kom nog eens terug." (Spreuken 3:27-28) Het gaat hier om goeddoen jegens anderen. Doe echter ook goed voor jezelf. Wanneer de Geest van God tot u spreekt, stel dan niet uit om op Zijn oproep te reageren, want de apostel zegt meer dan eens: "Heden, indien u Zijn stem hoort, verhard dan uw hart niet." (Hebreeën 3.7-8)

Uitstel is dus een soort verharding van je hart. Wanneer de duivel je vraagt om iets uit te stellen, roept hij je in feite op om je hart te verharden of om daaraan gewend te raken, en om van God af te dwalen.

12 Betrokkenheid

De duivel wil je afhouden van elke geestelijke daad die je beoefent door je bij teveel dingen te betrekken. Hij wil dat je nooit met God of met jezelf alleen bent, omdat hij bang is dat dit je van hem zal scheiden en dat je aan God alleen zal hechten. Dit is waar hij het meest bang voor is. Wanneer de duivel merkt dat je regelmatig bidt en leest, geestelijke bijeenkomsten bijwoont en oefeningen doet

die Gods liefde in je hart versterken, bestrijdt hij je door ervoor te zorgen dat je betrokken raakt bij iets anders, iets tijdelijks om een bepaalde geestelijke inzet van je te belemmeren, of iets permanents, wat nog gevaarlijker is.

De nieuwe drukte kan een extra baan zijn om wat meer geld te verdienen. In dit geval vind je geen tijd om jezelf aan God te wijden; de duivel overtuigt je ervan dat dergelijk werk echt noodzakelijk is voor je levensonderhoud en dat je echt niet zonder kunt. Hij kan sommige mensen ook overtuigen om wat hogere studies of onderzoek te doen om hun wetenschappelijk niveau te verbeteren; zodat ze het ene onderzoek afmaken om aan een ander te beginnen.

De betrokkenheid die de duivel gebruikt kan zelfs zijn bij sommige bedieningen in de Kerk die de tijd van je gebed in beslag nemen. Wie de verleiding weigert om meer te moeten verdienen, krijgt dienst in de Kerk aangeboden, en natuurlijk ben je dan overtuigd van het belang daarvan. We hebben geen bezwaar tegen dit soort bediening in de Kerk, maar het moet wel binnen bepaalde grenzen blijven zodat je gebeden, contemplatie of geestelijke lezingen en je relatie met God niet worden belemmerd.

Dit is niet alleen van belang voor de geestelijke toestand van de dienaar, maar ook voor het succes van zijn bediening. Wanneer een dienaar te zeer betrokken is bij verschillende zaken, bezwijkt zijn geest en wordt zijn dienst onsuccesvol en dan heeft deze bediening geen sterke invloed. Het lome spirituele leven van de dienaar maakt zijn dienst routinematig en rationalistisch, het dringt niet diep door in het hart en spreekt de ziel niet aan.

Er zijn veel dienaren die de hele tijd zo betrokken zijn bij allerlei eindeloze activiteiten dat ze geen tijd vinden voor een gebed, een Psalm, of tijd om alleen te zijn met God. Ze teren op hun vroegere geestelijke voorraad zonder iets nieuws toe te voegen. Hun leven wordt bedreigd door de ondergang.

Hier bestrijdt de duivel de geestelijke activiteiten niet, maar hij zorgt dat er geen tijd voor is. Hij weerhoudt je er niet van om af en toe te bidden, te mediteren en Bijbel te lezen, noch om af en toe geestelijke liederen te zingen, neer te knielen in aanbidding en jezelf te onderzoeken. Hij kan je zelfs leraar voor anderen maken van dergelijke geestelijke praktijken. Maar hij zorgt dat je niet genoeg tijd hebt om ze zelf serieus te beoefenen. Zo word je, zoals één van de geestelijke vaders heeft gezegd, “als klokken die mensen oproepen om naar het heiligdom te komen, maar zelf gaan ze er niet heen.” Hoe wonderlijk zijn de woorden van een van de geestelijke vaders: “Je hebt je hele leven het huis van de Heere gediend, wanneer zul je de Heere des huizes dienen?”

Als dit de toestand is van de dienaars, hoe zit het dan met de gewone gemeenteleden met hun vele activiteiten? Er zijn zoveel bezoeken, besprekingen, discussies, kranten en tijdschriften, het nieuws en commentaar daarop, en middelen van vermaak in overvloed, voor jong en oud. Denk aan voetbalwedstrijden en hoeveel tijd mensen daaraan besteden en hoeveel emoties, enthousiasme en commentaar die met zich meebrengen! Er zijn ook intellectuele en sociale zaken, problemen en zorgen over de huidige wereld, en financiële en economische zaken waarbij mensen betrokken zijn. Zelfs kinderen

zijn betrokken bij televisieprogramma's en verhalen die hen ervan kunnen weerhouden naar de Kerk te gaan. Ook de volwassenen voelen zich aangetrokken tot deze programma's en worden erdoor gehinderd.

God kijkt vanuit Zijn hemel naar de wereld en vindt het daar maar bar druk. Het is een wereld die snel draait en geen tijd vindt om na te denken over waar ze naartoe gaat. Het is ook een luidruchtige wereld, vol gepraat, lawaai, discussies en opwinding. Waar is dan de rust die nodig is voor het geestelijke aspect? Je zoekt het, maar dikwijls vind je het niet.

Zelfs veel van de geestelijken die zich aan de Heere hebben toegewijd en die Zijn bezit zijn geworden, zijn ver van God bezig met zoveel dingen. De duivelse strijd die hij tegen Martha streed, bestaat nog steeds en duurt maar voort in onze huidige wereld: "U bent bezorgd en maakt u druk over veel dingen. Slechts één ding is nodig." (Lukas 10.42) En jij, die Gods zoon en beeld bent, jij moet een geestelijk karakter hebben.

Laat God dus aan het hoofd staan van je bezigheden. Laat je geestelijke oefeningen, je gehechtheid aan God en je geestelijk leven altijd voorop staan in je activiteiten en bij het verdelen van je tijd, en daarna komt al het andere. Geef prioriteit aan je redding en je eeuwigheid, en regel vervolgens je andere verantwoordelijkheden, hoe belangrijk die ook lijken, en denk aan de woorden van de Heer: "Want wat baat het een mens, als hij heel de wereld wint en aan zijn ziel schade lijdt?" (Mattheüs 16.26)

Als je je eigen ziel verliest, wat geef je er dan voor in ruil? Al degenen die stierven en de wereld verlieten, wat baatte hun drukdoenerij hen? En toen ze die zaken na hun

dood achterlieten, leed de wereld toen aan verwarring? Natuurlijk niet, zoals de wijze Salomo over onze wereld opmerkte: “Zie, het was alles vluchtig en najagen van wind. Daarin was geen voordeel onder de zon.” (Prediker 2.11)

Begin je dag met God, vóór enige andere betrokkenheid. Laat God zijn “in den beginne” en zeg tegen Hem: “O God, U bent mijn God! U zoek ik vroeg in de morgen; Mijn ziel dorst naar U” (Psalm 63.1) Regel je tijd zo dat geen enkele andere bezigheid de overhand krijgt over de tijd die je met God doorbrengt. Ga je huis niet uit voordat je al je geestelijke plichten hebt vervuld; en geef niets prioriteit boven je geestelijk leven, wat het nut, de waarde of het belang ervan ook mag zijn.

De duivel overdrijft altijd het belang van allerlei dingen, die daardoor struikelblokken voor ons worden in ons geestelijk leven, en hij verleidt ons buitengewoon makkelijk met zulke zaken. In feite is helemaal niets in je leven belangrijker dan God. Je mag je relatie met God voor niets of niemand opofferen, ongeacht wie dat is. De Heere Zelf zegt: “Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waard.” (Mattheüs 10.37) Alle andere zaken zijn minder waard dan je familie. Dus, als zich een nieuwe bezigheid aan je opdringt, denk er diep over na voordat je het accepteert.

De duivel is misschien nog niet tevreden met de huidige bezigheden die je hinderen in je geestelijk leven, en hij probeert er nog meer aan toe te voegen om je in de war te brengen. Elke dag doet hij je nuttige suggesties van zaken waarbij je betrokken kunt raken; maar wees op je hoede. Stel je Heere boven al het andere.

13 Gods liefde verkeerd begrijpen

Niemand twijfelt aan Gods liefde voor ons en aan het belang van onze liefde voor Hem, maar de duivel kan een verkeerd beeld geven van deze liefde. Hij overtuigt iemand ervan dat hij kan zondigen zoveel hij wil vanwege Gods liefde, barmhartigheid en vergeving en de redding die aan het kruis wordt geschonken. Alsof Gods liefde tot roekeloosheid en verslapping mag leiden. God verhoede het, want de Bijbel zegt: "Of veracht u de rijkdom van Zijn goedertierenheid, verdraagzaamheid en geduld, zonder te weten dat de goedertierenheid van God u tot bekering leidt? Maar in overeenstemming met uw hardheid en uw onbekeerlijke hart hoopt u voor uzelf toorn op tegen de dag van de toorn en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God." (Romeinen 2.4-5) En ook : "Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: strengheid over hen die gevallen zijn, over u echter goedertierenheid, als u in de goedertierenheid blijft. Anders zult ook u afgehouden worden." (Romeinen 11:22)

De duivel toont Gods liefde op een manier die ervoor zorgt dat men de vrees voor God verliest. Hij profiteert in grote mate van de woorden van Johannes, door die een verkeerde interpretatie geven: "Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit." (I Johannes 4.18) Zo probeert hij onder het mom van liefde de vrees voor God uit de harten van mensen te verwijderen, terwijl de Bijbel zegt: "De vreze des HEEREN is het beginsel van wijsheid." (Psalm 111.10)

God is inderdaad erg liefdevol en vergevingsgezind, maar Hij is ook rechtvaardig en heilig. Zoals er geen grenzen zijn aan Gods liefde, zijn er ook geen grenzen aan Zijn

rechtvaardigheid en heiligheid. Zijn heiligheid accepteert de zonde niet, en Zijn rechtvaardigheid straft ze.

Tot dusver had ik het over Gods liefde voor ons, maar hoe zit het met onze liefde voor God? De duivel beschrijft onze liefde voor God als gevoelens en niets anders dan dat. In feite is onze liefde voor God, in de juiste betekenis, bovenal praktische liefde. "Mijn lieve kinderen, laten wij niet liefhebben met het woord of met de tong, maar met de daad en in waarheid." (I Johannes 3.18) Wie God liefheeft, is Hem niet ongehoorzaam en doet niets wat Zijn toorn opwekt. Onze liefde voor God is dus recht evenredig aan onze gehoorzaamheid aan Hem en het onderhouden van Zijn geboden, zoals de Heere heeft gezegd: "Als u Mijn geboden in acht neemt, zult u in Mijn liefde blijven." (Johannes 15.10) En: "Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord in acht nemen." (Johannes 14.23) Johannes, de geliefde discipel, zei ook: "Want dit is de liefde tot God, dat wij Zijn geboden in acht nemen." (I Johannes 5.3) God liefhebben betekent dat we de wereld en al haar begeerten niet liefhebben, zoals de Bijbel zegt: "Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem." (1 Johannes 2:15) En: "Weet u dan niet dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is?" (Jakobus 4.4)

Laat de duivel je niet bedriegen en tegen je zeggen: "Het is voldoende God lief te hebben, en dan kan je doen wat je maar wilt!" Hij bedoelt hiermee dat je alle fouten en nalatigheden kan begaan die je maar wilt. Dat is een duivelse gedachte waarmee hij ervoor probeert te zorgen dat je jezelf niet schuldig voelt over je fouten, zodat je ze kunt blijven doen zonder dat je je bewust bent van de gevaren.

14 Omverwerpen van normen en waarden

De duivel voert een mentale oorlog tegen de wereld, waarmee hij nieuwe principes en concepten wil introduceren die zijn doelen dienen. In deze oorlog probeert hij alle waarden en tradities en alle gevestigde ideeën te vernietigen. Hij brengt mensen daarover aan het twijfelen en beschuldigt iedereen die vasthoudt aan oude tradities als obscuur, onderontwikkeld, ouderwets en onbeschaafd. Alsof oude tradities een belediging zijn waar we vanaf moeten.

De duivel wil een algemene zondige samenleving; wie zijn concepten niet volgt, wordt door die samenleving aangevallen en bespot. Hierdoor zijn veel zaken die mensen intuïtief begrijpen nu het onderwerp van gesprek en discussie geworden. Wat is deugd? Wat is religie? Wat zijn rechten en plichten? Wat is de relatie tussen vader en zoon met betrekking tot hun vrijheden?

De duivel heeft de nieuwe generatie een verkeerde idee van vrijheid gegeven. Met dit concept wil de duivel de mens ervan overtuigen dat hij vrij is om te doen wat hij wil, om welke ideeën of overtuigingen dan ook te accepteren en deze zonder enige beperking te verspreiden, ongeacht hoe verkeerd en gevaarlijk of slecht zulke ideeën, overtuigingen of gedragingen ook mogen zijn voor de samenleving.

Het is bekend dat niemand gelooft in absolute vrijheid. Een persoon mag zijn vrijheid uitoefenen maar mag daarbij de vrijheid en rechten van anderen niet schenden, en hij mag in zijn vrijheid de samenleving niet schade doen en haar normen en waarden vernietigen.

Als iemand zijn vrijheid gebruikt zonder beperkende voorwaarden, wordt het leven het terrein van nihilisme en roekeloosheid en een mijnenveld vol mentale afwijkingen zonder enige controle. God heeft de mens vrijheid gegeven, maar Hij heeft er bepaalde geboden bij gegeven die uitgevoerd moeten worden. God zal ook oordelen over hoe de mens deze vrijheid gebruikt en zal hem straffen als hij daardoor zichzelf of anderen schade berokkent.

De absolute vrijheid waar de duivel om vraagt, levert gevaren op voor ons gedrag en onze overtuigingen. Een voorbeeld van het gevaar voor gedrag is het soort vrijheid dat de “hippies” en “beatles” en sommige atheïstische existentialisten wilden uitoefenen. Ze schamen zich er niet voor om naakt over straat te lopen of onbeschaamd seks te hebben en schande in de samenleving te verspreiden.

Andere voorbeelden van dergelijke fouten zijn de nihilistische programma's en de struikelblokken waarmee de samenleving wordt geconfronteerd en die leiden tot corruptie. De duivel moedigt dit allemaal aan in naam van de vrijheid, maar dit is bedrog, want wat ontbreekt is een juist begrip van vrijheid vanuit het geestelijke aspect.

Ware vrijheid is dat een persoon vrij wordt van fouten in zichzelf, door zichzelf te bevrijden van lusten en zondige verlangens, en van de gewoonten die hem domineren en die hem zijn vrije wil doen verliezen. Maar als iemand zijn verlangens en grillen de vrije loop laat, met al hun verdorvenheid, en onderworpen blijft aan het vlees en de materiële zaken die iemands leven bepalen, dan is niet vrijheid maar gebondenheid het resultaat.

Een wereld die wordt gedomineerd door zijn eigen begeerten zal God zeker haten omdat Hij zulke begeerten

weerstand, en zo wordt het sluwe plan van de duivel bereikt. De duivel probeert mensen God te doen haten en Hem als hun vijand te doen beschouwen, omdat Hij hen de vrijheid zou doen verliezen en hun autonome bestaan opheft en hun verlangens in de weg staat. Helaas, in plaats van hun begeerten te corrigeren en zuiver te worden, houden ze daaraan vast waarmee ze zich metterdaad tot vijanden van God maken.

De duivel verspreidt ook onbeperkte vrijheid op het gebied van theologisch begrip. Hij laat iedereen de Bijbel interpreteren zoals hij wil, begrijpen wat hij wil en verspreiden wat hij meent te begrijpen. Zo raken de geesten in de war door al die individuele ideeën. Honderden sekten zijn in het Christendom ontstaan vanwege dit soort misplaatste vrijheid die suggereert dat iedereen vrij is in zijn geloof en dat niemand zich hoeft te onderwerpen aan enig religieus gezag. Echter, de Kerk heeft één geloof, en dat kan geen verzameling van tegenstrijdigheden zijn. De Bijbel spreekt over dit ene geloof, waar staat: “Eén Heere, één geloof,” (Efeze 4.5)

en: “De menigte van hen die geloofden, was een van hart en een van ziel.” (Handelingen 4.32) Ook zegt de apostel dat de Kerk als één lichaam is, hoe talrijk haar leden ook zijn, en hij zegt dat Christus het hoofd van dat lichaam is.

(Efeze 5.23) Omdat Christus het hoofd is, heeft de Kerk altijd de gezindheid van Christus. (I Korinthe 2.16) Deze gezindheid is één en kent geen tegenstrijdigheden.

Hoe zit het dan met de vrijheid van geloof en haar grenzen? We hebben er geen bezwaar tegen dat iedereen de vrijheid heeft om te geloven wat hij wil. Het is

onmogelijk om iemand tegen zijn wil iets te laten geloven. Maar wie vasthoudt aan de overtuigingen van de Kerk, wordt er lid van; en wie met zijn vrije wil het geloof van de Kerk weigert, blijft buiten de Kerk en de Kerk handhaaft haar ene geloof.

De Kerk maakt geen inbreuk op de vrijheid van een persoon of dwingt hem niet te geloven, maar niemand kan aanspraak maken op het lidmaatschap van een Kerk als hij de geloofsovertuiging van die Kerk niet aanvaardt. Niemand mag als lid van een Kerk worden geaccepteerd, behalve als die instemt met haar overtuigingen. Dit is een vanzelfsprekende zaak. Dus als een persoon niet vasthoudt aan de Kerkelijke overtuigingen, betekent dit dat hij die Kerk verlaat uit vrije wil, en de woorden van Johannes passen bij hem: "Zij zijn uit ons midden weggegaan, maar zij waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij bij ons gebleven zijn." (I Johannes 2.19)

We zeggen dit omdat in de naam van de vrijheid van geloof in sommige theologische hogescholen in veel delen van de wereld van alles wordt onderwezen, wat ze maar willen, zonder beperkt te worden door de geloofsbelijdenis van de Kerk waartoe ze behoren of wiens geloof ze verondersteld worden te onderwijzen. Een professor houdt een lezing en zegt wat hij maar wil.

Er zijn zelfs atheïstische professoren in de theologie aan sommige universiteiten. Vandaar dat de duivel onder de naam van valse vrijheid zijn slag met succes kon uitdelen. De Apostolische Katholieke Kerk die vasthoudt aan "het geloof dat eenmaal aan de heiligen overgeleverd is," (Judas 1.3) heeft dit nooit toegestaan. Het veroordeelde

ketters en sluwe personen en excommuniceerde hen om het ene geloof van de Kerk te behouden voor de komende generaties. Zo zegt de apostel Paulus met gezag: “Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.” (Galaten 1:8)

De apostel Johannes zegt: “Als iemand bij u komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis en begroet hem niet. Want wie hem begroet, die heeft deel aan zijn slechte werken.” (II Johannes 10-11) Dit is een geweldig krachtig besluit van de apostel die meer dan enige andere apostel over liefde sprak.

De Kerk bewaakte dus altijd het geloof en verdedigde het tegen elke afwijking en accepteerde nooit enige afwijking uit naam van de vrijheid om persoonlijke opvattingen te verspreiden. Dit is de reden waarom de duivel het Kerkelijk gezag weigert en bestrijdt. Beschouw het als een vaste regel voor alle generaties. Wie van het geloof afwijkt en zich niet bekeert, strijdt met het Kerkelijk gezag, wat de autoriteit is die van God de macht heeft gekregen om theologische afwijkingen te veroordelen. (Mattheüs 18,18; Johannes 20.23)

De duivel verspreidt zijn gedachten en afwijkingen op elk gebied van het leven, niet alleen in zijn strijd tegen de Kerk. Een beproefd middel in zijn strijd is verzet tegen gezag in het algemeen, op alle terreinen. Hij richt zich uiteraard op elk gezag dat zijn afwijkingen of fouten niet accepteert maar bestrijdt, verhindert en bestraft. Zijn doel is om het verkeerde te laten prevaleren.

- Hij bestrijdt het gezag van de vader in het gezin ter verdediging van de persoonlijkheid van de zoon.

- Hij vecht tegen het gezag van de leraar op school of universiteit onder het voorwendsel een krachtige nieuwe generatie te vormen.
- Hij bestrijdt ook het gezag van de staat in naam van de democratie en de rechten van het volk.
- Hij bestrijdt zelfs Gods gezag omdat hij de mens zijn eigen duivelse gezag wil doen voelen.
- Dienovereenkomstig bestrijdt hij het gezag van de geestelijken als rentmeesters van God die verantwoordelijk zijn voor Zijn kudde. (Titus 1.7)

De duivel wil geenwachter die oplet of hij fouten vindt om die te corrigeren. Maar God zegt tot Ezechiël: “Mensenkind, Ik heb u aangesteld tot wachter .. Wanneer u uit Mijn mond een woord hoort, moet u hen namens Mij waarschuwen.” (Ezechiël 3.17) De duivel wil dat alle zaken zonder controle of waakzaamheid kunnen plaatsvinden, in onbezonnen vrijheid zoals de Bijbel zegt over het bewind van de Richteren: “In die dagen was er geen koning in Israël: eenieder deed wat juist was in zijn ogen.” (Richteren 17.6) Zo wil de duivel het: Dat iedereen doet wat hij wil en dat iedereen welke gedachten en overtuigingen hij ook maar wil, kan verspreiden. Als een autoriteit zich tegen de duivel verzet, valt hij die aan en hij valt zelfs het principe van autoriteit als zodanig aan.

15 De algemene trend volgen

De algemene trend in de samenleving kan zondig zijn en de duivel trekt aan je om je aan zo’n trend te conformeren en er deel van uit te maken. Hij kan je influisteren: “Iedereen is zo, dus waarom zou jij een uitzondering zijn en je eigen gang gaan?” Je moet dan antwoorden door te zeggen: “We volgen de waarheid waar die ook is, of

het nu gaat om de meerderheid of de minderheid. Als de meerderheid ongelijk heeft, volgen we die niet, net zoals onze vader Noach deed; want alle mensen in zijn tijd waren goddeloos, maar hij alleen en zijn gezin waren rechtvaardig.”

Hoe gemakkelijk is het voor de meerderheid of zelfs een hele generatie om ongelijk te hebben. Ten tijde van het kruis had de meerderheid ongelijk en riep uit: “Kruisig Hem, kruisig Hem” (Lukas 23.21) De Heere Jezus Christus noemde zijn tijdgenoten “een verdorven en overspelig geslacht.” (Mattheüs 12.39)

Tijdens de regering van koning Achab aanbad de meerderheid van Israël afgoden. Slechts zeventuizend onder honderdduizenden deden dat niet. (I Koningen 19.18) Ook in de tijd van de profeet Mozes veroordeelde de Heere het hele volk omdat het opstandig en halsstarrig was en Hij stond niemand van hen toe het Beloofde Land binnen te gaan, behalve Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne. (Numeri 14.20-30)

De man van God die standvastig is in het houden van Zijn geboden, kan zingen: “Ik zal God gehoorzamen, ook al zou ik de enige zijn”⁴⁹ De duivel echter overtuigt mensen met alle middelen die hem ter hand staan, dat ze de algemene trend moeten volgen.

Soms motiveert hij mensen aan meedoen met een slechte trend gewoon uit beleefdheid, of verlegenheid, of omdat ze graag anderen imiteren, of uit angst voor spot of verwijten van mensen, of vanwege uiterlijke omstandigheden en druk van anderen, of als reactie op

49 De Paus citeert hier uit een lied dat hij zelf schreef over de oudtestamentische Jozef.

de duivel die misschien zegt: “Alleen deze keer en het zal niet worden herhaald...” Maar het zal natuurlijk voor herhaling vatbaar zijn. Iemand anders kan met de stroom van de trend meedoen in onderwerping aan een gezaghebber die machtiger is dan hijzelf, of aan een meerdere, of hij kan meedoen uit onwetendheid, en de duivel overtuigt hem: “Is het mogelijk dat alle mensen ongelijk hebben en alleen jij weet het beter? Is het mogelijk dat al die mensen niet weten wat goed en juist is en alleen jij dat wel weet? Wees nederig, broeder...” Dus de broeder “is nederig” en gaat mee met de trend. Hij kan ook met de trend meedoen dankzij een zondige vriend of metgezel die hem kan beïnvloeden en op zijn pad trekken, zoals de wijze Salomo de weg van zijn vrouwen volgde. (I Koningen 11.4)

Een persoon kan zich ook onderwerpen aan de trend wegens zijn zwakke persoonlijkheid. Daardoor kan hij geen weerstand bieden, of hij verzet zich slechts een beetje en voor korte tijd. Het is verbazingwekkend dat de mensen van deze wereld machtig zijn in het verdedigen van hun verkeerde daden en in het bespotten van Gods kinderen die niet hun manier van doen volgen. Ze blijven je uitschelden zodat je verzwakt en je jezelf onderwerpt. Hoe jammerlijk.

Gods kinderen moeten sterk zijn in hun principes, standvastig en onwrikbaar ondanks de spot van de goddelozen. Ze moeten de woorden van de Bijbel onthouden, “En neem niet deel aan de onvruchtbare werken van de duisternis, maar ontmasker ze veeleer.” (Efeze 5.11) Als ze de werken van de duisternis niet kunnen bestraffen, mogen ze er in ieder geval niet aan deelnemen. Ze moeten een eigen levensstijl hebben,

waarvan de heilige Johannes de geliefde zei: “Hieraan zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel te herkennen. Ieder die de rechtvaardigheid niet doet, is niet uit God.” (I Johannes 3.10) Er werd ook gezegd: “Je zult ze herkennen aan hun vruchten.” (Mattheüs 7.16) En: “Want uw spraak verraaft u.” (Mattheüs 26.73)

De heilige apostel Paulus zei met betrekking tot het weigeren om de algemene trend te volgen: “En word niet aan deze wereld gelijkvormig.” (Romeinen 12.2) Dat betekent: neem niet zijn vorm aan, wees niet zoals de wereld. Uw vorm immers is bekend: U bent het beeld en de gelijkenis van God volgens de prachtige woorden van God: “Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis.” (Genesis 1.26) Waarom zou je je goddelijke beeld opgeven en in het beeld veranderen van een slinkse en in zonde gevallen wereld?

Daniël en zijn drie vrienden waren machtiger dan de algemene trend. Hun macht was niet alleen te danken aan het feit dat ze alleen God wilden aanbidden, zelfs toen Daniël in de leeuwenkuil en de drie jongelingen in de vuuroven werden gegooit. Al vanaf het begin van hun komst naar het paleis van de koning weigerden ze het eten van de koning; ze aten niet mee met de andere jongens. Hoe mooi zijn de woorden van de Bijbel: “Daniël nu nam zich in zijn hart voor zich niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn die hij dronk.” (Daniël 1:8) Daniël en de drie jongemannen stonden hierop, hoewel ze krijgsgevangenen waren en ze onder het gezag van anderen stonden en als slaven dienden in het paleis van de koning. Hun hart en ziel echter waren vrij en onbegrensd, en ze onderwierpen zich niet aan de algemene trend maar aan Gods wil.

Dus wees moedig, wees standvastig in je principes en verzet je tegen de algemene trend als die verkeerd is. Onderwerp je niet aan de duivel en al zijn adviezen en de angsten die hij teweege brengt. Weiger alles wat verkeerd is, zelfs als je merkt dat oudere mensen het ook doen. Als je merkt dat er maar weinigen zijn die de juiste weg volgen, wees dan niet ontmoedigd, want dat zijn de weinigen die zijn uitgekozen en de Heere heeft gezegd: "De poort is nauw en de weg is smal die naar het leven leidt, en weinigen zijn er die hem vinden." (Mattheüs 7.14) Wees je daarvan bewust.

Ook als de meerderheid het bij het verkeerde eind heeft, maakt dit het verkeerde niet goed. Fout is fout en dat de meerderheid zo'n onrecht accepteert, rechtvaardigt het niet. Het is bekend dat de juiste weg moeilijk is en niet alle mensen zullen het volgen, maar alleen de 'weinigen' onderscheiden zich door hun principes.

Ook als je merkt dat de duivel angst in de mensen heeft gezaaid, wees jij niet bang. Als je merkt dat de meerderheid is vervallen in onoprechtheid en vleierij, doe dan niet hetzelfde. Als je merkt dat iedereen de wereldse middelen van amusement, vermaak, luxe en mode volgt, doe dan niet hetzelfde. Als je merkt dat de taal van de mensen is verruwd en verschilt van voorheen, sta er dan op dat je zelf goede taal gebruikt.

Als je weerstand om tegen de stroom in te zwemmen verzwakt, zeg en vertrouw dan maar met de Psalmist: "U, HEERE, zult hen bewaren, U zult hen beschermen tegen dit geslacht, voor eeuwig." (Psalm 12.7) De Heere is in staat je te redden van de stroom van deze wereld, opdat deze je niet zal meesleuren.

16 Verleidingen

Sinds de eerste zonde gebruikt de duivel verleidingen om zijn slachtoffers te laten struikelen. De eerste verleiding die hij het eerste mensenvolk bood, was: “God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en dat u als God zult zijn, goed en kwaad kennend.”

(Genesis 3.5) Hij ging door met het verleiden van mensen met “de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven.” (I Johannes 2.16) Hij bood ditzelfde aan koning Salomo aan. (Prediker 2.1-10)

In de woestijn bood hij de Heere Jezus Christus drie verzoeken aan: brood, engelen om hem op hun handen te dragen, en alle koninkrijken en heerlijkheid van de wereld. (Mattheüs 4) Maar de Heere weigerde dit allemaal, en maakte de duivel beschaamd en stuurde hem weg.

De verzoeken van de duivel verstrikken alleen het hart dat daartoe geneigd is. Maar een sterk hart weigert dergelijke verleidingen, of eigenlijk, wordt er niet door verleid. Koningin Izebel wilde koning Jehu beïnvloeden en hem onder haar controle brengen zoals ze ook met koning Achab had gedaan, dus “voorzag zij haar ogen van oogschaduw [en] verzorgde haar kapsel.” (II Koningen 9.30) Jehu liet zich echter niet verleiden door deze valse schoonheid; hij minachtte het en beval dat ze moest worden gedood.

De duivel kiest zijn verleidingen soms door eerst de persoon eerst de pols te nemen. Hij voelt je hartslag om te zien of zijn slachtoffer een zwakte heeft voor een bepaalde verleiding of niet. Als hij merkt dat het je niets kan schelen en dat je er niet door wordt beïnvloed, probeert hij een

andere verzoeking, zoals hij deed met de Heere Jezus Christus, die ondanks alle verzoeken te sterk voor hem bleek. Door de lange ervaring van de duivel kiest hij voor elk type mens de verzoeking die bij hem of haar past. Hij zal proberen de persoon te verleiden met iets waarvan hij weet dat het bij hem past.

Hij verzocht de Heere Jezus Christus met brood toen Hij honger kreeg. (Mattheüs 4.2) Hij verleidde koning Saul met waarzeggerij toen die raad nodig had en die niet kon vinden. (I Samuel 28.4-7) Hij verleidde de Israëlieten met het gouden kalf op het moment dat hij geschikt achtte toen de profeet Mozes weg was en er geen geestelijke leiding aanwezig was, noch respect voor profetie. (Exodus 32.1-4)

De verleiding die door de duivel wordt aangeboden, is sterk en effectief met als doel om berouw en elke geestelijke daad te belemmeren. Als hij iemand vindt die zich uit alle macht wil bekeren, biedt hij hem een zonde aan waar hij al lang naar heeft verlangd en waar hij zonder succes naar heeft gezocht. Hij legt het hem plotseling voor, en die persoon heeft het gevoel dat het vanzelf komt, hij weet niet hoe. De duivel verleidt hem ermee om hem te doen struikelen. Als iemand is gestopt met het lezen van bepaalde aanstootgevende boeken, stuurt de duivel hem op een dag een vriend die hem zo'n boek aanbiedt dat het slachtoffer vroeger wilde kopen, maar hij heeft het niet kunnen vinden. Hij merkt dat hij zwak is voor de verleiding, hij leest en valt.

Als een jongere zich bekeert van overspel, vindt hij vanzelf dat de zonde hem opzoekt. De arme persoon denkt dat het een niet te versmaden kans is, en de duivel zegt tegen hem: "Mis dit buitenkansje niet, en je kunt je daarna

bekeren.” Wanneer de duivel iemand vindt die zich van de zonde afkeert, biedt hij hem de grootste verleidingen omdat hij goed weet waar de kwetsbare plek bij die persoon is. Dus, als je je bekeert, maar je loopt tegen een verleidelijk zonde aan, zeg dan niet: “Het is een mooie gelegenheid,” maar zeg: “Dit is zeker het werk van de duivel.”

Het is niet iets natuurlijks of toevalligs maar het is een goed uitgedacht plan van de duivel. Geprezen zij de Heere die het ons openbaart zodat wij eraan kunnen ontsnappen. Zoals de heilige monnik Abd el-Messih, de eenzame Ethiopische kluizenaar in de Sheheit-woestijn zei: “Het is een valstrik, vader, een valstrik.”⁵⁰

17 Verdoven

Wanneer een persoon waakzaam is en zich bewust van zijn eigen redding, aandachtig in geest en ziel, is het moeilijk voor hem om te struikelen. Daarom zei één van de heiligen: “Een zonde wordt voorafgegaan door lust, onwetendheid of vergeetachtigheid; die laatste twee worden door de duivel gebruikt om zo’n persoon te verdoven.”

Als iemand verdoofd is, wordt zo iemand tot zonde gedreven alsof hij bewusteloos is. Er wordt dus terecht gezegd van het berouw van de verloren zoon dat “hij tot zichzelf kwam.” (Lukas 15.17) Dit suggereert dat hij zich niet bewust was van zijn situatie, of in elk geval niet volledig, gedurende de hele tijd van de zonde. Dus toen

⁵⁰ Deze kluizenaar Abd el-Messih woonde van 1935-1975 in een grot dichtbij het klooster Sourian, waar ook Paus Shenouda als monnik verbleef. Het strikte ascetisme van deze kluizenaar was een inspiratie voor Paus Shenouda.

hij tot zichzelf kwam, begon hij op een andere manier te denken dan op het moment van de zonde.

De duivel bedwelmt de persoon om alles te vergeten behalve de zonde die hij beoogt. Al zijn zintuigen, zijn gedachten en zijn emoties concentreren zich alleen op die zonde. Hij is zich totaal niet bewust van iets anders, alsof hij alles volledig is vergeten.

Hij vergeet dat hij het beeld van God is, en hij vergeet het gebod en de gevolgen van het overtreden daarvan. Hij vergeet ook zijn geestelijke niveau, zijn geestelijke activiteiten, zijn aanbidding en zijn voorzichtigheid. Hij vergeet Gods beloften en zijn eigen ondernemingen en de beloften die hij heeft gedaan. Hij vergeet op zijn hoede te zijn en kan zelfs vergeten dat hij aan het vasten is of dat die dagen heilig zijn. Hij vergeet de straf en de waarschuwingen van God alsof hij volledig gedrogeerd is. De duivel heeft hem verdoofd met de zonde en hij is zich van niets meer bewust.

Hij komt pas tot zichzelf nadat hij is gestruikeld, als aan alles een einde is gekomen. Zo werd de profeet David verdoofd toen hij viel en van de ene zonde in de andere werd gedreven. Hij kwam pas bij bewustzijn toen hij de profeet Nathan hoorde spreken: "U bent die man!" (II Samuel 12.7) Pas toen kwam hij tot zichzelf en beseftte hij de omvang van zijn zonde.

Kaïn kan ook gedrogeerd zijn geweest toen hij opstond en zijn broer doodde. Hij kwam pas tot zichzelf toen hij de woorden van de Heere hoorde: "Waar is Abel, uw broer?" (Genesis 4.9) Pas toen voelde hij zijn afschuwelijke daad en de gevolgen ervan, dus zei hij: "Mijn misdaad is te groot om vergeven te worden." (Genesis 4.13)

Een persoon kan direct na het zondigen tot zichzelf komen, of na een lange tijd. De verloren zoon kwam pas tot zichzelf nadat hij al zijn geld had uitgegeven en in gebreke was en zijn slechte toestand voelde. (Lukas 15.14-17) De rijke man, de tijdgenoot van de arme Lazarus, kwam pas tot zichzelf in de hel. Er zijn echter mensen die direct na het zondigen tot zichzelf komen, zoals Petrus die bitter weende nadat hij de Heere had verloochend, (Mattheüs 26.75) terwijl Judas pas tot zichzelf kwam toen het te laat was.

Sommigen komen tot zichzelf en hebben berouw, terwijl anderen tot zichzelf komen en wanhopig worden. Voorbeelden van degenen die tot zichzelf kwamen en zich bekeerden, zijn de verloren zoon, de profeet David en de apostel Petrus. Maar toen Judas tot zichzelf kwam, werd hij door de duivel tot wanhoop gedreven: "Hij ging heen en hing zich op." (Mattheüs 27.3-5) Hij stierf in zijn zonde en was verloren. Daarom geef ik je twee adviezen als de duivel je probeert te drogeren.

Mijn eerste advies is om snel tot jezelf te komen, zoals de Psalmist zegt: "Ik zal de dageraad doen ontwaken." (Psalm 57.8) Wees voorzichtig dat je niet zolang door de zonde beneveld blijft dat het een gewoonte woont. Dan is het immers moeilijker om je bewustzijn te herstellen en als je tot jezelf komt kan je wel eens ontdekken dat je zonden heel slechte gevolgen hebben.

Mijn tweede advies is dat de wanneer je tot jezelf komt, je snel moet zorgen voor echt berouw, en dat je niet gaat wanhopen. Profiteer van berouw en boetvaardigheid voor je geestelijk leven.

18 Godsdienst veranderen in filosofie

De Heere Jezus Christus wil dat je godsdienst Geest en leven zal zijn. Dus zei hij: “De woorden die Ik tot u spreek, zijn Geest en zijn leven.” (Johannes 6.63) Dat betekent dat we de Geest van het Woord moeten begrijpen en het in ons tot leven moeten brengen.

Zo wordt godsdienst een manier om het hart te zuiveren en een gids om God aan te hangen, zodat we het eeuwige leven kunnen verwerven. Misschien is dit wat de Heere bedoelde met de woorden: “Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed hebben. (Johannes 10.10)

De duivel wil je dienst aan God veranderen in redeneringen en discussies. Hij wil dat redeneren de Geest vervangt en dat discussies de goede uitingen van je geloof vervangen, zodat het religieuze leven louter redeneren wordt alsof het christendom een filosofie is die wordt bestudeerd en geanalyseerd. Zo wordt het christelijk geloof slechts een programma dat moet worden onderwezen en niet een leven dat we leiden. Ons denken doet de duivel geen kwaad als het cerebraal blijft, onbewogen door de Geest; dit is wat de duivel wil.

Ik zou voor jullie het boek van de heilige Augustinus, *Tegen de Academici*, wel willen vertalen, of in elk geval een aantal paragrafen. Augustinus is bekend om zijn diep geestelijke benadering.⁵¹

De apostel Paulus streed tegen dit plan van de duivel om onze godsdienst tot een filosofie te maken. Dit is duidelijk

⁵¹ Augustinus (354-430) was voor zijn bekering gecharmeerd van de Academische sceptische Cicero. Als christen definieerde hij theologie als ‘geloof dat probeert zichzelf te begrijpen.’ Hij legde dus de nadruk op het geloofsaspect dat primair is, niet de rationele sceptische geest.

in de eerste twee hoofdstukken van zijn eerste brief aan de gemeente in Korinthe. Hij zegt: “En ik, broeders, toen ik bij u kwam, ben niet gekomen om u met voortreffelijkheid van woorden of van wijsheid het getuigenis van God te verkondigen ... en mijn spreken en mijn prediking bestonden niet in overtuigende woorden van menselijke wijsheid, maar in het betonen van Geest en kracht.” (I Korinthe 2.1, 4) En ook kwam hij “niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus zijn inhoud niet verliest.” (1 Kor 1.17)

Concentratie op het kruis van Christus is een geestelijke daad die niet mag worden belemmerd door verwikkeld te raken in redeneringen en argumenten.

De ketterijen waren een mentale truc van de duivel om geestelijkheid te belemmeren. De diepe spiritualiteit waarin de Kerk leefde gedurende het tijdperk van het martelaarschap, gedurende de eerste drie eeuwen en het begin van de vierde eeuw, evenals de diepe spiritualiteit die begon met het kloosterleven aan het einde van de derde eeuw en die bloeide in de vierde en vijfde eeuw, met alle liefde voor God en de geestelijke leiding van de Kerkvaders, dit alles wekte de afgunst van de duivel op. Daarom wilde hij de wereld twee eeuwen lang betrekken bij ruzies en discussies. Zo verschenen de ketterijen van Arius, Apollinarius, Sabellius, Macedonius, Nestor, Eutychus en anderen.⁵² Dit alles vond plaats in een zeer geconcentreerde periode die de geest van de wereld in verwarring bracht. Het bespreken van de goddelijkheid en de natuur van de Zoon vond zelfs plaats op straat onder het gewone volk. De duivel bood de ketters concepten en

52 Diverse ketters die door de Kerk in de vierde en vijfde eeuw werden veroordeeld.

interpretaties voor bepaalde verzen van de Bijbel, en de Kerkvaders waren lange tijd betrokken bij het weerleggen van die ketterijen en onorthodoxe leringen.

De duivel wil ons hele leven wel betrekken bij debatten en weerleggingen. Het is nog steeds zijn plan om aan elke generatie iemand te sturen die religie probeert om te zetten in discussies, argumenten, redeneringen, debatten, opvattingen en weerleggingen. Hij hoopt zodoende echte geestelijkheid te verhinderen. Ook veroorzaakte hij graag chaos en controverses, onder de noemer van religie en geloofsverdediging. Zo raakt de Kerk verdeeld in partijen en sekten en verheugt de duivel zich. Degenen die in ketterijen vervallen, zijn een winst voor hem en degenen die doodmoe zijn van de verdachtmakingen [en de Kerk verlaten] zijn ook winst voor de duivel.⁵³

Dankzij God waren de vaders die ketterijen weerlegden geestelijke mannen. Neem bijvoorbeeld het boek Incarnatie van het Woord van de heilige Athanasius.⁵⁴ Je zult zien dat het zowel een waarachtig boek van de Geest als van theologie en geloofsbelijdenis is, terwijl vele anderen in diezelfde tijd bezig waren met gefilosofeer. God zij dank dat de ketterijen en de weerleggingen daarvan in de vierde en vijfde eeuw hand in hand gingen met de beweging van het kloosterleven met zijn geestelijke koers, zodat er enig tegenwicht was jegens de mentale draaikolken in de Kerk.

53 Ik vermoed dat de Paus bedoelt, “moe van de verdachtmakingen en die zich daarom aan het geestelijk leven van de Kerk onttrekken, zijn ook winst voor de duivel.” Ik heb de woorden tussen haken toegevoegd.

54 Dat boek is hier te lezen: <https://www.newadvent.org/fathers/2802.htm>
(Bekeken 8 augustus 2023)

Het weerleggen van ketterijen was hard nodig om het geloof te behouden, maar daarmee bezig zijn was tegelijk ook een belemmering voor de Kerk. God keerde het echter ten goede door diep geloof in de harten te doen wortelen en alle twijfels weg te nemen.

De duivel probeert zelfs geestelijke zaken om te zetten in filosofie. Hij kan bijvoorbeeld gebeden veranderen in een ideologie met zijn regels, en hij kan hetzelfde doen met het kloosterleven en het veranderen in scholen die mentaal met elkaar in conflict komen over wat de voorkeur heeft: eenzaamheid of werk, contemplatie of dienstbaarheid. De goede, geestelijke zaak verandert daardoor in discussie en conflict wat de duivel natuurlijk behaagt en blij maakt.

Zelfs rond het Gebed van onze Heere, het OnzeVader, weet de duivel nog een conflict te creëren, namelijk over de vertaling. Terwijl sommige mensen bidden: “Geef ons heden ons dagelijks brood,” roepen anderen daartegenin: “Geef ons heden ons brood voor morgen.” Er is dus een conflict tussen vertalingen en verwarring van geesten, en in plaats van het gebed zelf te overwegen, is er discussie over welke vertaling nauwkeuriger is.

Hetzelfde kan gebeuren in de heilige liturgie waar de duivel een oorlog van vertalingen voert om een einde te maken aan het contemplatieve en de geestelijkheid van de eredienst.⁵⁵ Het is zo gemakkelijk voor hem om binnen de Kerk allerlei nieuwe gedachten op te wekken.

⁵⁵ In de Koptisch-Orthodoxe Kerk wordt veel gediscussieerd over liturgische teksten, inclusief het OnzeVader. Dit is omdat de Kopten een sterke overtuiging hebben dat ze de juiste oude teksten willen gebruiken, en het gegeven dat in de laatste decennia in de liturgie niet langer alleen de Koptische taal maar ook Arabisch wordt gebruikt. Bovendien telt de Kerk, net als alle Kerken, veel mondige leden die graag over alles hun zegje doen. Niets menselijks is hen vreemd.

Hij maakt sommigen dol op alles wat nieuw is en biedt dan een nieuwe interpretatie of een nieuwe opvatting aan die afwijkt van de gangbare concepten. Hij vertelt de auteur en uitgever van zo'n overtuiging dat iedereen die hem voorging ongelijk had. Dus in plaats van religieuze gedachten te gebruiken in liefde en zuiverheid van hart, wordt dit door de duivel veranderd in conflict en strijd onder de religieuze mensen vanwege hun eigen gedachten en ideeën. Elke partij beweert dat ze het geloof verdedigen en dat hun geloof het enige ware is.

De duivel kan zo het werk van geestelijke mensen hinderen door hen te betrekken bij negativisme en gediscussieer. Het probleem is, dat als ze niet op die nieuwe ideeën reageren, ze toestaan dat de duivel twijfels en verwarring zaait.

19 Een periode waarin zonde geen rol speelt

De duivel vecht niet continu als hij merkt dat een permanente oorlog zijn nadelen heeft. Hij kan een tijdje stoppen met zijn strijd, niet uit medeleven met de persoon die bevochten wordt, maar om hem te verleiden tot verslapping en onvoorzichtigheid. Als hij de tijd daarvoor rijp acht, keert hij naar hem terug met een harder middel om hem te doen struikelen. Op die manier wekt hij bij die persoon wantrouwen ten opzichte van zijn eigen vermogen om een leven van rechtschapenheid te leiden en dit overtuigt hem ervan dat, hoewel hij berouw heeft, hij zeker weer dat hij eenmaal toch weer tot diezelfde zonde zal terugkeren.

Soms neemt hij de zonde voor enige tijd van hem weg, zodat het slachtoffer er sterker naar gaat verlangen.

Misschien kan het langdurig beoefenen van een bepaalde zonde ervoor zorgen dat hij er verveeld door raakt en er een hekel aan krijgt, dus is de duivel van plan om het voor een periode weg te nemen, om het na een tijdje terug te geven op een meer wenselijke of krachtdadige manier, of op een onverwachte manier om de persoon makkelijker te doen vallen.

Op deze manier speelt de duivel met de emoties van de menselijke ziel. Hij maakt het altijd onstabiel, het gaat op en neer. Gods kinderen moeten dus worden aangespoord tot meer voorzichtigheid, zorgvuldigheid en nederigheid. De duivel wil echter dat ze bang en wantrouwend zijn doordat ze, ten onrechte, het gevoel hebben dat een rechtvaardig leven hun vermogen te boven gaat.

Hij gaat geleidelijk over van de mentale aanval naar een algemene aanval waarin hij zegt: "Het christendom is een religie van verhevenheid en perfectie; maar het is een onpraktische verhevenheid die een gewoon mens als ik niet kan bereiken." Tegelijkertijd verbergt hij de mooie voorbeelden van rechtschapen mensen die er in elke tijd zijn.

20 Nadruk op de fysieke deugden

Hij verleidt de persoon met meetbare fysieke deugden in plaats van die persoon te richten op de onzichtbare geestelijke deugden.⁵⁶ Door zulke deugden kan de duivel hem verleiden tot zelfbewondering en ijdelheid of tot het minachten van anderen die niet hetzelfde niveau hebben bereikt.

⁵⁶ Het gaat de Paus hier om de meetbare, tastbare gewoontes van vasten, bidden op vastgestelde tijden, de hoeveelheid tijd die iemand knielend in aanbidding doorbrengt, etc.

Deze oorlog is zowel gericht tegen monniken als tegen alle gemeenteleden. Wanneer een monnik zijn kloosterleven begint, houdt de duivel hem vaak bezig met de meetbare kanten van vasten, neerknielen in aanbidding, waakzaamheid, stilte en afzondering. Tegelijkertijd negeert hij de deugden van het hart, zoals vreugde, vrede, zuiverheid, zachtmoedigheid, kalmte enzovoort.

Tijdens het vasten vecht de duivel op lichamelijk niveau en negeert hij het geestelijke. Hij zorgt er in de vastentijd voor dat voor wie vast, alles draait om de tijd van de onthouding en de duur ervan, het soort voedsel dat mag worden gegeten, de noodzaak om zich te onthouden van lekker eten, het verminderen van de hoeveelheid water dat men drinkt, dus allemaal lichamelijke zaken. Hij doet hem de geestelijke deugden van het vasten volledig verwaarlozen, zoals berouw, het opheffen van de ziel tot God, en zelfbeheersing op het gebied van allerlei zaken. De duivel weet dat zo'n lichamelijk vasten, op deze manier, de persoon niet geestelijk ten goede komt.

Hetzelfde gebeurt met betrekking tot het neerbuigen in aanbidding.⁵⁷ De duivel heeft er genoeg in om te zorgen dat wie aanbidt, vooral bezig is met zoveel mogelijk buigingen. Hij doet zijn best om te voorkomen dat de persoon eraan denkt dat als hij knielt, zijn ziel, net als zijn hoofd, aan het stof kleeft. (Psalm 119.25) Hij laat hem de geestelijke emoties en gebeden die gepaard gaan met het knielen verwaarlozen. Hij wil dat deze buigingen, ondanks hun overvloed, veranderen in een louter fysieke oefening die hem moe maken maar waar hij geen voordeel van heeft. Wel kan het hem ijdel maken.

57 Deze buigingen worden de metania's genoemd.

Wat de eenzame afzondering betreft, de duivel geeft om het uiterlijk ervan, niet om de geestelijke kant. Een persoon leeft bijvoorbeeld in afzondering als een systeem, niet als een geestelijke koers die wordt gekenmerkt door bepaalde deugden, waarbij de geest alleen is met God in liefde, en het hart volledig dood voor de wereld. De duivel maakt deze afgelegen kluizenaar tevreden met een verblijf in een grot ver van het klooster. Hij vult zijn hart met trots en woede tegen het klooster en zijn bewoners, terwijl hij intussen zijn spirituele praktijken in de grot verwaarloost. Zo waar zijn de woorden van de heilige Isaak:⁵⁸ “Er kan een persoon zijn die wel vijftig jaar in zijn cel verblijft maar die niet weet hoe hij in die cel moet verblijven.”

Wat over afzondering wordt gezegd, geldt ook voor stilte. Er wordt verondersteld dat stilte tot doel heeft een persoon te behoeden voor de fouten van de tong, waardoor hij bovendien meer gelegenheid krijgt om met God te praten. Maar als een persoon tevreden is met stilte alleen, zal het veranderen in een actie van het lichaam alleen, omdat hij in zijn geest kan vervallen in alle fouten die hij met zijn tong zou hebben gemaakt, zoals het veroordelen van anderen, woede, schelden en scherpte. Als het hart tegelijkertijd verstoken is van elk gesprek met God, zal de stilte ongeestelijk zijn.

Op dezelfde manier kan iemand tevreden zijn met maagdelijkheid. Een persoon kan denken dat maagdelijkheid een duidelijke daad is van ongetrouwd blijven, terwijl zijn ziel misschien niet kuis is en zijn gedachten onrein. Het positieve element van maagdelijkheid is alle liefde op God te richten; als dit niet

58 De heilige Isaak de Syriër (ca. 613-700) is het meest bekend om zijn ascetische geschriften.

gebeurt, betekent dit dat de persoon de uiterlijke schijn van maagdelijkheid heeft en niet de daarbij horende geest en effectiviteit in het hart.

Onze voornaamste zorg moet gericht zijn op de innerlijke geestelijke daad, omdat die het belangrijkste is. De Heere heeft gezegd: "Mijn zoon, geef me je hart." (Spreuken 23.26) We moeten dus beginnen met de zuiverheid van hart, Gods liefde, en met innerlijke deugden. Uit het zuivere hart komen heilige gebeden, neerknielen in heilige aanbidding, geestelijk vasten en elke andere deugd. Het is verbazingwekkend hoe vaak hij die zich bekommert om de zichtbare, duidelijke deugden het niet eens is met zijn biechtvader en erover denkt een andere te zoeken, terwijl zijn eigen innerlijke leven niet zuiver is voor God.

21 Geweld

De duivel voert zowel tegen de geestelijke mens als tegen de zondaar een oorlog van geweld. Hij leert sommige mensen zich met kracht te verzetten tegen elk vermeend wangedrag, en dientengevolge wordt de persoon gewelddadig tegen iedereen die zijn opvattingen tegenspreekt. Achter dergelijk geweld gaan trots en hardvochtigheid schuil.

Misschien onderscheiden veel mensen van de wereld zich door zachtmoedigheid en kalmte, terwijl we onder monniken en priesters sommigen vinden die erg gewelddadig zijn in de naam van religie, ontevreden over alles. Ze denken dat alleen zij God kennen en Diens weg volgen. Door dit geweld laat de duivel hen in vele fouten vallen waaraan de meeste gemeenteleden ontsnappen. De duivel doet hen deugden als liefde en zachtmoedigheid vergeten, die vruchten zijn van de Heilige Geest. (Galaten 5.22)

22 Hindernissen

Elke geestelijke daad is onderhevig aan vele hindernissen door de duivel. Iemand kan zijn zinnen zetten op een bepaalde geestelijke daad, maar de duivel weerstaat hem uit alle macht om hem ervan te weerhouden te doen wat hij van plan was, zoals de apostel zegt: "Het willen is er bij mij wel, maar het goede teweegbrengen, dat vind ik niet." (Romeinen 7.18) Deze belemmeringen kunnen uiterlijke omstandigheden zijn, vergeetachtigheid, tijdgebrek, weerstand van vijanden of valse broeders. Dan komt de duivel tussenbeide door te zeggen: "Zeker, deze daad is niet van God, anders zou Hij de middelen voor de uitvoering hebben gegeven!" Of hij kan tegen de mensen over een goede persoon zeggen: "Als deze persoon van God was geweest, zou God hem succesvol hebben gemaakt." Zo slaat hij twee vliegen in één klap.

23 Verlegenheid

Verlegenheid is een deugd, mits je die goed gebruikt. De duivel gebruikt het echter op een manier die tot struikelen leidt. Iemand kan bijvoorbeeld zitten tussen mensen die smerige taal gebruiken, of die een gezaghebber belasteren, of ongepaste verhalen vertellen. Zo iemand had dit allemaal niet verwacht, dus denkt hij erover zich terug te trekken en ze te verlaten. Maar de duivel van verlegenheid⁵⁹ komt en dwingt hem om te blijven. Dus hij blijft bij hen en vult zijn geest met gedachten die hij helemaal niet wilde toelaten.

Ook uit verlegenheid kan hij instemmen met de aanstelling van iemand waar zijn geweten niet blij mee is. Of hij kan

⁵⁹ Dit is dus een demon die gespecialiseerd is in mensen verlegen maken of om iemands verlegenheid te misbruiken.

een verklaring of beslissing ondertekenen waarmee hij in zijn hart niet tevreden is, of hij kan deelnemen aan het prijzen van een persoon die dat niet verdient. Zelfs als hij probeert zich van stemming te onthouden, verhindert verlegenheid hem.

De duivel kan een meisje ook verlegen maken over haar nette jurk. Dit gebeurt als de algemene trend daarvan afwijkt. De duivel kan haar ook verlegen maken om religieus te zijn in het algemeen, verlegen om te bidden en te vasten of om bekend te staan als iemand die zulke christelijke dingen doet. Ze kan er voor terugdeinzen een kruis te dragen of een uitnodiging voor een bepaald feest te weigeren, zelf al past dit niet bij haar geestelijke levenshouding.

Evenzo kan een religieuze jongen verlegen zijn om een sigaret te weigeren die hem door een kameraad wordt aangeboden. Hoe overvloedig zijn de zonden waarin sommigen vallen vanwege de duivel van verlegenheid.

Een religieus persoon wordt verondersteld zulke verlegenheid van zich af te zetten en weg te gaan uit de reikwijdte van milieus en gedrag die hij verwerpt. Hij moet voor zichzelf een manier vinden om tactvol aan een kritieke situatie te ontsnappen, of een sterke persoonlijkheid hebben om zijn spirituele situatie te kunnen verdedigen door anderen te overtuigen. Hij kan op zijn minst weggaan uit het gezelschap en de gelegenheden waar hij zich als christen aan stoort, ook als hij te verlegen is om de kwesties bespreekbaar te maken.

Het is verbazingwekkend dat religieuze mensen soms verlegen zijn om religieus te zijn, terwijl zondaars brutaal en gedurfd zijn in het zondigen en het veroordelen van spiritualiteit.

24 Tijd verknoeien

Zoals de gelovige soms wordt aangevochten door de duivel van verlegenheid, zo wordt hij op andere momenten bevochten door de duivel van verspilde tijd. Ons leven duurt maar een korte periode, en de duivel probeert die tijd te verspillen. Verspilde tijd is de tijd die verstrijkt zonder dat er zich enig voordeel voor jezelf in voordoet: je hebt geen geestelijk voordeel, geen mentaal of fysiek voordeel en er is geen voordeel voor anderen. De duivel vindt het helemaal niet nodig je gedurende die tijd te laten zondigen. Het is voor hem voldoende dat het tijdverspilling is en dat een deel van je leven vervliegt zonder vrucht voor jezelf of voor anderen.

Veel en gevarieerd zijn de voorbeelden van dit verlies. Denk aan de lange gesprekken die uren kunnen duren over nutteloze zaken zonder enig doel, naast argumenten en discussies die alleen maar goed zijn voor de zenuwen en verder enkel tijdverspilling. Voeg daarbij bezoeken aan anderen, en avondjes uit, buitensporige luxe, evenals amusement die alle tijd kan kosten en belangrijke positieve aspecten van je leven kan belemmeren. Sommigen brengen de tijd door in koffiehuisen om te spelen en te praten, gewoon om de tijd te doden. Wie ermee instemt zijn tijd te verspillen, moet zijn leven wel als van bijzonder weinig waarde achten.

25 De duivel gebruikt aanhangers

De duivel werkt niet alleen maar hij heeft aanhangers, namelijk een leger van demonen en ook van mannen en vrouwen, mensen die u niet kent, maar misschien ook wel sommigen van uw dierbare vrienden, familieleden, en kennissen.

De duivel heeft door de mond van passanten bij het kruis de Heere aangesproken: “Als U de Zoon van God bent, kom dan van het kruis af!” (Mattheüs 27.40) De duivel kan ook je familieleden gebruiken, zoals door Jezus werd gezegd, “Iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn.” (Mattheüs 10.36)

Hij kan een van je meest geliefde familieleden inspireren met advies dat je leven vernietigt, of hij zorgt ervoor dat ze zich verzetten tegen je geestelijke keuzes, je toewijding, je aanbidding. Hij kan ze zelfs gebruiken om je te bespotten. Wees dus op je hoede en onderzoek het advies dat ze je geven. “Beproof alle dingen, behoud het goede.” (I Thessalonicenzen 5.21) Maar pas natuurlijk wel op dat je tegen geen van je familieleden zegt: “Je bent een aanhanger van de duivel.”

De aanhangers van de duivel kunnen het slechte gezelschap zijn dat je soms treft. In de Bijbel staat: “Dwaal niet: slecht gezelschap bederft goede zeden.” (I Korinthe 15.33) Luister dus altijd naar de woorden van de Psalmist: wandel niet in de raad van goddelozen, sta niet op de weg van zondaars, en ga niet zitten in het gezelschap van spotters (Psalm 1) Dit zijn allemaal zetels van de duivel die hij leidt en bestuurt. Deze raad, deze weg, dit gezelschap, het wordt allemaal door de duivel geleid en aangestuurd.

Denk niet dat de duivel in een zichtbare vorm aan je zal verschijnen om tegen je te vechten. Dat zou een te zware oorlogvoering zijn die God niet toestaat, behalve soms in het geval van zeer heilige mensen die het kunnen verdragen. Als de duivel je wil provoceren, zal hij je iemand sturen die je provoceert; die persoon behoort tot de aanhangers van de duivel, tenminste wat dit punt van provocatie betreft. Evenzo is iedereen die je verleidt, die

je tot zonde aanzet of die je helpt te zondigen of die je in zonde doet vallen, een aanhanger van de duivel.

De goddelozen zijn over het algemeen aanhangers van de duivel. Voorbeelden hiervan zijn uitgaansgelegenheden en alle struikelblokken, alle atheïstische filosofen en degenen die tot atheïsme oproepen, die argwaan zaaien of kwaad veroorzaken. Hiertegen riepen de profeet David en zijn mannen uit: "O HEERE, maak de raad van Achitofel toch tot dwaasheid." (II Samuel 15.31) De raad die Achitofel aan Absalom aanbood tijdens diens opstand tegen zijn vader David was zeer schadelijk voor David en zijn mannen.

Wanneer de duivel de wereld wil doen struikelen met ketterijen en verdachtmakingen, is het niet nodig dat hij dit zelf doet, maar hij biedt zulke ketterijen voor de wereld aan via zijn menselijke aanhangers die ze verspreiden, uitleggen, en die de mensen oproepen tot geloof in zulke afwijkende overtuigingen.

We moeten dus voortdurend bidden dat de Heere ons zal redden van de aanhangers van de duivel. Niet alleen van de duivel dus, maar ook van zijn engelen, zijn troepen, zijn assistenten en supporters, en al diegenen die zijn wil doen op aarde, alle machten van de vijand.

Uiteraard zijn de zaken die we hebben genoemd niet alle intriges van de duivel, noch alles wat we over hem weten. Zijn voorraadkamers met verleidingen raken nooit leeg en zijn intriges houden nooit op, of het nu gaat om oude of nieuwe, en vandaag of morgen kan hij weer nieuwe tactieken ontwikkelen. Ongetwijfeld is hij op dit moment zijn intriges aan het vernieuwen; moge God ons genadig zijn en ons van hem en al zijn troepen redden.

Dus bidden we elke dag in het gebed van het elfde uur:
“Verlos ons van de intriges van de tegenstander en maak al
zijn valstrikken, die tegen ons zijn uitgezet, ongedaan.”

Amen.

4

Hoe te overwinnen in de geestelijke strijd

Wat we eerder schreven over de eigenschappen van de duivel en zijn verschillende intriges was niet om je bang voor hem te maken, maar zodat je op je hoede bent. Ondanks het geweld en de sluwheid van de duivel is het heel goed mogelijk en zelfs heel makkelijk om hem te overwinnen.

1 Overwinnen is mogelijk

Als je altijd denkt dat het moeilijk of onmogelijk is om te overwinnen in de duivelse oorlogen, zal je in paniek raken, verzwakken en je overgeven. Als gevolg daarvan zal je verlies lijden. Als de duivel tegen je strijdt, wees er dan absoluut zeker van dat je in staat bent om te overwinnen, want God zou een ongelijke oorlog niet toestaan. Houd je de verhalen van heiligen en hun overwinningen altijd voor ogen.

Denk aan het verhaal van de rechtvaardige Jozef die overwon ondanks de zware verleiding waarmee hij te maken kreeg. Wat betreft de val van David en Simson, je kunt een les trekken uit het verhaal van elk van hen. Ken de redenen van hun zonde en vermijd dit. De Bijbelse verhalen over hun mislukkingen zijn bedoeld voor ons welzijn, zodat we op onze hoede zijn en ervan leren.

De Bijbel en onze eigen Egyptische Kerkgeschiedenis geven ons veel verhalen over overwinningen. We weten dat bekering heel goed mogelijk is, hoe slecht de toestand van de persoon ook is. Dat blijkt uit de bekeringsverhalen van de heilige Maria de Koptische en de heiligen Pelagia, Païsa, Augustinus, en Mozes de Zwarte,⁶⁰ maar ook uit de bekeringsverhalen van de wijze Salomo en Simson.

Dus als de duivel ons met zijn pijlen van wanhoop bestrijdt vanwege de slechte toestand waarin we ons bevinden, laten we ons dan zulke verhalen herinneren en getroost en bemoedigd worden.

Uit de geschiedenis van de heilige Antonius kunnen we leren hoe te overwinnen ondanks het geweld, de diversiteit en de intensiteit van de geestelijke strijd. Hetzelfde kunnen we leren van de geschiedenis van alle andere heiligen.

We moeten ook altijd onthouden dat God onze menselijk natuur heeft gezegend. Toen God mens werd en onze natuur aannam, zegende Hij deze natuur daarmee. Dus spreken we Hem aan in de Liturgie van Gregorius: "U hebt mijn natuur in U gezegend." Deze natuur is heel goed in staat om de duivel te overwinnen. Het is voldoende dat wij een tempel van God zijn geworden en dat de Geest van God in ons woont. (I Korinthe 3.16) Ook zijn we Gods kinderen geworden, geboren vanuit de hemel, uit water en uit de Geest. (Johannes 3.3,5)

Als we ons de kracht herinneren die ons persoonlijk is gegeven, moeten we daarnaast ook beseffen hoeveel

60 Verhalen van heiligen die degenen die naar de toespraken van de Paus luisteren, doorgaans goed kenden.

geestelijke machten ons omringen. We moeten ons bewust zijn dat we niet alleen hoeven te strijden, want Gods Heilige Geest helpt ons, berispt ons met betrekking tot zonde, (Johannes 16.8) onderwijst ons over alle dingen (I Johannes 2.27) en leidt ons in alle waarheid. (Johannes 16.13) Hoe kan de duivel ons dan overwinnen, terwijl we de gemeenschap van de Heilige Geest hebben (II Korinthe 13.14) en ook de genade van onze Heere Jezus Christus. (I Korinthe 16.23) Dus leven niet wijzelf, maar Christus leeft in ons. (Galaten 2.20)

Voeg daarbij het feit dat talloze engelen ons omringen, uitgezonden om ons, erfgenamen van het heil, te dienen. (Hebreeën 1.14) We zijn omringd door een grote wolk van getuigen die hebben overwonnen. Laten we dus “afleggen alle last en de zonde, die ons zo gemakkelijk verstrikt. En laten wij met volharding de wedloop lopen die voor ons ligt.” (Hebreeën 12.1)

Laten we voor onze bemoediging ook denken aan Gods beloften. Hij zegt: “En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld.” (Mattheüs 28.20) En, “Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?” (Romeinen 8.31) Hij zegt tegen een ieder van ons: “Ik zal u niet loslaten en u niet verlaten ... Wees sterk en moedig, schrik niet en wees niet ontsteld, want de HEERE, uw God, is met u, overal waar u heen gaat.” (Jozua 1.5,9) En, “Ik ben met u en niemand zal de hand aan u slaan om u kwaad te doen.” (Handelingen 18.10)

Laten we denken aan Gods beloften aan hen die overwinnen, om ijverig te zijn in onze strijd. Lees bijvoorbeeld over Gods beloften aan de zeven gemeenten van Azië. Hier een paar voorbeelden: “Wie overwint zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik

overwonnen heb, en Mij met Mijn Vader op Zijn troon gezet heb." (Openbaring 3.21) "Wie overwint, zal bekleed worden met witte kleren en Ik zal zijn naam beslist niet uitwissen uit het boek des levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen." (Openbaring 3.5) "Aan wie overwint, zal Ik van het verborgen manna te eten geven." (Openbaring 2.17) "En Ik zal hem de morgenster geven." (Openbaring 2.26-28) Wie een oor heeft, hore deze beloften die onze harten met ijver en kracht vullen.

Wees er ook van verzekerd dat het God is die voor ons vecht. Hoe machtig de duivel ook is, wat is hij in vergelijking met Gods onbeperkte macht? Hoewel de duivel als een brullende leeuw is, zendt God Zijn engel om de muil van leeuwen te sluiten. (Daniël 6.22). Waarlijk, "De strijd is van de HEERE" (I Samuel 17.47) "De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn." (Exodus 14.14) Aangezien het de Heere is die voor je vecht, hoef je geheel niet bang te zijn voor de duivel.

2 Wees niet bang

Wees nooit bang voor de duivel, want ondanks al zijn talenten en intriges staat hij zwak tegenover Gods kinderen, zoals de Heere heeft gezegd: "Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen." (Lukas 10.18) De Heere heeft hem aan het kruis vertrappt en hij is niet langer "de prins van deze wereld" zoals voorheen. De Heere zei van hem, daags voor de kruisiging: "Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden." (Johannes 12.31) We hoeven niet te vrezen "omdat de vorst van deze wereld veroordeeld is." (Johannes 16.11) Zo zegt de Heere: "Zie,

Ik geef u de macht om op slangen en schorpioenen te trappen en de macht over alle kracht van de vijand; en niets zal u schade toebrengen.” (Lukas 10.19)

De belofte van de Heere aan ons dat we alle macht van de vijand zullen overwinnen, is een belofte vol kracht en troost, die angst uit het hart wegneemt. De Kerk waardeert deze goddelijke belofte zo, dat ze deze aan het einde van het Dankgebed plaatste,⁶¹ zodat we er elke dag in onze gebeden aan denken om niet bang te zijn voor de duivels of welke macht van de vijand dan ook.

De duivel heeft dus geen gezag over ons, maar omgekeerd, wij hebben gezag over hem. Zelfs de duivels zijn aan ons onderworpen door de naam van de Heere. (Lukas 10.17) De Heere maakte het uitdrijven van demonen zelfs tot de belangrijkste tekenen die de gelovigen zullen volgen. (Markus 16.1-7) Natuurlijk moet de gave van het uitwerpen van duivels worden voorafgegaan door de overwinning in de duivelse oorlogen. Wie de verleidingen en verlokkingen van de duivel overwint en standvastig blijft, wordt door de duivel gevreesd en krijgt macht over hem.

Er is een mooie lezing van de heilige Antonius over de zwakte van de duivels. Athanasius publiceerde deze lezing in zijn boek Het leven van de Heilige Antonius.⁶² Ik raad je aan dit te lezen zodat je hart wordt gesterkt om de duivel nooit te vrezen.

61 Aan het eind van dit Dankgebed dat Koptische monniken en priesters dagelijks bidden, staat: “U hebt ons de autoriteit gegeven om slangen en schorpioenen te vertrappen, en over alle macht van de vijand.”

62 Dit boekje is hier te lezen: <https://www.newadvent.org/fathers/2811.htm> (Bekeken 8 augustus 2023).

Er waren veel eenvoudige monniken die helemaal geen opleiding hadden genoten maar die de duivel in de wildernis wisten te vernietigen. Onder hen was de heilige Paulus de Eenvoudige.⁶³ Ook martelaren en vervolgde gelovigen slaagden erin al zijn verleidingen, al zijn macht en al zijn wapens te overwinnen.

De duivel domineert alleen de persoon die zich aan hem onderwerpt. De woorden van het algemene gezegde kloppen, "Het zijn de slaven die de meesters creëren." Dit betekent dat de nederigheid en de onderwerping van de slaven de meesters doen zegevieren en opscheppen. Dat is het geval met degenen die zich onderwerpen aan de duivel, maar degenen die de Zoon vrijmaakt, zijn waarlijk vrij. (Johannes 8.36)

Je doet de duivel een groot genoegen als je bang voor hem bent. Want in je angst word je zwak voor hem en raak je in de war. Je denkt dat je zeker in zijn handen zal vallen, dus je geest is al gebroken en je geeft je aan hem over zonder weerstand te bieden. Dit is wat hij van je wil, want angst geeft hem macht over je. De Heere Jezus Christus raadt ons echter aan om helemaal niet bang te zijn: "Heb goede moed, Ik ben het; wees niet bevreesd." (Mattheüs 14.27) "Laat uw hart niet in beroering raken en niet bevreesd worden." (Johannes 14:27)

Wees dus niet bang, want Gods kracht die in je werkt, is oneindig veel groter dan de macht van de duivel die je van buitenaf bestrijdt. Wees er zeker van dat de angst in je hart schadelijker voor je is dan de oorlog die de duivel van buitenaf tegen je voert.

63 Paulus de Eenvoudige werd kluizenaar toen hij al 60 was; hij was een leerling van de heilige Antonius. Verhalen over hem zeggen dat hij demonen uitdreef.

Degenen die bang waren voor de reus Goliath waren zwak tegenover hem en konden hem niet weerstaan. David echter was niet bang; hij kwam moedig op hem af, afhankelijk van de hulp van de Heere, dus kon hij Goliath overwinnen. Het verhaal van David en Goliath is geschikt als symbool van de oorlogen van de demonen. Misschien vraag je je af wat het geheim is waarom David niet bang was? Hij wist: "De HEERE is mijn licht en mijn heil, voor wie zou ik vrezen? De HEERE is mijn levenskracht, voor wie zou ik angst hebben?" (Psalm 27.1) Hij vervolgt met te zeggen: "Al belegerde mij een leger, mijn hart zou niet vrezen; al brak er een oorlog tegen mij uit, toch vertrouw ik hierop." (Psalm 27.3)

Ga de duivelse oorlogen dus met een hart vol vrede tegemoet en vecht de oorlogen van de Heere in het vertrouwen dat je zult overwinnen met Zijn hulp. Angst is niet goed. Hoe ernstig en waarschuwend zijn de woorden van het Bijbelboek Openbaring over angst: "Wie overwint, zal alles beërven, en Ik zal voor hem een God zijn en hij zal voor Mij een zoon zijn. Maar wat betreft de lafhartigen, ongelovigen, verfoeilijken, moordenaars, ontuchtplegers, tovenaars, afgodendienaars en alle leugenaars: hun deel is in de poel die van vuur en zwavel brandt. Dit is de tweede dood." (Openbaring 21.8) Zo worden de lafhartigen in deze lijst geplaatst voor de ongelovigen en voor de moordenaars en afgodendienaars. Je vraagt je misschien af: "Waarom?" Misschien omdat hij die de duivel vreest en zich aan hem onderwerpt, in al deze zonden valt; of omdat hij die de duivel vreest en zich aan hem onderwerpt, bang zal zijn op de laatste dag omdat hij zich niet heeft verzet en dus geen overwinnaar is zoals de uitverkoren gelovigen.

Lees toch de verhalen van de heiligen die de duivels niet vreesden! Lees over Antonius aan wie de duivels verschenen in de vorm van leeuwen, tijgers en woeste beesten die met vreselijke stemmen huilden om hem bang te maken opdat hij de wildernis zou verlaten; maar hij was niet bang en placht ze rustig te beantwoorden.

Lees over de heilige Makarius de Grote die in een tombe sliep en een schedel onder zijn hoofd legde. Toen de duivels met luide stem spraken met de persoon aan wie de schedel toebehoorde en hem vroegen om met hen op te staan, was de heilige niet in de war, maar hij hief zijn hoofd een beetje op van de schedel en zei tegen hem: "Als je wilt gaan, sta dan op en ga met hen naar de hel."

En jij? Wees niet bang, want de duivels zullen je niet bevechten met zulke angsten als waarmee ze de heiligen bevochten. Luister naar de apostel die je troost, "God is getrouw: Hij zal niet toelaten dat u verzocht wordt boven wat u aankunt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven om die te kunnen doorstaan." (I Korinthe 10.13)

Wees dus nooit bang voor de duivels en hun oorlogen, of ze u nu bevechten met angst of met zonden. De duivel kan een geschreeuw opwekken om mensen bang te maken, maar hij kan niets doen tegen een standvastige gelovige.

Ik vergelijk het kabaal dat de duivel kan maken met het verhaal van de vos en de trom. Er hing een trommel aan een boom die door de wind heen en weer werd geblazen wat een vreselijk geluid veroorzaakte. Een vos passeerdeenschrok van het geluid. Hij was eerst bang, maar viel de trommel daarna aan. Toen hij zag dat die van binnen hol was, lachte hij minachtend. Dit lijkt ook op een grote

ballon die enorm lijkt, maar de prik van een kleine speld maakt het tot niets. Zo is de duivel, een hol vat dat luid klinkt maar onmachtig is. Hij probeert je bang te maken maar heeft geen macht, want hij heeft niet de absolute vrijheid om tegen jou te doen wat hij wil.

God is er,⁶⁴ en Hij is de Almachtige die de duivel tegenhoudt precies zoals God dat Zelf wil. In het verhaal van Job de Rechtvaardige volgde de duivel niet zijn eigen wil, maar hij werd beperkt tot de ruimte die hem door God werd toegestaan. (Job 1-2)

De duivel wil dat je je inbeeldt dat hij machtig is, maar geloof hem niet. Alleen al het teken van het kruis zorgt ervoor dat hij voor je vlucht. Denk er altijd aan hoe hij herhaaldelijk nederlagen leed in zijn strijd met de heiligen. Denk aan degenen die de macht hebben om hem uit bezeten personen te werpen die hij had overweldigd, en hoe hij dan vaak huilde van angst voor de kinderen van God en probeerde te ontsnappen. Aangezien je de zwakte van de duivel kent, moet je hem dapper weerstaan.

3 Bied weerstand aan de duivel

Het is goed om de woorden van de apostel Jakobus te onthouden: “Bied weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvluchten.” (Jakobus 4.7) Dit vers bewijst de zwakheid van de duivel, want de apostel zei niet: “bied weerstand aan hem en hij zal u met rust laten,” maar hij heeft het over “wegvluchten.”

De duivel voelt de pols van de persoon om te ontdekken hoe het met hem gaat. Als hij ontdekt dat hij van het

64 Een uitspraak van Paus Shenouda die hij vaak herhaalde en die je ook vandaag de dag in Egypte vaak als sticker op auto's van Kopten ziet.

angstige soort is, begint hij zich met zo iemand te amuseren; hij maakt hem tot zijn speeltje. Maar als hij merkt dat hij sterk en strijdlustig is en weigert te worden overwonnen, vreest de duivel voor hem en hij ontvlucht hem. Weersta dus de duivel en laat u niet misleiden door zijn macht want de apostel Petrus zegt eerst: "Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden," en direct daarna vervolgt hij: "Bied weerstand aan hem, vast in het geloof." (I Petrus 5.9)

Dit betekent dat je niet moet schrikken van zijn gebrul als een leeuw, maar dat je hem moet weerstaan. Laat je hart zijn als het hart van een leeuw, krachtiger dan hij. Als je eraan denkt dat de duivel brult als een leeuw, denk dan aan de woorden van Daniël: "Mijn God heeft Zijn engel gezonden en Hij heeft de muil van de leeuwen toegesloten." (Daniël 6.22) Sta sterk en wees resoluut tegen de duivel en verzet je met al je kracht.

Geef je niet over, maar verzet je in de strijd, als een goed soldaat van Jezus Christus. Vecht met al je kracht en vraag Gods hulp. Op dit punt houd ik van wat er in de Hooglied staat: "Zie, de draagstoel voor Salomo. Daaromheen zestig helden, uit de helden van Israël. Allen hanteren het zwaard, geoefend als ze zijn voor de oorlog. Ieder draagt zijn zwaard aan zijn heup tegen de verschrikking in de nachten." (Hooglied 3.7-8) Leer dus hoe je alles kunt bestrijden wat van de duivel op je afkomt, en laat je zwaard op je heup zijn zoals de Psalmist zegt: "Gord uw zwaard aan de heup, o held, het zwaard van uw majesteit en uw glorie." (Psalm 45:4)

Als de duivel jou bestrijdt met een gedachte of emotie, onderwerp je dan niet maar verzet je. Accepteer niets dat

hij je aanbiedt. Open je hart niet voor hem, noch je geest. Geef je wil niet aan hem over en wees niet vertrouwelijk met hem, maar weersta hem uit alle macht. Weersta zijn gedachten, zijn verleidingen, al zijn lusten en al zijn beproevingen. Pas op dat je niet verslapt, anders geldt het verwijt van de apostel, "U hebt nog niet tot bloedens toe weerstand geboden in uw strijd tegen de zonde." (Hebreeën 12.4) "Tot bloedens toe" wil zeggen, zelfs als je zou moeten sterven in je strijd, zoals wordt gezegd van de soldaat in het leger: "Hij vecht tot de laatste kogel en tot de laatste man." Als je zelfs maar een klein gaatje in je geest of je wil opent voor de duivel, zal hij doorgaan en voor grote problemen zorgen. Dus verzet je tegen hem en laat hem wegvlugten. Hoe hard hij ook probeert om met je te argumenteren om zonden te rechtvaardigen, je bent het nooit met hem eens. Nooit.

Er mag geen toenadering zijn met de duivel zijn over enige zonde, geendiscussie, geen debat. Volg wat een van de heiligen heeft gezegd: "Ga niet om met iemand die door duivel wordt gebruikt om je te bevechten." Als de duivel je zonde aanbiedt, wil hij daarover met je discussiëren; hij wil je hiermee zo lang mogelijk in zijn vizier houden totdat je erdoor beïnvloed wordt. Dan ben je altijd de verliezer.

Dus, verzet je tegen de duivel bij de eerste stap wanneer je eigen wil nog steeds de baas is. Als je verzet uitstelt, zal zijn invloed op je toenemen en zal jouw wil beetje bij beetje worden afgebroken. En naarmate deze tijd met de duivel langer duurt, zal je weerstand afnemen, zoals gebeurde met Simson en Delila toen ze hem dagelijks onder druk zette. Zijn ziel werd tot de dood gekweld en hij legde alles wat in zijn hart was, bloot voor haar. (Richteren 16.15-17)

Zeg niet: "Ik zal deze gedachte verdragen om te weten hoe het afloopt." Geloof me, je kent het einde heel goed, dus bedrieg jezelf niet. De poorten van je geest openen voor de duivel is ontrouw jegens God. Ga dus zo ver mogelijk weg van de duivel, en zijn wegen, en zijn leger. Geef niet toe aan zijn intriges en stel dat niet uit, maar haat hem resoluut en zeg: "Ga weg, satan." (Mattheüs 4.10), zodat hij weet dat je serieus bent met je weigering.

Als je resoluut alle gedachten van de duivel weigert, zal hij onder de indruk van je zijn. De duivel weet met al zijn intelligentie heel goed wat serieus verzet is en wat tweeslachtigheid is. (I Koningen 18.21) Hij weet wie hem met een zuiver hart weigert en wie hem alleen met de mond verwerpt terwijl zijn hart op zijn verleidingen reageert. De duivel kan erachter komen wie hem tot de dood zal weerstaan en wie zich zal onderwerpen na een beetje aandringen. Dus verzet je serieus, met al je kracht en met heel je hart.

Ik wil niet dat de duivel meent dat deze of gene persoon 'goedhartig' is. "Hij komt in het begin hard tegen me in opstand, maar zijn hart is zacht en hij reageert al snel. Hoewel zo'n persoon veel bezwaar maakt, stemt hij uiteindelijk toe en het lijkt alsof dit elke keer het geval is."

De duivel weerstaan betekent de zonde in al zijn vormen afwijzen en niet tevreden zijn met minder dan volmaaktheid. Dit betekent dat je je van harte inzet om het geestelijke pad te volgen, om alle suggesties van de duivel te weigeren, en bovendien om zijn gedachten die hij aan je opdringt goed waar te nemen terwijl ze nog in een vroeg stadium zijn. Maar je gaat daar niet mee in dialoog en je verwerpt ze radicaal. Negeer dergelijke gedachten meteen als je ze ontdekt en sluit alle poorten van de ziel,

de geest en het hart daarvoor. Geef je nergens aan over onder het voorwendsel dat de zaak eenvoudig is of dat je niet door zo'n verleiding wordt beïnvloed.

4 Met geloof

Weerstand is nodig, en je overwint de duivel met geloof. Maar met wat voor geloof? Het is het geloof dat God in je werkt en dat Hij in staat is de macht van de duivel en al zijn strikken die voor je zijn uitgezet teniet te doen. Het is het vertrouwen dat God wil dat "de scepter van de goddeloosheid... niet voorgoed [zal] rusten op het erfdeel van de rechtvaardigen," (Psalm 125.3) en het geloof dat God machtiger is dan alle intriges van de duivel en dat Hij Zelf voor ons strijdt. "De strijd is van de HEERE" (I Samuel 17.47) "De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn." (Exodus 14.14)

Je moet geloven dat de strijd van de Heere is. Jij bent het niet die de duivel bestrijdt, maar God bestrijdt hem met jou en door jou. Het is God die je de kracht geeft om te vechten, en de wapens die je moet gebruiken, en de ervaring om tegen de duivels te vechten, zoals de profeet David zegt: Het is God "die mijn handen leert om te strijden, mijn vingers om oorlog te voeren." (Psalm 144.1)

Nam je God mee in je oorlogen, in je verleidingen, in je problemen? Als je verslagen werd, kan dit zijn omdat je God niet meenam. God is absoluut in staat om in jou te overwinnen en in jou verheerlijkt te worden, hoe klein je eigen macht en hoe gering je eigen volharding ook zijn, want de Bijbel stelt: "Het is voor de HEERE niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig mensen." (I Samuel 14.6)

Toen koning Hizkia een dreigbrief ontving van koning Sanherib en diens machtige leger, legde hij de brief voor God in de tempel en hij stortte zich uit voor God, met de vraag of Hij actie wilde ondernemen. Dus God kwam tussenbeide en stuurde Zijn engel en versloeg het kamp van Sanherib. (II Koningen 19.35)

We zien ook hoe de profeet David met geloof overwon in zijn veldslagen. Hij zegt: "Als de HEERE niet bij ons geweest was, toen mensen tegen ons opstonden, dan hadden zij ons levend verslonden. Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik van de vogelvanger. Onze hulp is in de Naam van de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft." (Psalm 124) En: "Maar op U zijn mijn ogen gericht, HEERE Heere; tot U heb ik de toevlucht genomen, laat mijn ziel niet berooid achter. Bewaar mij voor de knellende strik die zij mij gezet hebben, voor de valstrikken van wie onrecht bedrijven." (Psalm 141.8-9) Voorts: "Er was niemand die naar mij omzag; voor mij was de mogelijkheid tot ontvluchten verloren, niemand zorgde voor mijn ziel. Tot U roep ik, HEERE. Ik zeg: U bent mijn toevlucht." (Psalm 142.5-6) Met zo'n geloof overwon David in zijn oorlogen, zoals in zijn strijd tegen Goliath.

Hoe machtig je vijand ook is, geloof dat God je van hem zal redden. Zing met de profeet David: "De stem van de HEERE hakt vurige vlammen uit de wolken. De stem van de HEERE doet de woestijn beven." (Psalm 29.7-8)

Weersta de duivel met een sterk geloof door de woorden van de apostel Paulus te herhalen: "Alle dingen kan ik aan door Christus, Die mij kracht geeft." (Filippenzen 4.13)

Wees standvastig in dit geloof, erop vertrouwend dat God je kant zal kiezen en je zal helpen om te overwinnen in alle oorlogen van de duivel. Hij zal je nooit in de steek laten, en zoals Hij met onze vaders was en hen leidde om in Hem te zegevieren, zal Hij ook met jou zijn en hij zal niet toestaan dat iemand je aanvalt om je pijn te doen. (Handelingen 18.10).⁶⁵

Dit geloof zal je kracht van binnen geven en macht over de duivel van buiten. Dus als de apostel spreekt over onze strijd met de duivels, zegt hij: “Verder, mijn broeders, word gesterkt in de Heere en in de sterkte van Zijn macht. Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel.” (Efeze 6.10-11)

Om te kunnen standhouden is onze persoonlijke kracht niet voldoende, maar we moeten sterk zijn “in de Heere en in de kracht van Zijn macht.” Onze menselijke wapens zijn niet geschikt, maar we moeten de hele wapenrusting van God aandoen en Gods kracht voor ons laten werken. Met deze kracht zullen we niet de geest van mislukking hebben, noch de geest van onderwerping aan de duivel. We zullen niet de geest van verslapping of de geest van wanhoop hebben omdat God, van wie we afhankelijk zijn, in staat is om ons te beschermen dwars door alle duivelse oorlogen heen. Door deze kracht kon de apostel Paulus zeggen: “Ik heb met wilde dieren gevochten in Efeze.” (I Korinthe 15.32) Hierdoor kon hij zeggen: “Want God heeft ons niet gegeven een geest van vreesachtigheid, maar van kracht en liefde en bezonnenheid.” (II Timotheüs 1.7)

65 Hier heeft de Paus het niet over lichamelijke pijn, maar de geestelijke pijn van het verliezen van de strijd tegen de zonde.

Gods kinderen falen dus nooit in hun strijd. Ze zijn moedig, en noch de duivel, noch de zonde kan over hen zegevieren. Hoe mooi is wat de apostel Johannes schreef over Gods kinderen: “Wij weten dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt; maar wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem.” (I Johannes 5.18) Al Gods kinderen hebben de geest van triomf en bereiken de beloften zoals de Heere zegt in (Openbaring 2 en 3).

Kijk naar Job de Rechtvaardige en het getuigenis van de Heere over hem: “Want er is niemand op de aarde zoals hij, een vroom en oprecht man, hij is godvrezend en keert zich af van het kwaad. Hij houdt nog steeds vast aan zijn vroomheid.” (Job 2.3) Zou de duivel zo iemand kunnen overwinnen? Integendeel, God hield hem aan de duivel voor als iemand die niet kon worden overwonnen.

Houd je in je strijd altijd de overwinning voor ogen, en niet de mislukking. Zeg tegen jezelf: “Het is onmogelijk te falen zolang ik mijn toevlucht tot God neem en Hij voor mij vecht. Ik ben niet bang voor de duivel, maar ik zal tegen de Heere zeggen: “Al ging ik ook door een dal vol schaduw van de dood, ik zou geen kwaad vrezen, want U bent met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.” (Psalm 23:4) En de Heere zegt mij: “Zie, Ik heb u in beide handpalmen gegraveerd.” (Jesaja 49.16) Ook heeft de Heere over mij, één van zijn schapen gezegd: “Ik geef hun eeuwig leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, Die hen aan Mij gegeven heeft, is meer dan allen, en niemand kan hen uit de hand van Mijn Vader rukken.” (Johannes 10.28-29)

5 Nederigheid

De heilige Antonius overwon de duivels mede door zijn nederigheid. Wanneer ze zich om hem heen verzamelden, sprak hij hen nederig toe: "Gij sterke, wat wilt u met mij, ik die zwak ben?" En hij bad: "Red mij, o God, van degenen die denken dat ik enige waarde heb, hoewel ik te zwak ben om zelfs de jongste [duivel onder hen] te bevechten." Toen de duivels hem zo'n gebed vol nederigheid hoorden opzenden, konden ze het niet uithouden en ze verdwenen als rook.

Ook de heilige Makarius de Grote overwon de duivel met nederigheid. Eens verscheen de duivel aan Makarius en zei: "O, jij Makarius! Eén ding doet u dat wij niet doen! U vast en ook wij eten niets; U waakt en ook wij slapen niet; U woont in de woestijn en de wildernis en wij ook; maar u overwint ons met één ding." De heilige vroeg wat dat was en de duivel antwoordde: "Het is met uw nederigheid dat u ons overwint."

Nederigheid overwint de duivel om vele redenen, waaronder de volgende: Ten eerste: omdat de duivel niet nederig is en nederigheid hem herinnert aan zijn trots die de oorzaak was van zijn val. Ten tweede: omdat nederigheid hem herinnert aan het beeld van Jezus Christus die Zichzelf ontledigde en de gestalte van een slaaf aannam om de mensheid te redden. Alleen al de herinnering hieraan verontrust hem en hij vertrekt. Ten derde: omdat de nederige persoon, die zijn zwakheid voelt, de kracht van God zoekt om hem te helpen in de strijd tegen de duivel en dit is wat de duivel het meest vreest. Dus schreef ik een keer in mijn aantekeningen de volgende woorden: "De duivel zei tegen God: 'Laat de sterken maar aan mij over, ik ben verantwoordelijk voor

hen; maar de zwakken kan ik niet overwinnen, want als ze merken dat ze geen macht hebben, bevechten ze mij met Uw kracht’”.

Het verhaal van de heilige Sarapamon de Gesluerde⁶⁶ bewijst dat het uitdrijven van de duivels kan worden bewerkstelligd door nederigheid. De dochter van een heerser genaamd Zahra was bezeten door een duivel en ze brachten haar naar de patriarch om voor haar te bidden zodat de duivel zou worden uitgeworpen. De patriarch zei nederig tegen hen: “Ik heb niet zo’n gave, ga naar de heilige Sarapamon de Gesluerde.” Toen ze naar hem toe gingen, zei Sarapamon nederig: “Mijn gebeden voor haar zijn niet voldoende.” Hij had het kruis van de patriarch nodig om daarmee het kruisteken op haar te geven, en hij zei: “Door de zegen van dit kruis zal ze herstellen”. Hiermee schreef hij haar herstel aan de patriarch toe en niet aan hemzelf. Zo herstelde de bezeten dochter, omdat de duivel zulke nederigheid niet kon verdragen.

We hebben het gehad over het belang van nederigheid voor het bestrijden van de duivels en gaven enkele voorbeelden van verhalen van enkele heiligen. Maar wat is nu het praktische effect van nederigheid bij het overwinnen van de duivelse oorlogen?

- Een nederige persoon beseft altijd dat hij zwak is en zoekt de hulp van God die krachtig tot hem komt; dus overwint hij omdat hij niet afhankelijk is van zijn eigen menselijke kracht maar van Gods hulp.

66 De heilige Sarapamon de Gesluerde leefde in de 18-19de eeuw. Deze monnik werd uiteindelijk bisschop van Menofiya. Hij stond bekend om zijn macht om demonen uit te drijven en zieken te genezen.

- De nederige persoon is op zijn hoede voor de geringste zonde en is bang voor verleidingen te vallen, zodat hij aan alle verleidingen ontsnapt en zichzelf niet in een beproeving stort en weinig nadenkt over zaken die hem doen zondigen. Door deze voorzichtigheid vanwege zijn nederigheid overwint hij de duivels.
- De nederige persoon is open over zijn strijd en zwakke punten, wat een oplossing bevordert, en zo overwint hij.
- De nederige persoon bidt veel en zendt altijd gebeden op, zelfs in verband met de geringste zonde. Zo neemt hij God mee in zijn oorlogen en hij overwint.
- Nederigheid zelf is een deugd die de duivels niet kunnen verdragen en daarom vluchten ze weg.

6 Wijsheid en onderscheidingsvermogen

Als een gedachte door je hoofd spookt, moet je die goed onderzoeken. Is het onderdeel van de duivelse oorlogen? Wat is goed en wat is er mis mee? Doe hetzelfde met visioenen en dromen en met het advies van anderen. "Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn." (I Johannes 4.1)

Wat zijn de bronnen van de wijsheid, kennis en onderscheidingsvermogen die je nodig hebt? Sommigen zijn van nature wijs; God schiep hen zo en schonk hen intelligentie, wijsheid en kennis. Zulke mensen kunnen de strijd van de duivel ontdekken en deze onderscheiden van een waarlijk geestelijke gedachte. Een ander verwerft zich wijsheid door het lezen van de Bijbel, christelijke

boeken en verhalen van de heiligen. Een derde persoon verwerft zich wijsheid door ervaring. Elke keer als hij wordt misleid leert hij een les en hij maakt kennis met de list van de vijand zodat hij niet opnieuw struikelt. Zoals een van de heiligen zei: "Ik kan me niet herinneren dat de duivels me twee keer ten val hebben gebracht door dezelfde zonde." Iemand kan ook wijsheid verwerven door middel van raad, begeleiding en onderwijs. Omdat hij de oorlog van de duivel onderscheidt en blootlegt, ontsnapt hij eraan en zo kan de vijand hem niet misleiden.

Dit alles geldt voor de persoon die wil overwinnen; er zijn natuurlijk ook mensen die weten dat zo'n oorlog van de duivel is, maar die steeds opnieuw misleidt worden om redenen in zichzelf of omdat ze niet in staat zijn weerstand te bieden.

Zoals wijsheid de intriges van de duivel onthult, geeft het je ook de handreikingen voor hoe te handelen. Een wijs persoon weet hoe hij aan de intriges van de duivel kan ontsnappen, hoe hij aan zijn strikken kan ontsnappen, hoe hij kan opstaan na een val en hoe hij weg kan komen van alle wegen van de zonde.

7 Geestelijk advies krijgen en zonden belijden

Geestelijke begeleiding onthult de intriges van de duivels en laat zien hoe je eraan kunt ontsnappen. Je geestelijke adviseur bidt ook voor je ziel om gered te worden, zoals de apostel Paulus zegt: "Gehoorzaam uw voorgangers en wees hun onderdanig, want zij waken over uw zielen omdat zij rekenschap moeten afleggen, opdat zij dat mogen doen met vreugde en niet al zuchtend. Dat heeft immers voor u geen nut." (Hebreeënen 13.17) Dus wie zijn eigen wil volgt op het geestelijke pad, kan vallen in de

strikken van de duivel. Er is gezegd, “Zij die geen gids hebben, vallen als de bladeren van de bomen.” Vandaar het belang van de biechtvader in de Kerk. Je onthult aan hem je hart, je deelt met hem alles, ook dat waarvoor je je schaamt; je vernedert jezelf voor God bij die biechtvader. Hij leidt je naar wat je zou moeten doen. Je biecht legt de werkelijkheid van de oorlogen bloot waarvan beginnelingen zich anders misschien helemaal niet bewust zouden zijn.

De persoon die biecht, ontdoet zich van veel zonden dankzij de deugd van de biecht. De duivels van deze specifieke zonden kunnen de vernedering van de persoon die zijn zonden belijdt niet verdragen, dus vluchten ze weg. De duivels werken graag in de duisternis en de biecht brengt ze aan het licht. Het geestelijke advies verbreekt hun strikken en de vergeving verbonden aan het sacrament van de biecht vernietigt hun arbeid. We zien dus dat de persoon die zijn zonden belijdt, zijn geestelijke leider gehoorzaamt en een leven van berouw leidt, zal worden gered van de duivelse oorlogen. Hoewel de zonde hem misschien niet helemaal verlaat, wordt de kracht van de zonde die hem aanvalt, zwakker.

De duivel probeert de biecht dus te verhinderen en wekt argwaan over de biechtvader. Eerst komt de duivel van de verlegenheid tussenbeide om de biecht te verhinderen. Dan komt de duivel van de lust om te zeggen: “Wat heeft het voor zin, want ik kom bij je terug,” en de duivel van gedachten en redeneringen begint het onderwerp biecht als zodanig te bespreken. Dan volgt de duivel van de twijfel om argwaan te wekken over de biecht en de biechtvader.

Wat jou betreft, als dit bij jou gebeurt, wees standvastig en belijd ook dit alles. Zo zal de duivel geen weg met je vinden en zal hij je als een lastige tegenstander beschouwen en je verlaten.

8 Waakzaamheid en voorzichtigheid

Het is niet genoeg om je zonden te belijden en jezelf bloot te geven voor God bij diegene bij wie je om raad vraagt. Je moet ook waakzaam zijn ten aanzien van je eigen redding. Zoals de apostel zegt: “Wees nuchter en waakzaam; want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden.” (I Petrus 5.8)

Wees waakzaam omdat uw vijand alert en sterk is, opdat hij u niet zal aanvallen in tijden van onwetendheid, nalatigheid, lauwheid en vermoeidheid, of wanneer u uw geestelijke plichten vergeet of niet gericht bent op uw redding.

De Kerk biedt ons vele gelegenheden waar ze ons oproept wakker te zijn. In tijden van vasten zegt de Kerk tegen ons: “Wees nuchter en voorbereid” en in de liturgieën staat: “Kom en neem deel aan de Eucharistie.” In de preken, lezingen en bijeenkomsten worden we opgeroepen om ons te bekommeren om onze eeuwigheid en om Gods oorlogen met alle voorzichtigheid te voeren. We moeten waakzaam zijn, en de Kerk roept ons op om aan het begin van het middernachtelijke gebed tegen God te zeggen: “Verwijder de slaap van veronachtzaming uit onze

gedachten. Geef ons, o Heer, waakzaamheid om te weten hoe we in Uw aanwezigheid moeten staan.”⁶⁷

De duivel wil dat zijn prooi nalatig is, zodat hij gemakkelijk kan worden vernietigd. Wie zijn spirituele plichten verwaarloost, wordt gemakkelijk ten val gebracht omdat hij niet gesterkt wordt door enige geestelijke paraatheid of geestelijke emoties die de middelen van genade in ons hart planten. Dus soms, wanneer de duivel iemand wil doen struikelen, begint hij met het wapen van verslapping: de persoon verslapt in zijn gebeden, Bijbellezen, geestelijke bijeenkomsten, biecht en Eucharistie. Terwijl hij zorgeloos wordt, slaat de duivel hem en hij struikelt.

Aan de andere kant, de persoon die bezorgd is over zijn geestelijke plichten houdt zich God voor ogen. Dit maakt hem beschaamd om te vallen en God helpt hem in zijn oorlogen.

Er is een type persoon dat pas na een val tot zichzelf komt. Een voorbeeld van dit type is de verloren zoon die pas wakker werd nadat hij verdwaald was en toen dit al een tijdje doorging. Ook de profeet David was zich er niet van bewust toen hij viel. Hij kwam pas tot zichzelf toen Nathan tegen hem zei: “Gij zijt die man.” De wijze Salomo was niet erg wijs toen hij viel, en hij was er zich niet van bewust dat alles ijdelheid en kweiling van de geest was, wat hij overigens helemaal niet dacht toen vrouwen hem verleidden.

⁶⁷ Dit ‘middernachtelijk gebed’ is onderdeel van het Koptische gebedsboek, de Agpeya. Monniken en priesters dienen dit te volgen en bidden dit dagelijks.

Wat jou betreft, kondig een algemene mobilisatie af zolang je vijand brult. Zeg tegen de duivel: "Stop bij de grens en ga er niet voorbij." Grijp naar je wapens van vasten, gebeden, waakzaamheid, berouw en voorzichtigheid. Houd vast aan de Heere en let goed op elke beweging van de vijand, elk verlangen, elke gedachte, elke actie van de zintuigen. Doe wat de apostel zegt, en neem "elke gedachte gevangen om die te brengen tot de gehoorzaamheid aan Christus." (II Korinthe 10.5)

Luister in je geestelijke wake naar de woorden van de apostel: "Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kunt houden tegen de listige verleidingen van de duivel." (Efeze 6.11) Wees waakzaam, en "ieder draagt zijn zwaard aan zijn heup tegen de verschrikking in de nachten." (Hooglied 3.8) Hiermee bedoelen we het zwaard van de Geest, de borstplaat van gerechtigheid en het schild van geloof (Efeze 6) en alle andere geestelijke praktijken.

Laat zo'n voorzichtigheid en zo'n bereidheid je hele leven bijblijven. Wees op je hoede tot de dood, en wees waakzaam tot het laatste moment, "opdat hij u niet, als hij plotseling komt, slapend aantreft." (Markus 13.36) De Heere Jezus Christus werd zelfs aan het kruis bevochten toen er tegen Hem werd gezegd: "Als U de Zoon van God bent, kom dan van het kruis af!" (Mattheüs 27.40) Wees dus altijd paraat en zeg niet "Ik ben al oud", of "Ik ben al gered."

Pas op voor de duivel die vecht met theologie. Je kunt zeggen: "O Heer, wees mij genadig," en je merkt dan dat de duivel je berispt en zegt: "Zeg nooit: 'Wees mij genadig', want de Heere heeft lang geleden genade met

je gehad toen hij je verlost aan het kruis en je bent dus gered. Wat betekent dit woord 'genade' dan? Wat je bidt is een ketterij!" Zeg dan tegen de duivel: "De Heere had genade met mij en redde mijn ziel, maar ik heb geen genade met mezelf. Ik verlies mijn verlossing elke dag. Dus ik zal tot God blijven roepen: 'Heb medelijden met mij.'" Waak dus over je eigen redding.

Gedraag je in je waakzaamheid in alle ernst en volledige voorzichtigheid. Wees zeer trouw, zelfs in het kleine, want je trouw, voorzichtigheid en ernst zullen de duivel van je doen vluchten met het gevoel dat de strijd met jou voor hem toch een verloren strijd is.

9 Bidden en vasten

Toen de discipelen de duivel niet konden uitdrijven, zei de Heere tegen hen: "Dit soort kan nergens anders door uitgaan dan door bidden en vasten." (Markus 9.29) Vandaar dat we het belang inzien van bidden en vasten voor de triomf in duivelse oorlogen, of anders gezegd, het belang om God in ons leven en onze oorlogen te brengen doordat we tot Hem roepen: "Verlos ons van de intriges van de tegenstander en maak een einde aan alle valstrikken die hij tegen ons uitzet."

We zullen mislukken in onze geestelijke strijd als we de duivel helemaal alleen onder ogen zien, zonder God erbij. We zouden tegen God moeten zeggen: "Deze sterke vijand van ons, die rondgaat als een brullende leeuw, deze sluwe vindingrijke vijand kan niet worden overwonnen door onze vaardigheid en intelligentie, maar we zoeken redding bij U. Wij, voor zover we kunnen, onderscheiden geesten en ontdekken de gedachte die van hem komt en

zijn op onze hoede ervoor, maar de kracht komt van U. We worstelen voor zover ons vermogen het ons toelaat, maar U leidt ons naar de triomf in Christus.”

Met betrekking tot elke zonde, groot of klein, willen we de duivel niet alleen onder ogen zien, maar God moet met ons zijn. Dus we spreken Hem aan, aan het begin van het Gebed van het Eerste Uur: “We vragen U om ons vandaag vrij van zonde te houden en ons te verlossen” en aan het einde van hetzelfde gebed zeggen we: “Sta ons toe U vandaag te behagen. Bescherm ons tegen elk kwaad, elke zonde en tegen elke macht van de vijand. Omring ons met Uw heilige engelen opdat we door hen geleid en bewaakt mogen worden.”⁶⁸

Veel mensen zoeken God alleen in tijden van tegenspoed, zoals iemand die niet naar de dokter gaat behalve wanneer de ziekte ernstiger wordt en hij een zeer slechte toestand bereikt. Maar de Kerk leert ons te bidden voor verlossing voordat de strijd begint. Dat is een beschermend gebed vóór het genezende gebed. We vragen God om alle valstrikken van de duivel die tegen ons zijn opgezet, teniet te doen, en wachten niet tot we er echt in trappen om dan God te vragen om ons eruit te halen. Zo vragen we God in het Dankgebed dat Hij van ons wegneemt “alle verleiding, alle invloed van satan, het opstaan van de verborgen en overduidelijke vijanden.” We vragen Hem om ze van ons weg te nemen nog voordat ze komen. “Leid ons niet in verzoeking.”

We raken niet in de war door de oorlogen van de vijand, maar we vragen God om hulp. Deze duivel die meer

68 Dit Gebed van het Eerste Uur is het eerste gebed van de dag in de Agpeya en wordt door monniken en priesters dagelijks gebeden.

dan zeventuizend jaar ervaring heeft met het bestrijden van mensen, kan ik niet overwinnen. “Maar U bent God, de eeuwige, U was er eerder dan de duivel. Hij was de schepping van Uw handen vóór zijn val. U kent al zijn intriges, U kunt hem binden en beperken en grenzen voor hem stellen, en hem zelfs volledig afwijzen. Dus red me van hem.”

We nemen dus toevlucht tot God door het gebed zonder welke we niet gered zouden worden. Als je valt tijdens het vechten tegen de vijand, heb je niet ernstig genoeg gebeden. Als je gebeden sterk zijn, zal je hem zeker overwinnen. Wees er zeker van dat wanneer God het geroep van de armen hoort, Hij zal antwoorden. Want Hij zegt: “Om de verwoesting van de ellendigen en het gekerm van de armen zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in veiligheid brengen wie hij weg wil blazen.” (Psalm 12.5) Zeg dus tegen Hem: “Sta op, Heere, laat Uw vijanden overal verspreid worden en hen die U haten, van Uw aangezicht vluchten!” (Numeri 10.35) “Breng verlossing, HEERE, want goedertieren mensen zijn er niet meer, onder de mensenkinderen zijn er nog maar weinig trouw.” (Psalm 12:1) “De duivels zijn Uw vijanden, o Heer, meer nog dan dat ze mijn vijanden zijn. Ze vechten tegen Uw Koninkrijk in mij en in anderen; dus Heere, vecht tegen hen namens mij en namens anderen. Laat ons niet alleen in de oorlogen van de duivels, want zonder U kunnen we niets doen.” (Johannes 15.5)

David, de profeet die Gods triomf in zijn oorlogen ervoer, zei in de Psalmen: “De rechterhand van de HEERE is hoogverheven, de rechterhand van de HEERE doet krachtige daden.” (Psalm 118.16) Heb je de rechterhand van de Heere geprobeerd in je leven? Heb je Gods

redding ervaren waarvan Hij tegen Mozes zei: “Wees niet bevreesd, houd stand, zie het heil van de HEERE dat Hij vandaag nog voor u zal bewerken! De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn.” (Exodus 14.13-14) Als je dit meemaakt, kan je met de profeet David zeggen: “De HEERE is bij mij, te midden van wie mij helpen, daarom zie ik neer op wie mij haten.” (Psalm 118:7) “Bij u zal het onheil niet komen.” (Psalm 91.7)

Je hebt het met je eigen argumentaties geprobeerd, met je intelligentie, je wil en je gewoontes; je hebt de hulp van mensen geprobeerd; maar heb je de redding van de Heere ervaren? Heb je de effectiviteit ervaren van de sterke gebeden die de horens van de altaren vasthouden? O, als je dat zou doen!

Wees niet als iemand die tegen de Heere zegt: “Laat me mijn gang gaan, o Heere, en als ik val en niet kan opstaan, dan zal ik U zoeken.” Waarom wacht je tot je valt en niet meer kunt opstaan? Zoek Hem op dit moment en je zult merken dat Zijn kracht je ondersteunt om niet te vallen. Natuurlijk, als je valt en God zoekt, zal Hij je oprichten, maar je zult gewond en gebroken weer opstaan. Neem liever je toevlucht tot de sterke Hand die je kan beschermen en roep de Heere aan door te zeggen: “Verlos ons van de intriges van de tegenstander en maak een einde aan alle valstrikken die hij tegen ons uitzet.” Dan zal God je te hulp komen en je verlossen en je zult zingen met de Psalmist: “Onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik van de vogelvanger; de strik is gebroken en wij zijn ontkomen.” (Psalm 124.7-8)

Vraag God om je de overwinning te geven zoals Hij die gaf aan degenen die vroeger streden; en om je kracht te geven zoals Hij die aan hen gaf, en om je Zijn genade en

de kracht van Zijn Heilige Geest te geven, zodat je mag worden ondersteund met Zijn goddelijke kracht. Vraag Hem om de duivel te bestraffen zoals Hij eerder deed en tegen hem te zeggen: “Ga weg, satan.” (Mattheüs 4.10)

10 Ga weg, Satan

Deze woorden waarmee de Heere de duivel berispte: “Ga weg, satan” waren niet voor de verleiding in de woestijn alleen maar ook voor alle oorlogen van de duivel met de mensheid. Ervaar de kracht van deze woorden in je leven wanneer de Heere binnenkomt en de duivel wegstuurt, zodat zijn oorlog niet zwaar tegen je zal zijn of dat hij tenminste zal doen zoals hij deed met de verleiding in de woestijn, om voor een tijdje van je weg te gaan. (Lukas 4.13)

Wanneer je dan merkt dat de oorlog van je verwijderd is en dat allerlei gedachten en lusten je niet langer kwellen zoals voorheen, en wanneer vermoeidheid niet langer bestaat maar er een nieuw licht op je schijnt, weet dan dat de Heere de duivel heeft bestraft en hem heeft weggezonden. De Heere heeft hem van je weggestuurd

God staat niet toe dat de duivel voortdurend tegen ons vecht en ons in de greep houdt. Wanneer God ons soms door de duivel laat verzoeken, is dit om ons de kans te geven geestelijke voordelen uit deze strijd te halen. Wanneer de duivel echter met wanhoop of verwarring op ons aandringt, berispt God hem door te zeggen: “Weg met jou, satan.”

Er kunnen tijden zijn dat iemand helemaal verlost is van de duivelse oorlogen en hij zich absoluut bij God weet, gelukkig in Diens gemeenschap. Hij vraagt zich

zelfs af hoe hij eerder ooit heeft kunnen zondigen en hoe hij zo ernstig kon struikelen. Tijdens deze geestelijk heel troostrijke periode realiseert hij zich dat de Heere Jezus Christus - glorie aan Hem - die Zelf deze duivelse oorlogen heeft doorstaan, de duivel voor hem op een afstand houdt. Alsof God tegen de duivel heeft gezegd: "Ik heb je de vrijheid gegeven om te verleiden en te proberen, maar niet in deze mate. Dus ga weg, satan."

Geloof me, broeders, de zonden waarin we soms vervallen zijn maar een klein deel van hoe zwaar de duivelse oorlogen tegen ons zouden kunnen zijn. Deze oorlogen zouden ons met geweld aangrijpen als God ze niet zou verhinderen nog voordat ze ons bereiken en als Hij de duivel er niet van zou weerhouden ons ermee te verleiden. God staat alleen toe dat je bevochten wordt met de oorlogen die jij kunt weerstaan, want als Hij zou toestaan dat je bestreden zou worden met het hele arsenaal van de duivel, zou je het niet verdragen.

Je zou op het punt kunnen staan om te worden blootgesteld aan een zware oorlog en om ernstig te struikelen. Maar dan word je uit zo'n oorlog gered zonder dat je je ergens van bewust was. Dat komt omdat God tussenbeide kwam en tegen de duivel zei: "Weg met jou... je hebt deze persoon al krachtig genoeg bestreden." Denk eraan hoe God grenzen stelde aan de duivel bij diens strijd tegen tegen Job de Rechtvaardige: Eerst hoe hij Job zelf niet mocht treffen (Job 1.12) en daarna dat hij hem niet om het leven mocht brengen. (Job 2.6) De woorden "Ga weg, satan" zijn een grote troost voor ons. Ze maken ons ervan bewust dat de oorlogen van de duivel beperkt zijn en dat hij niet absoluut vrij is om met ons te doen wat hij wil. Ze

maken ons er ook van bewust dat de duivel zelf in handen is van de Almachtige, die hem kan berispen wanneer Hij wil, hem kan tegenhouden en grenzen stellen, hindernissen en beperkingen opleggen, en zelfs kan wegsturen. Laten we er dus zeker van zijn dat aan welke oorlogen we ook worden blootgesteld, ze binnen onze macht en capaciteiten en weerstand liggen. We kunnen winnen, als we dat willen.

God heeft ons macht over de duivel gegeven, we kunnen tegen hem zeggen “ga weg” en hij gaat weg. Echter, vaak willen we niet tegen de duivel zeggen: “Weg met jou.” Soms verslappen we in de strijd tegen hem en geven we hem een manier om bij ons binnen te dringen. Een andere keer onderwerpen we ons aan hem en kwijnen we weg en stellen we het wegsturen van hem uit. Soms onderhandelen we met hem en staken we de vijandschap met hem en zijn we niet resoluut. Soms geven we ons zelfs aan hem over of werken we met hem samen, terwijl we weigeren om resoluut tegen hem te zeggen: “Ga weg!”

Ik vrees zelfs dat sommigen hun hart en emoties voor hem openen en hem verwelkomen. Velen kunnen de duivel niet afwijzen en tegen hem zeggen: “Ga weg” omdat er vriendschap is tussen hen en de duivel, en er liefde of vertrouwddheid is, en er banden zijn die hen met hem verbinden en hen onderwerpen aan zijn wil. Zelfs als de Heere hem berispt en hij weggaat, zouden ze hem zoeken en hem vragen om terug te keren om hen te helpen! Ze willen niet dat de duivel bij hen weggaat.

Alleen een zuiver hart kan de duivel berispen en tegen hem zeggen: “Ga hier weg,” en alleen zo iemand kan

gelukkig worden als God de duivel omwille van hem berispt. Anderen hebben misschien wat nodig van de duivel waarvoor ze hem dicht bij zich houden en hem zelfs verdedigen. Dit gebeurde onder de Efeziërs die de godin Artemis (Diana) en haar standbeeld verdedigden. (Handelingen 19.28) Om een soortgelijke reden vroeg de Heere soms aan zieke mensen, “Wil je eigenlijk wel beter worden?” (Johannes 5:6)

Laat je wil één zijn met Gods wil om de duivel uit je leven te verdrijven, ongeacht wat dit je kost en ongeacht hoeveel problemen je kan hebben als de duivel van je weggaat, want de Bijbel zegt: “Wonden door iemand die liefheeft, zijn tekenen van trouw, maar overvloedig zijn de kussen van een hater.” (Spreuken 27.6) De duivel kan je kussen terwijl hij doet alsof hij van je houdt en je misleidt met het idee dat hij je gelukkig zal maken en je lusten en verlangens zal verwezenlijken, zodat je hem niet uit je leven zult bannen terwijl hij intussen strikken voorbereidt om je te vernietigen! Geloof hem dus nooit.

Wanneer de Heere deze duivel berispt, doe dan waarachtig mee met God en verbreek elke vroegere relatie met de duivel en doe dit met alle vastberadenheid. Probeer niet God en de duivel in je leven te houden, want: “Welke gemeenschap heeft licht met duisternis?” (II Korinthe 6.14)

Sluit geen vriendschap met een vijand van God en neem aan geen enkele activiteit met zo iemand deel. Verwijder al zijn bezittingen uit je leven, je huis en je bibliotheek; al zijn foto's, zijn boeken en tijdschriften, al zijn amusementsmiddelen en liedjes en verhalen, zijn vertegenwoordigers en supporters. Zeg tegen hem: “Weg met jou, satan, en weg met alles wat van jou is.” Sluit alle

poorten voor hem, zodat hij niet naar je kan terugkeren. Verwerp de duivel in alle ernst, voor altijd en resoluut. Laat dit verwerpen van hem niet wankel, besluiteloos en onduidelijk zijn. Zoals het Egyptische gezegde luidt: "Het ene oog op het paradijs, het andere op de hel." Wees er absoluut zeker van dat het verblijf van de duivel met al diens intriges in je leven enkel verlies voor je is. Wees voorzichtig om geen enkele winst van hem aan te nemen, want een dergelijke winst zal je je leven en je eeuwigheid kosten.

11 Sta tegen de zonde op met Bijbelteksten

Leer een aantal Bijbelverzen over de zonden die tegen u ten strijde trekken uit het hoofd. Als de duivel bijvoorbeeld met de zonde van woede tegen je strijdt, zeg dan tegen hem: "De toorn van een man brengt immers geen gerechtigheid voor God teweeg." (Jakobus 1.20) Of herhaal de woorden van een van de heiligen, "hoewel de prikkelbare persoon de doden opwekt, wordt hij door God en door niemand geaccepteerd."

Als de duivel je bestrijdt met de verleiding om met lust naar vrouwen te kijken, leg hem dan de woorden van de Heere voor: "Maar Ik zeg u dat al wie naar een vrouw kijkt om haar te begeren, in zijn hart al overspel met haar gepleegd heeft." (Mattheüs 5.28)

Als hij je bestrijdt met overspel, denk dan aan de woorden van de apostel: "Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent?" (1 Korinthe 6.19) "Weet u niet dat uw lichamen leden zijn van Christus? Zal ik dan de leden van Christus nemen en die maken tot leden van een hoer? Volstrekt niet!" (1 Korinthe 6.15)

Als de duivel u bestrijdt met de fouten van de tong, houd jezelf dan de verzen van de Bijbel voor: “In de veelheid van woorden ontbreekt de overtreding niet, maar wie zijn lippen inhoudt, is verstandig.” (Spreuken 10.19) En: “Ieder mens moet haastig zijn om te horen, maar traag om te spreken en traag tot toorn.” (Jakobus 1.19) En zeg ook: “HEERE, zet een wacht voor mijn mond, behoed de deur van mijn lippen.” (Psalm 141.3)

Als de duivel je bestrijdt met de liefde voor de huidige wereld en met haar verleidingen, confronteer hem dan met de woorden van de Bijbel: “Vriendschap met de wereld is vijandschap met God.” (Jakobus 4.4) En: “Heb de wereld niet lief en ook niet wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem.” (I Johannes 2.15) En: “De wereld gaat voorbij, en haar begeerte.” (I Johannes 2.17)

Denk ook aan wat er in dit verband in Prediker staat, in het bijzonder de uitspraak: “Een en al vluchtigheid, zegt Prediker, een en al vluchtigheid, alles is vluchtig; het was alles vluchtig en najagen van wind; Zie, het was alles vluchtig en najagen van wind. Daarin was geen voordeel onder de zon.” (Prediker 1.2,14, 2.11)

Als de duivel je met trots bestrijdt, denk dan aan de woorden van de Bijbel: “Trots komt vóór de ondergang, en hoogmoed komt vóór de val.” (Spreuken 16.18) En: “God keert Zich tegen de hoogmoedigen, maar aan de nederigen geeft Hij genade.” (Jakobus 4.6; I Petrus 5.5)

Deze manier om de zonde onder ogen te zien in het licht van de geboden werd al door de heilige Evagrius geadviseerd. We vinden deze methode uitgebreid terug in de gedichten van Evagrius getiteld Over het Denken die

beschikbaar zijn in de manuscripten van de kloosters. Je kunt echter voor jezelf genoeg verzen in de Bijbel vinden die je in je eigen strijd kunt gebruiken, en ze uit je hoofd leren.

“Want het Woord van God is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard, en het dringt door tot op de scheiding van ziel en geest, van gewrichten en merg, en het oordeelt de overleggingen en gedachten van het hart.” (Hebreeën 4:12) De Bijbel gebruiken in de geestelijke strijd is dus zeker effectief.

Wees er zeker van dat wanneer je je het Woord van God herinnert, het een remmende werking op de zonde in jezelf zal hebben, zoals de Heere heeft gezegd: “Zo zal Mijn woord zijn dat uit Mijn mond uitgaat: het zal niet vruchteloos tot Mij terugkeren, maar het zal doen wat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend.” (Jesaja 55.11) Probeer dus zelf hoe krachtig het Woord van God is in de strijd tegen de duivel.

5

Voordelen van geestelijke strijd

God verhindert niet dat de duivel tegen ons vecht, maar Hij kiest onze kant in deze duivelse oorlogen en gebruikt ze omwille van ons geestelijke voordeel. Zo zien we dat Paulus de Eenvoudige, nadat hij enige tijd bij Antonius had gewoond waar hij beschermd werd door diens gebeden, door Antonius werd gevraagd om alleen te gaan wonen, zodat hij in zijn eenzaamheid de duivelse oorlogen zelf het hoofd moest bieden om daar voor zichzelf baat van te hebben.

Wat zijn dan de geestelijke voordelen die kunnen worden verkregen door geestelijke strijd? Wat was het nut van de oorlogen die de afgezonderde kluizenaars meemaakten in de woestijn en de wildernis waar ze zich konden wijden aan de liefde voor God en waar ze de vijand konden bevechten?

1 Nederigheid

Hoe heviger iemand in duivelse oorlogen wordt bestreden, des te meer voelt hij zijn zwakheid en dit maakt een einde aan zijn trots en hij voelt zich innerlijk berouwvol. Hij merkt dat hij kan struikelen en dat zijn wilskracht tekort schiet en dus erkent hij dat de zonde “vele dodelijk gewonden [heeft] doen neervallen, geweldig veel zijn allen die zij heeft gedood.” (Spreuken 7:26)

2 Bidden en je aan God vastklampen om hulp

Wanneer een persoon het rustig heeft, zoekt hij misschien geen goddelijke hulp en voelt hij daar misschien geen dringende behoefte aan. Maar wanneer de oorlog tegen hem hevig is, roept hij het uit tot God om hem de overwinning te geven op zijn wrede vijand. Dus, zich zwak voelend, houdt hij vast aan God in diepe gebeden en met een sterke band. God zegt immers: "Roep Mij aan in de dag van benauwdheid; Ik zal u eruit helpen en u zult Mij eren." (Psalm 50.15)

3 Empathie met zondaars

Wie niet door de duivels wordt bevochten, kan hard zijn jegens zondaars en hen veroordelen als ze vallen. Maar wie zelf gevochten heeft en het geweld van de vijand heeft ervaren, leeft mee met elke zondaar en bidt voor hem. De apostel Paulus zegt: "Denk aan de gevangenen alsof u zelf ook gevangen bent, en denk aan hen die slecht behandeld worden, alsof u ook zelf lichamelijk slecht behandeld wordt." (Hebreeënen 13.3) Hij zegt ook over de Heere der heerlijkheid: "Want waarin Hij Zelf geleden heeft, toen Hij verzocht werd, kan Hij hen die verzocht worden, te hulp komen." (Hebreeënen 2.18)

4 Ervaring opdoen

De persoon raakt geoefend in het vechten en leert oorlog voeren, en maakt kennis met de intriges en kunsten van de vijand. Hij krijgt ervaring door vallen en opstaan. Het is bekend dat aan elke promotie een examen vooraf moet gaan en wie voor dit examen slaagt, wordt gepromoveerd zoals dat ook bij studenten het geval is. Wie in de

oorlogen tegen de vijand heeft gevochten, heeft ervaring opgedaan. Deze geestelijke ervaringen zijn een leerschool die geestelijke leiders oplevert, die in staat zijn anderen te helpen door ze aan te moedigen en door hen de listen van de vijand te doen kennen.

5 Een zegen waardoor we kronen krijgen

Waarachtig zijn de woorden van één van de heiligen: “Niemand zal worden gekroond behalve degene die overwint, en niemand zal overwinnen behalve degene die vecht.” Ons uithoudingsvermogen in de oorlogen van de vijand en het weerstaan ervan, onze strijd en ons verzet, dit alles toont onze liefde voor de Heere en we krijgen er kronen voor. Zoals een van de vaders zei: “De kronen worden in de oorlog niet alleen gegeven aan de soldaten die de overwinning hebben behaald, maar ook aan degenen die gewond zijn geraakt en pijn lijden, zolang ze maar niet hebben toegegeven aan de vijand maar tegen hem hebben gevochten.”

6 Oorlogen maken waakzaam en paraat

De Heere zegt: “Laat uw lendenen omgord zijn en uw lampen branden.” (Lukas 12.35) Het gevoel van iemand dat hij in oorlog is, maakt hem altijd bereid om te vechten en alle geestelijke oefeningen uit te voeren om te kunnen overwinnen, zoals bidden, vasten, nederigheid en het verkrijgen van geestelijk advies. Als er minder oorlogen waren, zou dit misschien tot geestelijke lethargie leiden. Oorlogen maken hem altijd paraat, altijd voorzichtig en op zijn hoede. De angst om te struikelen zorgt ervoor dat hij zich beter voorbereidt om te overwinnen.

7 Sterk en onbevreesd

Hij die oorlog vreest, is hij die het niet wil zien of die niet vecht. Maar de persoon die oorlogen meemaakt, krijgt moed en vrijmoedigheid. De kronen die hij wint, moedigen hem aan om ook aan andere oorlogen mee te doen en hij vreest niet om neergeveld te worden. Zou een student zeggen: "Ik zal niet meedoen aan de examens omdat ik bang ben dat ik zal zakken. Ik zal nieteens studeren of naar school gaan?" Nee, hij legt de examens moedig af en zegt: "Ik zal alle leerproblemen en examens overwinnen."

8 School van geloof

In deze oorlogen zien we hoe Gods Hand tussenbeide komt, hoe Hij helpt en de overwinning geeft, hoe Hij de vijand berispt, hoe Hij de kleine David de kracht geeft om Goliath te verslaan. Dit geeft ons een diep vertrouwen in Gods liefde, in Zijn zorg en in Zijn werk voor ons.

9 Gelijke kansen

De duivel heeft de gelegenheid om uit alle macht te vechten tegen Gods kinderen, zodat hij niet zou kunnen zeggen: "Waarom beloont de Heere hen? Als ik de kans zou krijgen, zou ik ze omkegelen." Dit is wat de duivel deed in de dagen van Job; hij kreeg zijn kans. Maar Job bleef vasthouden aan zijn rechtschapenheid. (Job 2). God staat de duivel toe om tegen de gelovigen te vechten, maar Hij geeft hen de macht om de duivel te overwinnen en te schande te maken.

*10 Open deuren van het hemelse koninkrijk en bepaling
van rangen*

Iedereen ontvangt zijn loon in overeenstemming met zijn arbeid en zijn strijd. We zien dus dat de gelovigen hun best doen om hun liefde voor God uit te drukken. Hoe zou hun liefde geopenbaard worden behalve door het te testen door middel van geestelijke oorlogen?

En hoe zou hun rang in het hemelse koninkrijk worden bepaald zonder zulke geestelijke testen?

Moge God met ons zijn in al onze geestelijke oorlogen en ons leiden om in Hem te zegevieren.

God zij dank.

